

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ДОЗВІЛЬНОЇ
СИСТЕМИ**

Навчальний посібник

**Одеса
2024 рік**

УДК 351.745.08(075.8)(477)

Д 44

Рекомендовано до друку Вченою радою
Одеського державного університету внутрішніх
справ протокол № 5 від 23 грудня 2024 року

Авторський колектив:

Є.Ф.Бахчеван (3.1, 3.2, 3.3.), А.В. Бойко (розділ 2.3.), С.Г. Братель (розділ 2.1, 2.2.), В.М. Галуцько (розділ 1); О.В. Крижановська (розділ 6); В.Б. Любчик (розділ 4); А. Г. Пишна (розділ 5); О.І.Ульянов (розділ 3.4, 3.5, 3.6, 3.7.); М.М.Чернов (розділ 2.4.).

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри адміністративного та фінансового права Національного університету біоресурсів і природокористування України доктор юридичних наук, професор чл. кор. НААН України, заслужений юрист України Володимир Іванович Курило.
2. Старший викладач кафедри спеціальних дисциплін Національної академії державної прикордонної служби України підполковник доктор юридичних наук Олександра Олексіївна Гриньків.

Діяльність Національної поліції у сфері дозвільної системи : навчальний посібник /,
С.Г. Братель, В. М. Галуцько, А.Г. Пишна та ін. Одеса. ОДУВС 2024. 130 с.

ISBN 978-966-988-511-4

Д 44 Навчальний посібник укладено з урахуванням програми навчальної дисципліни «Діяльність Національної поліції у сфері дозвільної системи» відповідно до вимог, що висуваються до такого виду навчальної літератури. Посібник містить теоретичний матеріал, питання для самоконтролю. Навчальний посібник призначений для здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, науково-педагогічних працівників, практичних працівників Національної поліції України.

УДК 351.745.08(075.8) (477)
© ОДУВС, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
РОЗДІЛ I. ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА ЯК ОБ'ЄКТ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	6
1.1. Поняття дозвільної системи	6
1.2. Нормативно-правові акти у сфері дозвільної системи	10
1.3. Предмети, матеріали і речовини на які поширюється дозвільна система та їх характеристика	15
1.4. Види та характеристика дозволів у сфері дозвільної системи	19
1.5. Види майна, що не може перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України	25
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	26
РОЗДІЛ II. ПРАВОВА ОСНОВА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ З КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ЗБРОЇ	27
2.1. Правове регулювання діяльності підрозділів із контролю за обігом зброї 2.2. Система та структура підрозділів з контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи	27
2.3. Основні завдання підрозділів з контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи	34
2.4. Основні повноваження підрозділів з контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи	36
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	40
РОЗДІЛ III. КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЮРИДИЧНИМИ ОСОБАМИ ПРАВИЛ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ	40
3.1. Повноваження поліції у сфері контролю за дотриманням юридичними особами правил дозвільної системи	40
3.2. Погодження укладання трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, ремонтом, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система	45
3.3. Облік предметів, матеріалів і речовин, підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система (об'єктів дозвільної системи)	47
3.4. Придбання юридичними особами зброї, основних частин зброї і бойових припасів до неї	48
3.5. Перевезення зброї і бойових припасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них юридичними особами	50
3.6. Зберігання, облік і використання зброї, основних частин зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них юридичними особами	52
3.7. Придбання, зберігання, перевезення, облік і використання	54

вибухових матеріалів юридичними особами	
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	59
РОЗДІЛ ІV. КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ ПРАВИЛ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ	59
4.1. Повноваження поліції у сфері контролю за дотриманням фізичними особами правил дозвільної системи	59
4.2. Облік власників зброї, пристроїв	65
4.3. Придбання, зберігання та носіння, перевезення мисливської вогнепальної нарізної і гладкоствольної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, охолощеної та холодної зброї, пристроїв та патронів до них громадянами	67
4.4. Умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів окремими категоріями громадян	83
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	92
РОЗДІЛ V. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОВНОВАЖЕНЬ ПІДРОЗДІЛІВ З КОНТРОЛЮ ЗА ЗБРОЇ, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З РЕАЛІЗАЦІЄЮ КОНТРОЛЬНИХ ФУНКЦІЙ У СФЕРІ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ	93
5.1. Реалізація повноважень підрозділів з контролю за обігом зброї із приймання, зберігання, обліку, використання зброї, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї	93
5.2. Реалізація повноважень підрозділів з контролю за обігом зброї щодо впливу на боржників зі сплати аліментів	95
5.3. Реалізація повноважень підрозділів з контролю за обігом зброї щодо впливу на осіб, які вчинили домашнє насильство	97
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	104
РОЗДІЛ VI. АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ З КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ЗБРОЇ	105
6.1. Поняття та зміст адміністративно-юрисдикційної діяльності підрозділів з контролю за обігом зброї.	105
6.2. Характеристика адміністративних правопорушень, підвідомчих підрозділам з контролю за обігом зброї.	111
6.3. Особливості документування адміністративних правопорушень у сфері дозвільної системи.	119
6.4. Види та характеристика дозволів	122
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	124
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	126

ПЕРЕДМОВА

Значні зміни, що відбуваються у багатьох сферах політичного та соціально-економічного життя українського суспільства, взаємопов'язані із забезпеченням безпеки особистості, суспільства і держави, створенням необхідних умов реалізації конституційних прав і свобод громадян у різних сферах суспільного життя. Процеси демократизації суспільства і держави в Україні, рівність різних форм власності стали підставою для підприємницької активності фізичних та юридичних осіб, здійснення окремих видів діяльності, виробництв, робіт та послуг, які пов'язані з використанням потенційно небезпечних технологій, предметів та речовин. За таких обставин особливої актуальності набуває питання створення ефективної системи контролю з боку держави за використанням предметів, речовин, матеріалів, здійсненням окремих видів діяльності, виробництв, робіт, які становлять підвищену суспільну небезпеку.

Важливе місце в охороні публічної безпеки і порядку займає дозвільна система, що передбачає обов'язкове отримання дозволів на здійснення певної підприємницької діяльності установами та організаціями, а також окремими громадянами. Це організаційно-правова діяльність, яка здійснюється державою з метою забезпечення своїх економічних і соціально-політичних інтересів для створення необхідних умов нормальної діяльності державних та громадських організацій, дотримання законності, охорони власності та забезпечення громадської безпеки. З цією метою держава закріплює в законодавчих та інших нормативних актах певний порядок суспільних відносин, забезпечення якого покладається на органи виконавчої влади, зокрема на органи внутрішніх справ.

Зміст дозвільної системи пояснюється не тільки наявністю встановленого порядку, а також і тим, що цей порядок необхідно забезпечити певними правовими засобами і дотримуватися всім учасникам зазначених правовідносин, а це, як правило, передбачає здійснення функцій контролю та нагляду з боку органів виконавчої влади, яким надано право видавати відповідні дозволи.

РОЗДІЛ І. ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА ЯК ОБ'ЄКТ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Поняття дозвільної системи

Визначення поняття дозвільної системи надається у двох нормативних документах України. Так, відповідно до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» зазначається, що **дозвільна система** у сфері господарської діяльності - сукупність урегульованих законодавством відносин, які виникають між дозвільними органами, адміністраторами та суб'єктами господарювання у зв'язку з видачею документів дозвільного характеру, переоформленням, анулюванням документів дозвільного характеру¹.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1994 № 576 «Про затвердження Положення про дозвільну систему» **дозвільна система** – це особливий порядок виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, обліку і використання спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також відкриття та функціонування окремих підприємств, майстерень і лабораторій з метою охорони інтересів держави та безпеки громадян².

Міністерства та інші центральні органи державної виконавчої влади, підприємства, установи, організації, господарські об'єднання, а також громадяни мають право у встановленому порядку використовувати, зберігати, перевозити предмети, матеріали і речовини, відкривати підприємства, майстерні та лабораторії, на які поширюється дозвільна система.

Дозвільна система поширюється у Збройних Силах, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, Національній поліції, Експертній службі МВС та вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління МВС, Державному управлінні справами, Національному антикорупційному бюро, Державному бюро розслідувань, Держспецзв'язку, Службі судової охорони, Бюро економічної безпеки, а також у Державній кримінально-виконавчій службі, митній службі та органах рибоохорони визначається законами, актами Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами, у тому числі Міноборони, МВС, інших центральних органів виконавчої влади, які мають у своєму підпорядкуванні військові формування Адміністрації Держспецзв'язку, Національного антикорупційного бюро, ДСА, Державного бюро розслідувань, Мінагрополітики, Мін'юсту, Бюро економічної безпеки і Держмитслужби³.

¹ Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності». URL: [https:// zakon.r ada .gov.ua/ laws/show/2806-15#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text)

² Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1994 № 576 «Про затвердження Положення про дозвільну систему». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>

³ Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1994 № 576 «Про затвердження Положення про дозвільну систему». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>

Облік предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система, їх власників, об'єктів, документів, пов'язаних з обігом таких предметів, матеріалів і речовин, а також фактів викрадень та втрат предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система, здійснюється у відповідних функціональних підсистемах єдиної інформаційної системи МВС.

Контроль за об'єктами на які поширюється дозвільна система, здійснюється безпосередньо МВС, а також МОЗ, Мінекоресурсів і Держнаглядохоронпраці.

Відповідно до статті 39 Закону України «Про Національну поліцію» перевірка дотримання вимог дозвільної системи покладається на Національну поліцію. Національна поліція України роботу щодо здійснення дозвільної системи організовує через уповноважені підрозділи контролю за обігом зброї.

Поліція в порядку, визначеному Міністерством внутрішніх справ України, може оглядати за участю адміністрації (керівництва) юридичних осіб, фізичних осіб (у тому числі фізичних осіб - підприємців) чи їх уповноважених представників приміщення, де знаходяться зброя, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила або порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, а також безпосередньо оглядати місця їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поведження з ними та правил їх використання.

Поліція може оглядати зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, що знаходяться у фізичних та юридичних осіб, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання та використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, з метою перевірки дотримання правил поведження з ними та правил їх використання.

Поліція відповідно до порядку, визначеного Міністерством внутрішніх справ України, вилучає зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, а також опечатує і закриває об'єкти, де вони зберігаються чи використовуються (у тому числі стрілецькі тири, стрільбища невійськового призначення, мисливські стенди, підприємства і майстерні з виготовлення та ремонту зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, магазини, у яких здійснюється їх продаж, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поведження з ними та їх застосування) у випадку виявлення порушення правил поведження з ними та правил їх використання, що загрожують громадській безпеці, до усунення таких порушень⁴.

Дозвільна система, що здійснюється органами (підрозділами) поліції, поширюється на бойову нарізну військових зразків зброю або виготовлену за спеціальним замовленням, охолощену, нейтралізовану, несучасну, спортивну,

⁴ Закон України «Про Національну поліцію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

мисливську вогнепальну зброю, бойові припаси до зброї, основні частини зброї, пневматичну, холодну зброю, пристрої та патрони до них, що належать підприємствам, установам, організаціям, суб'єктам господарювання та громадянам.

Основними завданнями органів (підрозділів) поліції є запобігання порушенням порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення та використання вогнепальної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм та швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і холодної зброї (арбалети, луки з зусиллям натягу тятиви більше ніж 20 кг, мисливські ножі тощо, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патрони до них, основних частин зброї бойових припасів до зброї і охолощеної зброї, вибухових матеріалів і речовин, попередження випадків їх втрати, крадіжок, використання не за призначенням та з протиправною метою⁵.

У сфері дозвільної системи задіяні наступні підрозділи:

Уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції (УП ЦОУП) за:

забезпечення контролю за дотриманням порядку на об'єктах дозвільної системи із вогнепальною, пневматичною і холодною зброєю, а також боєприпасами до зброї та вибуховими матеріалами;

здійснення заходів щодо їх забезпечення надійними засобами охоронно-пожежної сигналізації; посилення контролю за додержанням порядку виготовлення, придбання, обліку, зберігання, охорони та використання предметів і матеріалів, на які поширюється дозвільна система;

дотримання правил вилучення, приймання, обліку і зберігання вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї, а також її передачу до чергових частин органів (підрозділів) поліції;

наповнення функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ;

дотримання працівниками вимог внесення в ЄРЗ відомостей про особу, яка звернулася з питань дозвільної системи;

здійснення уповноваженими підрозділами контролю за обігом зброї огляду технічного стану мисливської гладкоствольної зброї, її основних частин, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, газових пістолетів (револьверів);

забезпечення систематичного професійного навчання працівників уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї;

координацію діяльності УП ГУНП та УП ТПП у сфері дозвільної системи органів внутрішніх справ.

⁵ Наказ МВС від 21.08.98 № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>

Департамент карного розшуку, Департамент кримінальної розвідки Національної поліції України за:

організацію постійної взаємодії оперативних служб у роботі з оперативного пошуку зброї, боєприпасів і вибухових матеріалів, що незаконно зберігаються, використовуються та раніше викрадені;

спрямування діяльності негласних працівників, у тому числі в місцях позбавлення волі, спецстановах міліції, на виявлення осіб, які мають намір незаконно придбати зброю, проведення щодо них кваліфікованих оперативно-розшукових заходів.

ГСУ, Національної поліції України за:

своєчасне і якісне розслідування кримінальних справ, пов'язаних з крадіжками зброї, боєприпасів та вибухових матеріалів, а також незаконним їх володінням, зберіганням і носінням;

недопущення випадків необгрунтованого припинення таких справ і звільнення підозрюваних осіб від кримінальної відповідальності.

Експертна служба Міністерства внутрішніх справ України за:

ведення криміналістичного обліку куль і гільз зі слідами зброї, які отримані під час контрольного відстрілу вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї, пристроїв, відомчої зброї, що зберігаються та використовуються на об'єктах дозвільної системи, а також нарізної зброї, пристроїв, газових пістолетів (револьверів), що перебувають у власності громадян;

формування і ведення електронного класифікатора зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї та вибухових матеріалів для цілей ведення ЄРЗ;

внесення до ЄРЗ відомостей про вогнепальну зброю, основні частини зброї, які мають ідентифікаційні номери, охолощену, нейтралізовану, пневматичну зброю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду, холодну зброю, пристрої, газові пістолети (револьвери);

відстріл зброї, пристроїв та / або огляд технічного стану зброї, основних частин зброї, пристроїв, газових пістолетів (револьверів);

дотримання працівниками Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України вимог внесення в ЄРЗ відомостей про особу, яка звернулася для проведення відстрілу та / або огляду технічного стану зброї, основних частин зброї, пристроїв, газових пістолетів (револьверів) ;

проведення оцінки відповідності продукції (крім оцінки відповідності продукції вимогам технічних регламентів) стосовно вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв, газових пістолетів (револьверів), патронів до них та внесення відповідних відомостей у ЄРЗ.

Департамент управління майном Національної поліції України за:

виконання роботи щодо обліку, зберігання, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї; проведення інвентаризації такої зброї на складах управлінь логістики та матеріально-технічного

забезпечення головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та м. Києві;

Департамент організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції України за:

забезпечення приймання, зберігання та охорону черговими службами органу Національної поліції України вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї;

ведення в кожній черговій службі картотек власників вогнепальної, пневматичної, холодної зброї з метою своєчасної перевірки громадян, затриманих за різні правопорушення, та орієнтування нарядів поліції при виїзді їх на побутові конфлікти та за заявами про злочини.

Уповноважений підрозділ Національної поліції України у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху за:

здійснення контролю за безпекою дорожнього руху під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів, додержанням законодавства в зазначеній сфері;

розроблення і видачу у визначеному порядку погоджень маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів.

Департамент поліції охорони Національної поліції України за:

забезпечення засобами охоронної сигналізації об'єктів дозвільної системи, укомплектування підрозділів воєнізованої охорони особовим складом, спроможним за своїми діловими якостями та станом здоров'я забезпечити надійну охорону цих об'єктів.

Контроль за роботою із здійснення дозвільної системи та координації зусиль усіх територіальних органів (підрозділів) поліції з питань запобігання і усунення порушень правил виготовлення, ремонту, придбання, зберігання, обліку (у тому числі електронного), охорони, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної зброї, боєприпасів до зброї і вибухових матеріалів та запобігання їх крадіжкам і використанню зі злочинною метою *покладається на заступників начальників головних управлінь Національної поліції в областях, які відповідно до розподілу функціональних обов'язків відповідають за цей напрям роботи*⁶.

1.2. Нормативно-правові акти у сфері дозвільної системи

До нормативно-правових актів у сфері дозвільної системи відноситься:

Закони України:

Конституція, «Про Національну поліцію»; «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»; «Про адміністративні послуги»; «Про технічні

⁶ Наказ МВС від 21.08.98 № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів». URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>

регламенти та оцінку відповідності»; «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про санкції», Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кримінальний кодекс України

Постанова Верховної Ради України від 17 червня 1992 року «Про право власності на окремі види майна», в якій визначено види майна, що не можуть перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав, а також спеціальний порядок набуття права власності громадянами на окремі види майна (зокрема, вогнепальну та газову зброю).

постанови Кабінету Міністрів України:

від 12 жовтня 1992 № 576 «Положення про дозвільну систему», в якому окреслено декілька положень, а саме загальні; щодо порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення, використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система; щодо контролю за дотриманням порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення і відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система; щодо відповідальності за порушення порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення і використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття і функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система;

від 7 вересня 1993 р. №706 «Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії», в якій визначено порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії;

від 20 червня 1995 р. № 440 «Про затвердження Порядку одержання дозволу на виробництво, зберігання, транспортування, використання, захоронення, знищення та утилізацію отруйних речовин, у тому числі токсичних промислових відходів, продуктів біотехнології та інших біологічних агентів», якою затверджено Порядок одержання дозволу на виробництво, зберігання, транспортування, використання, захоронення, знищення та утилізацію отруйних речовин, у тому числі токсичних промислових відходів, продуктів біотехнології та інших біологічних агентів;

від 25 грудня 2002 р. № 1953 «Деякі питання застосування спеціальних засобів та вогнепальної зброї посадовими особами митної служби», якою затверджено перелік посадових осіб митної служби, яким надається право під час виконання службових обов'язків зберігати, носити та застосовувати вогнепальну зброю;

від 28 жовтня 2015 року № 877 «Положення про Національну поліцію», визначає організацію забезпечення зброєю, боєприпасами, спеціальними засобами, засобами індивідуального захисту, приладами та іншим захисним спорядженням у Національній поліції України, їх зберігання та експлуатацію;

від 28 жовтня 2015 року № 878 «Положення про Міністерство внутрішніх справ України», якою затверджено Положення про Міністерство внутрішніх справ України;

від 8 вересня 2016 р. № 606 «Деякі питання електронної взаємодії електронних інформатизаційних ресурсів» якою затверджується обсяг і структура даних, якими обмінюються суб'єкти електронної інформаційної взаємодії через програмні інтерфейси електронних інформаційних ресурсів (сервіси), визначаються договорами про інформаційну взаємодію;

від 15 жовтня 2024 р. № 1168 «Про внесення змін до Положення про дозвільну систему», якою внесено зміни до Положення про дозвільну систему, що діє у відповідних функціональних підсистемах єдиної інформаційної системи МВС

Розпорядження Кабінету Міністрів України:

від 13 липня 2004 року № 467-р, «Питання ввезення в Україну та придбання боєприпасів до нагородної короткоствольної вогнепальної зброї», яким надано МВС право видавати особам, нагородженим відповідно до законодавства України короткоствольною вогнепальною зброєю, дозвіл на ввезення в Україну необхідних для такої зброї боєприпасів та на їх придбання

Накази МВС:

від 31 травня 1993 року №314 «Про затвердження Інструкції про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї» визначає порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї, попередження зловживань і порушень законності з цього питання;

від 24 липня 1996 року №523 «Про затвердження Положення про порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, спеціальних засобів індивідуального захисту працівниками судів і правоохоронних органів, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві», яким затверджено Положення про порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, спеціальних засобів індивідуального захисту працівниками судів і правоохоронних органів, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві;

від 24 липня 1996 року №524 «Про затвердження Положення про порядок видачі народним депутатам України та окремим посадовим особам апарату Верховної Ради України у тимчасове користування вогнепальної зброї, її обліку і зберігання» затверджує Положення про порядок видачі народним депутатам

України та окремим посадовим особам апарату Верховної Ради України у тимчасове користування вогнепальної зброї, її обліку і зберігання;

від 21.08.1998 № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів», яким затверджено Інструкцію про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів;

від 16.07.2004 №806» Про затвердження Змін та доповнень до нормативно-правових актів, що регламентують діяльність дозвільної системи МВС України», яким затверджено зміни та доповнення до нормативно-правових актів, що регламентують діяльність дозвільної системи МВС України;

від 06 листопада 2015 року № 1376 «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції» визначає порядок оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції;

від 29 березня 2016 року № 223 «Про затвердження Інструкції про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів поліцейськими, особами, звільненими зі служби в поліції, а також колишніми працівниками міліції» визначає умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів поліцейськими, особами, звільненими зі служби в поліції відповідно до [пунктів 1-4, 7, 8](#) частини першої статті 77 Закону України «Про Національну поліцію», а також колишніми працівниками міліції, звільненими зі служби в органах внутрішніх справ через хворобу, обмежений стан здоров'я, за віком, у зв'язку із скороченням штатів, за власним бажанням, у зв'язку з переходом у встановленому порядку на роботу (службу) в інші міністерства, центральні органи виконавчої влади, установи, організації ;

від 11.10.2018 № 828 «Про затвердження Інструкції з організації забезпечення, зберігання та експлуатації озброєння в Національній поліції України», якою визначено Інструкцію з організації забезпечення, зберігання та експлуатації озброєння в Національній поліції України;

від 13 червня 2000 року №379 «Про затвердження Тимчасової інструкції

про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народними депутатами України, членами громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцями, крім тих, які проходять строкову військову службу, державними службовцями та журналістами» яким затверджено Тимчасову інструкцію про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народними депутатами України, членами громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцями, крім тих, які проходять строкову військову службу, державними службовцями та журналістами;

від 01 березня 2022 року № 170 «Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану», який визначає особливу процедуру дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї;

від 18.03.2022 № 195 «Про продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні», яким визначено про продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні;

від 18.06.2024 № 420 «Про внесення змін до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622», яким внесено зміни і доповнення до Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів

Наказ Національної поліції України

від 11 червня 2024 року №653 «Про затвердження Положення про Управління контролю за обігом зброї Національної поліції України», яким урегульовано діяльність Управління контролю за обігом зброї Національної поліції, визначено загальні положення, завдання, функції, права Управління контролю за обігом зброї Національної поліції України, організацію його діяльності, а також повноваження начальника управління.

Наказом 24.01.2008 № 26 Міністерства охорони здоров'я « Про затвердження державних санітарних норм і правил "Організація роботи лабораторій при дослідженні матеріалу, що містить біологічні патогенні агенти I-IV груп патогенності молекулярно-генетичними методами" передбачено, що відноситься до збудників інфекційних захворювань I - II групи патогенності і токсини.

1.3. Предмети, матеріали і речовини на які поширюється дозвільна система та їх характеристика

Предмети, матеріали і речовини на які поширюється дозвільна система та їх характеристика визначені у *Положенні про дозвільну систему, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 року № 576* , а саме до них належать:

1) вогнепальна зброя (нарізна воєнних зразків, несучасна стрілецька, спортивна, навчальна, охолощена, мисливська нарізна і гладкоствольна), бойові припаси до неї;

2) холодна зброя, (арбалети, мисливські ножі тощо);

3) пневматична зброя калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду;

4) пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначені патрони;

5) вибухові матеріали і речовини, сильнодіючі отруйні речовини I - II класу безпечності;

6) збудники інфекційних захворювань I - II групи патогенності і токсини⁷.

Види зброї, на яку поширюється дозвільна система визначені *Наказом МВС 21.08.98 від №622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів»*. Так:

Вогнепальна зброя - ствольна зброя, яка призначена або може бути легко пристосована для ураження цілей снарядами (крім гумових чи аналогічних за своїми властивостями снарядів не смертельної дії), що одержують спрямований рух у стволі (за допомогою сили тиску газів, які утворюються в результаті згоряння металевих зарядів) та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі, що перебуває на визначеній відстані. Достатньою для ураження

⁷ Постанова Кабінету Міністрів від 12 жовтня 1992 р. № 576 «Про затвердження Положення про дозвільну систему». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>

цілі є питома кінетична енергія снаряда, величина якої на відстані одного метра від дульного зрізу зброї повинна бути рівна чи більша за 0,5 Дж/мм-2.

Бойова вогнепальна зброя - вогнепальна зброя, призначена для ураження людини та (або) техніки. До бойової зброї не належить старовинна зброя та її сучасні копії. До старовинної вогнепальної зброї належить вогнепальна зброя, виготовлена не пізніше 1899 року і не призначена для стрільби патронами з металевими гільзами центрального бою та кільцевого запалення.

До несучасної зброї належать: копії старовинної вогнепальної зброї; вогнепальна зброя, яка знята з озброєння армії та виробництва і для якої боєприпаси не випускаються серійно; знята з озброєння зброя і зброя, яка наявна в одиничних екземплярах; зброя, що виготовлена спеціально для виставок (експонування) в одиничних екземплярах.

Охолощена зброя - пристрої, виготовлені шляхом спеціального пристосування конструкції стрілецької вогнепальної зброї до стрільби лише холостими патронами, з яких неможливо зробити постріл снарядом, що має достатню вражаючу здатність. Призначена для використання на кінозйомках, при проведенні театралізованих, костюмованих та інших культурних заходів. Охолощена зброя повинна бути приведена на заводі-виготовлювачі чи майстерні з ремонту зброї, у стан, придатний для стрільби тільки холостими патронами.

Нейтралізація зброї - приведення (з дотриманням вимог відповідних стандартів або технічних умов) ствольної зброї будь-якої моделі в непридатний для стрільби стан. Залежно від нейтралізації вона поділяється на нейтралізовану вогнепальну зброю та макети, які конструктивно подібні до вогнепальної зброї, але не є зброєю.

Нейтралізована вогнепальна зброя поділяється на учбову зброю та музейну зброю.

Учбова зброя - зброя, яка спеціально приведена в непридатний для стрільби стан, призначена для навчання правилам поводження зі зброєю (розбирання та складання, заряджання та розряджання, виконання прийомів зі зброєю).

Музейна зброя - зброя, яка спеціально приведена в непридатний для стрільби стан та призначена виключно для експонування в музеях.

Макети, які конструктивно подібні до вогнепальної зброї, але не є зброєю, поділяються на учбово-розрізні та масогабаритні.

Учбово-розрізний макет зброї - конструктивно подібний до зброї виріб, який виготовлений шляхом приведення зброї в непридатний для стрільби стан, основні деталі якого мають спеціально виконані вирізи, призначені для забезпечення наочності при вивченні порядку взаємодії деталей і вузлів.

Макет зброї масогабаритний - конструктивно подібний до вогнепальної зброї виріб, призначений для колекціонування та експонування, який спеціально виготовлений з вогнепальної стрілецької зброї шляхом внесення до конструкції його основних частин та механізмів змін, що виключають здійснення пострілу. Після нейтралізації на кожну одиницю нейтралізованої

вогнепальної зброї (крім старовинної) чи макета наноситься серійний номер і позначення стану нейтралізації (УЧ, МУЗ, УЧР, ММГ).

Спортивна зброя - вогнепальна, пневматична або холодна зброя, призначена для ураження цілей під час спортивних тренувань і змагань, що відповідає правилам спортивних змагань з видів спорту, визнаних в Україні, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, з урахуванням пропозицій відповідних всеукраїнських спортивних федерацій та правил спортивних змагань відповідної міжнародної спортивної федерації. Кожна одиниця спортивної зброї повинна бути сертифікована в установленому порядку та відповідати вимогам ГСТУ 78-41-002-97.

Мисливська вогнепальна зброя - вогнепальна зброя, що відповідає вимогам, установленим до мисливської зброї технічним регламентом, а за його відсутності - національним (галузевим) стандартом.

До мисливської вогнепальної зброї належать: мисливські гвинтівки, карабіни та штуцери, гладкоствольні рушниці, гладкоствольні рушниці із свердловиною "парадокс" з нарізами 100-140 мм на початку або в кінці ствола, мисливські рушниці зі свердловиною "сюпра", комбіновані рушниці, що мають поряд з гладкими і нарізні стволи.

Мисливська зброя повинна відповідати таким вимогам:

- 1) для стрільби із зброї використовуються мисливські патрони відповідного калібру;
- 2) загальна довжина з розкладеним та зафіксованим прикладом має становити не менше 800 мм;
- 3) ємність магазину (барабана) (з установленим обмежувачем за наявності) нарізної зброї не має перевищувати 10 патронів, а гладкоствольної - 4 патронів;
- 4) мати запобіжник;
- 5) довжина ствола нарізної зброї має становити більше 200 мм, гладкоствольної - не менше 450 мм.

У разі якщо приклад складаний, загальна довжина зброї вимірюється в складаному стані, крім випадків, коли зброя із складаним прикладом нездатна здійснити постріл. Загальна довжина зброї або її ствола включає всі частини зброї або ствола, які неможливо відокремити від зброї або ствола без використання інструментів.

Боєприпаси - спеціально виготовлені вироби одноразового використання, які призначені забезпечити ураження цілей в умовах збройної боротьби, самооборони, полювання, спорту. До *бойових припасів* належать патрони до нарізної вогнепальної зброї різних калібрів, а також заряджені патрони до гладкоствольних мисливських рушниць, мисливський порох і капсулі. До *пневматичної зброї* належать пістолети, револьвери, гвинтівки калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду, в яких снаряд (куля) приводиться в рух за рахунок стиснених газів.

Холодна зброя - предмети та пристрої, конструктивно призначені та за своїми властивостями придатні для одноразового заповідання шляхом

безпосередньої дії тяжких (небезпечних для життя в момент спричинення) і смертельних тілесних ушкоджень, дія яких ґрунтується на використанні м'язової сили людини.

Пристрої - пістолети і револьвери вітчизняного виробництва, що відповідають вимогам, установленим до них технічним регламентом, а за його відсутності - національним (галузевим) стандартом, які конструктивно призначені тільки для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і технічно непридатні для стрільби патронами промислового виробництва, спорядженими снарядами летальної дії (кулями, шротом або картечкою). Пристрої є спеціальними засобами активної оборони.

Конструкція пристроїв повинна забезпечувати неможливість:

- 1) взаємозаміни основних частин пристроїв та бойової чи спортивної вогнепальної зброї, а саме ствола, рамки, затвора, барабана;
- 2) здійснення пострілів в автоматичному режимі чергами.

При цьому допускається використання пристроїв для здійснення пострілів холостими патронами або патронами, спорядженими речовинами дратівної або сльозоточивої дії.

Патрони до пристроїв - патрони вітчизняного виробництва, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, призначені для відстрілу їх тільки пристроями вітчизняного виробництва. Ці патрони повинні відповідати вимогам, установленим до них технічним регламентом, а за його відсутності - національним (галузевим) стандартом. Патрони вітчизняного виробництва до пристроїв є патронами до спеціальних засобів активної оборони та не відносяться до боєприпасів до зброї.

Складовими частинами вогнепальної зброї, на які поширюється дія дозвільної системи, є складові елементи або запасні деталі, спеціально призначені для вогнепальної зброї та необхідні для її функціонування, а саме: ствол, рамка, ствольна коробка (її верхня та/або нижня частини, за їх наявності), затвор чи інший пристрій для запирання ствола, барабан (далі - основні частини).

Мисливська та спортивна вогнепальна зброя може оснащуватися аксесуарами (монтажні кріплення, сошки, затильники, оптичні або коліматорні приціли, глушники звуку пострілу, освітлювальні пристрої, полум'ягасники тощо) та іншими спеціальними комплектувальними виробами (ложа чи їх окремі частини, з'ємні магазини (обойми), затворні рами, ударно-спускові механізми, зібрані у блок або комплект деталей тощо), які спеціально призначені для використання разом зі зброєю та застосування у її складі, однак не виконують без поєднання з іншими частинами самостійної функції. Придбання, носіння, зберігання та перевезення аксесуарів та спеціальних

комплектувальних виробів здійснюється в загальному порядку, без отримання дозволу⁸

Постановою Кабінету Міністрів від 7 вересня 1993 р. №706 «Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії» передбачені види спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, дозволених до виготовлення, реалізації (продажу), придбання, реєстрації, обліку, зберігання (носіння) і застосування, до яких належать:

1) упаковки з аерозолями сльозоточивої та дратівної дії (газові балончики);

2) газові пістолети і револьвери та патрони до них калібру 6, 8 і 9 міліметрів, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії.

Для зарядження вказаних спеціальних засобів самооборони допускаються рецептури на основі речовин сльозоточивої та дратівної дії, які пройшли токсично-гігієнічні випробування і допущені до використання Кабінетом Міністрів України⁹.

Наказом 24.01.2008 № 26 Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження державних санітарних норм і правил «Організація роботи лабораторій при дослідженні матеріалу, що містить біологічні патогенні агенти I-IV груп патогенності молекулярно-генетичними методами» передбачено, що відноситься до збудників інфекційних захворювань I - II групи патогенності і токсинів¹⁰.

1.4. Види та характеристика дозволів у сфері дозвільної системи

Відповідно до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» **Документ дозвільного характеру** - дозвіл, висновок, рішення, погодження, свідоцтво, інший документ в електронному вигляді (запис про наявність дозволу, висновку, рішення, погодження, свідоцтва, іншого документа в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань), який дозвільний орган зобов'язаний видати суб'єкту господарювання у разі надання йому права на

⁸ Наказ МВС від 21.08.98 № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>

⁹ Постанова Кабінету Міністрів від 7 вересня 1993 р. №706 «Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/706-93-%D0%BF#Text>

¹⁰ Наказ від 24.01.2008 № 26 Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження державних санітарних норм і правил «Організація роботи лабораторій при дослідженні матеріалу, що містить біологічні патогенні агенти I-IV груп патогенності молекулярно-генетичними методами». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE14779>

провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності та/або без наявності якого суб'єкт господарювання не може проваджувати певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності;

Дозвіл - згода, що дає право робити щось; документ, який посвідчує таке право¹¹.

Спеціально уповноважений орган з питань дозвільної системи у сфері господарської діяльності - центральний орган виконавчої влади, визначений Кабінетом Міністрів України.

Національна поліція України роботу щодо здійснення дозвільної системи організовує через уповноважені підрозділи контролю за обігом зброї.

Дозволи видаються як суб'єктам господарювання так і громадянам України.

До **Суб'єктів господарювання** відносяться – що здійснюють діяльність з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу (далі - суб'єкти господарювання), дозволів на придбання, зберігання, перевезення (через митний кордон України, територією України, транзит через територію України) й використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї, охолощеної зброї, пневматичної зброї; пристроїв та патронів до них; вибухових матеріалів і речовин; на відкриття та функціонування сховищ, складів і баз, де вони зберігаються, стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічних майстерень, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поведінки з ними та їх застосування, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них (далі - об'єкти дозвільної системи); громадянам - дозволів на придбання, зберігання та носіння вогнепальної мисливської зброї, холодної, охолощеної, пневматичної зброї, пристроїв¹².

Строк дії дозволів:

¹¹ Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності». URL. [https:// zakon.r ada .gov.ua/ laws/show/2806-15#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text)

¹² Наказ МВС від 21.08.98 № 622» Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів». URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>

на виготовлення, зберігання та використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, які видаються на ім'я керівників підприємств, установ і організацій, а також громадянам, - 3 роки;

на придбання та перевезення цих предметів, матеріалів і речовин - до 3 місяців;

на придбання вибухових матеріалів - до 6 місяців.

Протягом дії дозволу на придбання предметів і матеріалів особа може придбати необхідну їй кількість таких предметів і матеріалів.

Дозволи на виготовлення, зберігання та використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, видаються на ім'я керівників підприємств, установ і організацій, а також громадянам строком на 3 роки. Дозволи на придбання та перевезення цих предметів, матеріалів і речовин видаються на строк до 3 місяців.

Видача дозволів на виготовлення, придбання, зберігання, обліку, охорону, перевезення і використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття підприємств, майстерень і лабораторій здійснюється:

на вогнепальну зброю (нарізну воєнних зразків, несучасну стрілецьку, спортивну, навчальну, охолощену, мисливську нарізну і гладкоствольну), бойові припаси до неї, холодну зброю, пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначені патрони, сховища, склади і бази, де вони зберігаються, стрілецькі тири і стрільбища, мисливсько-спортивні стенди, а також підприємства і майстерні по виготовленню і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, магазини, в яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї - у порядку, визначеному МВС;

на вибухові матеріали і речовини, їх перевезення, а також сховища та склади, де вони зберігаються, у порядку, визначеному Держнаглядом разом з МВС;

на сильнодіючі отруйні речовини I, II класу безпечності, збудники інфекційних захворювань I - II групи патогенності і токсини, сховища, склади і бази, де вони зберігаються, організації, що займаються збутом сильнодіючих отруйних речовин, і лабораторії, які проводять аналізи цих засобів і речовин, працюють із збудниками інфекційних захворювань I - II групи патогенності і токсинами, - у порядку, визначеному постановою Кабінету Міністрів України від 20 червня 1995 р. № 440 «Про затвердження Порядку одержання дозволу на виробництво, зберігання, транспортування, використання, захоронення, знищення та утилізацію отруйних речовин, у тому числі токсичних промислових відходів, продуктів біотехнології та інших біологічних агентів».

Під час дії воєнного стану в Україні строк дії дозволів, продовжується на період до 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні¹³.

Громадянин України - особа, яка набула громадянство України в порядку, передбаченому законами України та міжнародними договорами України;

громадянство України - правовий зв'язок між фізичною особою і Україною, що знаходить свій вияв у їх взаємних правах та обов'язках;

особа - фізична особа¹⁴.

Громадянам України:

1) про надання дозволу на придбання вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв травматичної дії, газових пістолетів (револьверів), основних частин зброї;

2) про надання дозволу на зберігання і носіння вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв травматичної дії, газових пістолетів (револьверів), основних частин зброї;

3) про надання дозволу на придбання вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв травматичної дії, газових пістолетів (револьверів), основних частин зброї *на термін дії воєнного стану*;

4) про надання дозволу на зберігання і носіння вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв травматичної дії, газових пістолетів (револьверів), основних частин зброї *на термін дії воєнного стану*;

5) про надання дозволу на зберігання і носіння нагородної зброї (до відзнаки «Вогнепальна зброя»);

6) про надання направлення на комісійний продаж;

7) про переоформлення зброї, основних частин зброї, пристроїв із власника на іншу особу;

8) про зміну місця проживання власника (зміну місця зберігання зброї);

9) про надання дозволу на перевезення вогнепальної мисливської зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них через митний кордон України (ввезення, імпорт зброї, нагородної зброї);

10) про надання дозволу на перевезення вогнепальної мисливської зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них через митний кордон України

¹³ Наказ МВС від 21.08.98 № 622» Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>

¹⁴ Закон України «Про громадянство України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>

(вивезення, імпорту зброї, нагородної зброї);

11) про надання дозволу на зберігання холодної зброї з метою колекціонування

12) про продовження строку дії дозволу на зберігання та носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв¹⁵.

Відповідно до [частини першої](#) статті 65 Конституції України, [частини третьої](#) статті 22 Закону України «Про основи національного спротиву», Указу Президента України від 24 лютого 2022 року [№ 64/2022](#) «Про введення воєнного стану в Україні», Порядку застосування членами добровольчих формувань територіальних громад особистої мисливської зброї та набоїв до неї під час виконання завдань територіальної оборони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1448, [Положення про дозвільну систему](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 року № 576, з метою врегулювання особливостей придбання, зберігання та носіння громадянами України мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану наказом МВС України від 01.03.2022 № 170 встановлено, що тимчасово під час дії правового режиму воєнного стану:

1) видача уповноваженими підрозділами Національної поліції України громадянам дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної зброї (далі - мисливська зброя) та набоїв до неї здійснюється за поданою на ім'я керівника органу поліції за місцем проживання (перебування) заявника письмовою заявою про видачу дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї (далі - заява) за наявності документу, що посвідчує особу.

До заяви додаються:

копії сторінок паспорта громадянина України (для осіб, яким видано паспорт громадянина України з безконтактним електронним носієм,- копію паспорта та витягу з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання);

за наявності копія військового квитка осіб рядового, сержантського і старшинського складу, військового квитка офіцера запасу, копія посвідчення пенсіонера або ветерана військової служби, органів внутрішніх справ, Національної поліції України, Національного антикорупційного бюро України, Служби судової охорони, державної пожежної охорони, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, служби цивільного захисту, податкової міліції, Бюро економічної безпеки України чи Державної кримінально-виконавчої служби України, або копія посвідчення члена

¹⁵ Наказ МВС від 21.08.98 № 622» Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>

громадського формування з охорони громадського порядку, або копія дозволу на зброю;

2) дозволи на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї оформляються, переоформляються після проведення за можливості органами поліції у встановленому порядку перевірок, тривалість яких не повинна перевищувати двох днів, щодо відсутності таких обставин:

наявності даних про систематичне (два чи більше разів) порушення такою особою громадського порядку (притягнення два чи більше разів протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі - КУпАП);

систематичне порушення вимог Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 07 жовтня 1998 року за № 637/3077 (далі - Інструкція), щодо зберігання, перевезення, використання раніше придбаної зброї, пристроїв (притягнення два чи більше разів протягом року до адміністративної відповідальності за статтями 174, 190, 191, 193, 194, 195 КУпАП);

керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за частинами другою, третьою статті 130 КУпАП);

незаконне виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності два чи більше разів за статтею 44 КУпАП);

вчинення домашнього насильства (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173⁻² КУпАП);

наявність інформації про повідомлення такій особі про підозру або інформації про складення щодо такої особи повідомлення про підозру, що не вручене через не встановлення її місцезнаходження;

наявності в особи судимості за тяжкий злочин, особливо тяжкий злочин, яка не погашена або не знята в установленому порядку;

протягом року з дня набрання законної сили рішенням суду, про конфіскацію чи оплатне вилучення зброї;

3) дозвіл на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї уповноваженими підрозділами Національної поліції України видається на строк дії правового режиму воєнного стану;

4) уповноваженими підрозділами Національної поліції України здійснюється анулювання дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї у разі встановлення обставин, зазначених в підпункті 2 пункту 1 цього наказу;

5) уповноваженими підрозділами Національної поліції України здійснюється прийняття та облік вогнепальної зброї, які громадяни зобов'язані здати до органів поліції не пізніше 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні.

Отримана у визначеному цим наказом порядку вогнепальна зброя не пізніше 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні може бути оформлена за наявності підстав та з дотриманням умов, визначених Інструкцією, або реалізована у встановленому порядку.

Цивільні особи, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії проти України, під час застосування вогнепальної зброї повинні керуватися такими принципами, що ґрунтуються на загальноновизнаних нормах міжнародного гуманітарного права:

неминучості - застосування вогнепальної зброї в разі, коли це є абсолютно очевидним та необхідним;

військової необхідності - застосування вогнепальної зброї в разі, коли в інший спосіб реалізувати право на самооборону та/або виконати поставлені завдання неможливо;

пропорційності - застосування вогнепальної зброї у тій мірі, в якій це необхідно для досягнення мети самооборони та/або відсічі, стримування збройної агресії проти України, якщо це не заподіє стороннім особам і цивільним об'єктам надмірної шкоди порівняно з очікуваними конкретними військовими перевагами¹⁶.

1.5. Види майна, що не може перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України

Відповідно до *постанови Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» від 17 червня 1992 року №2471-ХІІ* у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України не може перебувати таке майно:

1.Зброя, боєприпаси (крім мисливської і пневматичної зброї, і боєприпасів до неї, а також спортивної зброї і боєприпасів до неї, що придбаваються громадськими об'єднаннями з дозволу органів національної поліції), бойова і спеціальна військова техніка, ракетно-космічні комплекси.

¹⁶ Лекція до теми «Органи Національної поліції України як суб'єкти дозвільної системи» розроблені кафедрою адміністративної діяльності поліції факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності НПУ ОДУВС

2. Вибухові речовини й засоби вибуху. Всі види ракетного палива, а також спеціальні матеріали та обладнання для його виробництва.
3. Бойові отруйні речовини.
4. Наркотичні, психотропні, сильнодіючі отруйні лікарські засоби (за винятком отримуваних громадянами за призначенням лікаря).
5. Протиградові установки.
6. Державні еталони одиниць фізичних величин.
7. Спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації.
8. Електрошоккові пристрої та спеціальні засоби, що застосовуються правоохоронними органами, крім газових пістолетів і револьверів та патронів до них, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії.

Положеннями чинних нормативно-правових актів встановлено спеціальний порядок набуття громадянами права власності на окремі види майна, який полягає в отриманні відповідних дозволів, що надається органами поліції, зокрема на:

– вогнепальну гладкоствольну мисливську зброю – особам, які досягли 21-річного віку;

– вогнепальну мисливську нарізну зброю (мисливські карабіни, гвинтівки, комбіновану зброю з нарізними стволами) – особам, які досягли 25-річного віку;

– газові пістолети, револьвери і патрони до них, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії – особам, які досягли 18-річного віку;

– холодну зброю та пневматичну зброю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду – особам, які досягли 18-річного віку.

Упаковки з аерозолями сльозоточивої та дратівної дії (газові балончики) реалізуються (продаються) громадянам, які досягли 18-річного віку, суб'єктам підприємницької діяльності, установам і організаціям без дозволу органів поліції у спеціалізованих магазинах, окремих секціях магазинів¹⁷.

Кількість зброї, яку може мати громадянин України, не обмежена, однак власник зброї повинен забезпечити її безумовне зберігання.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Дайте поняття що таке дозвільна система
2. Назвіть суб'єктів дозвільної системи
3. Національна поліція як оснбовний суб'єкт дозвільної системи
4. Назвіть нормативно-правові акти у сфері дозвільної системи
5. Назвіть предмети, матеріали і речовини на які поширюється дозвільна система
6. Назвіть види дозволів у сфері дозвільної системи
7. Дайте характеристику видам дозволів у сфері дозвільної системи

¹⁷ Постанова Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна».URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2471-12#Text>

8. Назвіть спеціальний порядок набуття громадянами права власності на окремі види майна, які потребують відповідних дозволів

9. Яку кількість зброї може мати громадянин України

10. Назвіть види майна, що не може перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України

РОЗДІЛ II. ПРАВОВА ОСНОВА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ З КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ЗБРОЇ

2.1. Правове регулювання діяльності підрозділів контролю за обігом зброї

На сьогодні в Україні прийнято та діє певна кількість нормативно-правових актів, якими здійснюється правове регулювання діяльності підрозділів контролю за обігом зброї. Це передусім закони України, постанови Кабінету Міністрів України, відомчі нормативно-правові акти Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України, а також інші нормативно-правові акти інших органів публічного адміністрування, норми яких використовуються працівниками підрозділів контролю за обігом зброї у випадку існування у спеціалізованих актах бланкетних норм.

До основних законів у цій сфері слід віднести:

1. *Кодекс України про адміністративні правопорушення* визначає відповідальність у разі вчинення адміністративних правопорушень відповідно до низки статей глави 15 «Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління».

2. *Кримінальний кодекс України*, який визначає кримінальну відповідальність у разі вчинення кримінальних правопорушень, передбачених статтями 262, 263, 263-1.

3. *Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»* від 07 грудня 2017 року № 2229-VIII, в якому надано право уповноваженим підрозділам Національної поліції України на анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством.

4. *Закон України «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення»* від 23 грудня 2004 року № 2288-IV регулює відносини, що виникають у процесі поводження з вибуховими матеріалами, і спрямований на охорону життя та здоров'я людини, забезпечення національної безпеки, громадського порядку та охорони довкілля. Стаття 7 зазначеного закону визначає повноваження Національної поліції у сфері поводження з вибуховими матеріалами.

Серед постанов Кабінету Міністрів України слід відзначити:

1. *Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Національну поліцію»* від 28 жовтня 2015 року № 877

закріплює в підпунктах 27, 28 пункту 4 основні повноваження поліції у сфері контролю за обігом зброї, зокрема щодо здійснення контролю за дотриманням фізичними і юридичними особами спеціальних правил і порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система; здійснення у визначеному законодавством порядку приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набоїв, вибухових речовин та пристроїв, наркотичних засобів або психотропних речовин.

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії» від 07 вересня 1993 року №706, в якій визначено порядок виготовлення, реалізації (продажу) суб'єктами підприємницької діяльності спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, а також їх придбання, реєстрації, обліку, зберігання (носіння) і застосування громадянами та юридичними особами.

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту піротехнічних виробів» від 05 січня 2021 року №8. Технічний регламент піротехнічних виробів установлює основні вимоги безпеки, яким мають відповідати піротехнічні вироби, щоб їх можна було надавати на ринку, знання положень якого необхідно працівникам контролю за обігом зброї в частині протидії правопорушенням, передбаченим ст. 195-6 КУпАП «Порушення порядку виробництва, зберігання, перевезення, торгівлі та використання піротехнічних засобів».

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу» від 02 грудня 2015 року № 1000, в якій встановлено вичерпний перелік документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії, а також організаційні, кадрові та технологічні вимоги до матеріально-технічної бази ліцензіата, обов'язкові для виконання під час провадження діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і

швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу.

6. *Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок придбання, зберігання, перевезення і використання спортивної зброї, боєприпасів до неї, утримання стрілецьких тирів, стрільбищ та стендів» від 27 грудня 2018 року № 1207*, яка визначає єдині вимоги до придбання, зберігання, перевезення і використання спортивної зброї, боєприпасів до неї, утримання стрілецьких тирів, стрільбищ та стендів суб'єктами сфери фізичної культури і спорту.

7. *Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Положення про функціональну підсистему «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ» від 10 січня 2022 року № 2*, в якій визначено основні завдання, мету, функції, структуру функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ (далі – ЄРЗ), загальні вимоги та порядок доступу до інформації в ЄРЗ.

Діяльність підрозділів контролю за обігом зброї регламентується низкою спеціалізованих відомчих нормативно-правових актів:

1. *Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів» від 21 серпня 1998 року № 622*, який є одним з базових нормативно-правових актів у сфері дозвільної системи.

Інструкція має три розділи, серед яких:

I. Завдання органів поліції із здійснення дозвільної системи:

- загальні положення;
- видача дозволів на придбання, зберігання, перевезення і використання вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї, пристроїв, патронів до них, пневматичної зброї, вибухових матеріалів і речовин, відкриття і функціонування об'єктів дозвільної системи;
- контроль за об'єктами дозвільної системи;
- права органів (підрозділів) поліції у разі виявлення порушень правил дозвільної системи;
- погодження укладання трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, ремонтом, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система;
- облік предметів, матеріалів і речовин, підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система (об'єктів дозвільної системи);
- ведення облікових справ.

II. Придбання, зберігання, облік, охорона, перевезення і використання зброї та бойових припасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них:

– види зброї, щодо якої здійснюється дозвільна система;

– придбання зброї, основних частин зброї і бойових припасів до неї міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, підприємствами, установами, організаціями і суб'єктами господарювання;

– перевезення зброї і бойових припасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них підприємствами, установами, організаціями та суб'єктами господарювання;

– зберігання, облік і використання зброї, основних частин зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них;

– придбання, зберігання та носіння, перевезення мисливської вогнепальної нарізної і гладкоствольної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, охолощеної та холодної зброї, пристроїв та патронів до них громадянами.

III. Придбання, зберігання, перевезення, облік і використання вибухових матеріалів:

– визначення терміну та здійснення маркування;

– придбання вибухових матеріалів;

– зберігання вибухових матеріалів;

– приймання, відпускання і облік вибухових матеріалів;

– організація і порядок охорони складів вибухових матеріалів;

– перевезення вибухових матеріалів.

2. *Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції» від 06 листопада 2015 року № 1376*, який встановлює порядок оформлення уповноваженими підрозділами Національної поліції України матеріалів про адміністративні правопорушення, порядок розгляду справ про адміністративні правопорушення, а також визначає порядок контролю за дотриманням законодавства під час оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері дозвільної системи.

3. *Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї» від 31 травня 1993 року №314*, в якому визначено порядок роботи органів поліції щодо приймання, обліку, зберігання, передачі в інші організації чи знищення вилученої, добровільно зданої і знайденої нарізної вогнепальної зброї (револьверів, пістолетів автоматів, кулеметів, карабінів, гвинтівок, дрібнокаліберних гвинтівок і пістолетів, обрізів бойових гвинтівок, карабінів, мисливських рушниць, саморобної нарізної зброї тощо), комбінованої вогнепальної зброї, гладкоствольної мисливської зброї, боєприпасів до вказаних видів зброї, мисливського пороху, холодної зброї (мисливських ножів, кинджалів, фінських ножів, кортиків, стилетів, палашів, шабель, шпаг, кастетів та інших предметів, призначених чи пристосованих для ураження живої цілі).

4. *Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів поліцейськими, особами, звільненими зі служби в поліції, а також колишніми працівниками міліції» від 29 березня 2016 року № 223, який визначає умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів поліцейськими, особами, звільненими зі служби в поліції відповідно до пунктів 1-4, 7, 8 частини першої статті 77 Закону України «Про Національну поліцію», або колишніми працівниками міліції, звільненими зі служби в органах внутрішніх справ через хворобу, обмежений стан здоров'я, за віком, у зв'язку із скороченням штатів, за власним бажанням, у зв'язку з переходом у встановленому порядку на роботу до інших міністерств, відомств, організацій.*

5. *Наказ МВС України «Про затвердження Положення про порядок видачі народним депутатам України та окремим посадовим особам апарату Верховної Ради України у тимчасове користування вогнепальної зброї, її обліку і зберігання» від 24 липня 1996 року №524, в якому визначено порядок видачі у тимчасове користування, обліку, зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів до неї народними депутатами та окремими посадовими особами, яким Постановою Президії Верховної Ради України дозволено тимчасове користування вогнепальною зброєю.*

6. *Наказ МВС України «Про затвердження Положення про порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, спеціальних засобів індивідуального захисту працівниками судів і правоохоронних органів, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві» від 24 липня 1996 року №523, в якому визначає порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї та спеціальних засобів індивідуального захисту, що видаються органами поліції особам, відносно яких здійснюються заходи безпеки.*

7. *Наказ МВС України «Про затвердження Тимчасової інструкції про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народними депутатами України, членами громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцями, крім тих, які проходять строкову військову службу, державними службовцями та журналістами» від 13 червня 2000 року №379, який визначає порядок придбання, зберігання, обліку, використання та*

застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народними депутатами України, членами громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцями, крім тих, які проходять строкову військову службу, державними службовцями та журналістами.

8. *Наказ МВС України «Про затвердження уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) Міністерством внутрішніх справ України» від 04 лютого 2019 року №82*, в якому визначено форму акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу, що підлягає ліцензуванню.

9. *Наказ МВС України «Про заходи виконання постанови Кабінету Міністрів України від 07 вересня 1993 року №706 «Про затвердження Положення про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівливої дії» від 18 жовтня 1993 року №642*.

10. *Наказ Національної поліції України «Про затвердження Положення про Управління контролю за обігом зброї Національної поліції України» від 11 червня 2024 року №653* регулює питання діяльності Управління контролю за обігом зброї Національної поліції України – вищої ланки у системі підрозділів контролю за обігом зброї. Зокрема, в ньому визначено загальні положення, завдання, функції, права Управління контролю за обігом зброї Національної поліції України, організацію його діяльності, а також повноваження начальника управління.

Прикладом нормативно-правового акта інших органів публічного адміністрування, норми яких використовуються працівниками підрозділів контролю за обігом зброї у випадку існування у спеціалізованих актах бланкетних норм, може слугувати *наказ Держгірпромнагляду «Про затвердження Вимог технічної безпеки до місць зберігання вибухових матеріалів промислового призначення» від 15 травня 2007 року №104*, в якому регулюються питання щодо правил безпечного зберігання вибухових матеріалів промислового призначення, а саме: безпосередньо органами внутрішніх справ

погоджуються загальні вимоги до місць зберігання вибухових матеріалів промислового призначення; погодження щодо пропускового режиму на складах зберігання вибухових матеріалів промислового призначення, а також на органи поліції покладено повноваження щодо погодження вимог до поверхневих та напівпоглиблених постійних складів вибухових матеріалів.

Окремо слід зупинитися на нормативно-правових актах, які визначають діяльність уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї в умовах воєнного стану, серед яких:

– *Наказ МВС України «Про продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні» від 18 березня 2022 року № 195*, яким визначено продовження строку дії дозволів, визначених Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622 на період дії воєнного стану на період до 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні.

– *Наказ МВС України «Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану» від 01 березня 2022 року № 170*, який визначає особливу процедуру дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї.

Слід зазначити, що сьогодні, враховуючи євроінтеграційні процеси України, актуальності набувають питання щодо імплементації до національного законодавства положень правових актів Європейського Союзу. Одним із таких документів є Директива (ЄС) 2021/555 Європейського Парламенту та Ради від 24 березня 2021 року про контроль за придбанням та володінням зброєю, якою встановлюються мінімальні стандарти щодо придбання та володіння цивільною вогнепальною зброєю, які країни-члени ЄС повинні імплементувати у свої національні правові системи.

Необхідно зауважити, що наразі триває комплексна робота із законодавчого врегулювання питань обігу зброї, що відображено в низці проєктів законів, зареєстрованих у Верховній Раді України:

– проєкт Закону про право на цивільну вогнепальну зброю (реєстр. №5708 від 25 червня 2021 року)¹⁸;

– проєкт Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на цивільну вогнепальну

¹⁸ Проєкт Закону про право на цивільну вогнепальну зброю (реєстр. №5708 від 25 червня 2021 року). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/27190>

зброю» (реєстр. №5709 від 25 червня 2021 року)¹⁹;

– проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» щодо вдосконалення порядку отримання, декларування та поводження з вогнепальною зброєю (реєстр. №9538 від 28 липня 2023 року)²⁰.

2.2. Система та структура підрозділів контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи

Система підрозділів контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи складається з трьох ланок:

Перша ланка – уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї центрального органу управління поліцією – Управління контролю за обігом зброї Національної поліції України.

Друга ланка – уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві – відділи (сектори) контролю за обігом зброї.

Третя ланка – територіальні (відокремлені) підрозділи поліції в районах, містах, районах у містах – сектори контролю за обігом зброї чи працівники підрозділів контролю за обігом зброї у складі секторів превенції.

Структурно на рівні відділу контролю за обігом зброї Національної поліції України та відділів (секторів) контролю за обігом зброї ГУНП підрозділи складаються з таких посад:

- начальник відділу (сектору);
- заступник начальника відділу (сектору);
- старші інспектори з особливих доручень;
- старші інспектори контролю за обігом зброї;
- інспектори контролю за обігом зброї.

На рівні територіальних підрозділів поліції здійснюють свою діяльність старші інспектори контролю за обігом зброї та інспектори контролю за обігом зброї.

2.3. Основні завдання підрозділів контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи

Національна поліція України роботу щодо здійснення дозвільної системи організовує через уповноважені підрозділи контролю за обігом зброї.

Відповідно до Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і

¹⁹ Проєкт Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю» (реєстр. №5709 від 25 червня 2021 року). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/27192>

²⁰ Проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» щодо вдосконалення порядку отримання, декларування та поводження з вогнепальною зброєю (реєстр. №9538 від 28 липня 2023 року). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42398>

холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом МВС України від 21 серпня 1998 року № 622 та Положення Про Національну поліцію України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877 **основними завданнями підрозділів контролю за обігом зброї є:**

– здійснення контролю за дотриманням фізичними і юридичними особами спеціальних правил і порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система;

– здійснення у визначеному законом порядку приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набоїв, вибухових речовин та пристроїв;

– запобігання порушенням порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення та використання вогнепальної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм та швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і холодної зброї (арбалети, луки із зусиллям натягу тятиви більше ніж 20 кг, мисливські ножі тощо, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патрони до них, основних частин зброї бойових припасів до зброї і охолощеної зброї, вибухових матеріалів і речовин, попередження випадків їх втрати, крадіжок, використання не за призначенням та з протиправною метою;

– перевірка осіб, які оформляються на роботу, пов'язану з використанням, зберіганням, виготовленням та перевезенням зазначених предметів і (речовин), а також організація контролю за такими особами;

– підготовка і своєчасне проведення профілактичних заходів щодо недопущення крадіжок (втрат) зброї, боєприпасів та інших предметів та речовин, на які поширюється дозвільна система, запобігання випадкам протиправного їх використання;

– виявлення і усунення (нейтралізація) причин та умов, що сприяють порушенням правил дозвільної системи.

Як вже зазначалося, найвищою ланкою у системі підрозділів контролю за обігом зброї є **Управління контролю за обігом зброї Національної поліції України** відповідно до Положення про Управління контролю за обігом зброї Національної поліції України, затвердженого наказом Національної поліції України від 11 червня 2024 року №653, **завданнями** якого є:

1. Забезпечення в межах компетенції реалізації Національною поліцією України повноважень з питань дозвільної системи у сфері контролю за обігом зброї відповідно до законодавства України

2. Здійснення координації діяльності, організаційно-методичного та інформаційного забезпечення підрозділів контролю за обігом зброї головних

управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві (далі — ГУНП) з питань дозвільної системи у сфері контролю за обігом зброї відповідно до законодавства України.

3. Моніторинг діяльності ГУНП з метою виявлення причин і умов, які негативно впливають на ефективність виконання поліцейськими покладених на них завдань і функцій у сфері дозвільної системи, ужиття в межах компетенції заходів щодо їх усунення.

4. Основні повноваження підрозділів контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи

Діяльність із контролю за обігом зброї складається з низки напрямів, до основних з яких належать:

- оформлення та видача відповідних дозволів;
- підготовка та ведення документації на об'єкти дозвільної системи;
- проведення планових та позапланових перевірок об'єктів;
- організація профілактики порушень правил дозвільної системи;
- організація та здійснення прийому громадян, розгляд та перевірка їх заяв, скарг;
- здійснення взаємодії з іншими службами органів Національної поліції, а також з іншими державними органами та громадськими організаціями;
- аналіз стану роботи на закріплених підприємствах та в установах;
- складання звітів, інформаційних матеріалів тощо.

Зазначені напрями реалізуються у відповідних повноваженнях підрозділів контролю за обігом зброї, які можна поділити на три групи:

- загальні повноваження у сфері контролю за обігом зброї;
- додаткові повноваження у сфері контролю за обігом зброї;
- спеціальні повноваження у сфері контролю за обігом зброї.

Розглянемо їх детальніше.

Загальні повноваження Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки у сфері дозвільної системи визначені у розділі IV Закону України «Про Національну поліцію».

Поліція, відповідно до покладених на неї завдань:

1) здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання порушень правил та порядку зберігання та використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів до них;

2) виявляє причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, об'єктом яких є публічна безпека у сфері дозвільної системи, та вживає заходів для їх усунення;

3) вживає заходів щодо виявлення порушень правил дозвільної системи, за які законом встановлено адміністративну та кримінальну відповідальність, припиняє кримінальні та адміністративні правопорушення, об'єктом яких є публічна безпека у сфері дозвільної системи;

4) вживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення

кримінального, адміністративного правопорушення у сфері дозвільної системи;

5) здійснює своєчасне реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події у сфері дозвільної системи;

6) у випадках, визначених законом, здійснює провадження у справах про адміністративні правопорушення, об'єктом яких є публічна безпека у сфері дозвільної системи;

7) приймає рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечує їх виконання;

8) доставляє у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення, об'єктом яких є публічна безпека у сфері дозвільної системи;

9) здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система.

Додаткові повноваження поліції у сфері дозвільної системи полягають у здійсненні інформаційно-аналітичного забезпечення, відповідно до яких поліція:

1) формує бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України:

– у т.ч. зброї, що перебуває у володінні та користуванні фізичних і юридичних осіб, яким надано дозвіл на придбання, зберігання, носіння, перевезення зброї;

– у т.ч. викраденої, втраченої, вилученої, знайденої зброї, а також добровільно зданої зброї із числа тієї, що незаконно зберігалася;

2) користується іншими базами (банками) даних Міністерства внутрішніх справ України та інших органів державної влади.

Спеціальні повноваження поліції у сфері контролю за обігом зброї визначені у розділі V Закону України «Про Національну поліцію», відповідно до якого поліцейський має право:

1. Вимагати в особи пред'явлення нею документів, що підтверджують відповідне право особи, якщо в неї є зброя, боєприпаси, наркотичні засоби та інші речі, обіг яких обмежений або заборонений, або для зберігання, використання чи перевезення яких потрібен дозвіл, якщо встановити такі права іншим чином неможливо (особа зобов'язана на вимогу поліції пред'явити відповідний дозвіл, виданий органом Національної поліції) (п.4 статті 32);

2. Здійснювати поверхневу перевірку речі або транспортного засобу, якщо існує достатньо підстав вважати, що в транспортному засобі знаходиться річ, обіг якої заборонено чи обмежено, або яка становить загрозу життю чи здоров'ю такої особи або інших осіб (у т.ч. зброя, вибухівка); або зброя є знаряддям вчинення правопорушення (п.4 статті 34);

3. Зупиняти транспортні засоби у разі, якщо є інформація, яка свідчить про те, що вантаж транспортного засобу (у т.ч. зброя, вибухівка) можуть бути об'єктом чи знаряддям кримінального чи адміністративного правопорушення у сфері дозвільної системи (п.3 статті 35);

4. Здійснювати перевірку дотримання вимог дозвільної системи в порядку, визначеному Міністерством внутрішніх справ України:

– оглядати за участю адміністрації (керівництва) юридичних осіб, фізичних осіб (у тому числі фізичних осіб-підприємців) чи їх уповноважених представників приміщення, де знаходяться зброя, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила або порядок та на які поширюється дозвільна система, а також безпосередньо оглядати місця їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поведження з ними та правил їх використання;

– оглядати зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, що знаходяться у фізичних та юридичних осіб, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання та використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, з метою перевірки дотримання правил поведження з ними та правил їх використання;

– вилучати зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система, опечатувати і закривати об'єкти, де вони зберігаються чи використовуються (у тому числі стрілецькі тири, стрільбища невійськового призначення, мисливські стенди, підприємства і майстерні з виготовлення та ремонту зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, магазини, у яких здійснюється їх продаж, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поведження з ними та їх застосування), у випадку виявлення порушення правил поведження з ними та правил їх використання, що загрожують громадській безпеці, до усунення таких порушень;

– інформувати відповідний орган Міністерства внутрішніх справ України в одноденний строк про кожен факт виявленого порушення правил зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, вибухових речовин та матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система (стаття 39).

Відповідно до наказу МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів» від 21 серпня 1998 року № 622 **уповноважений підрозділ**

контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції (далі – УП ЦОУП) відповідальний за:

– забезпечення контролю за дотриманням порядку на об'єктах дозвільної системи із вогнепальною, пневматичною і холодною зброєю, а також боєприпасами до зброї та вибуховими матеріалами; здійснення заходів щодо їх забезпечення надійними засобами охоронно-пожежної сигналізації; посилення контролю за додержанням порядку виготовлення, придбання, обліку, зберігання, охорони та використання предметів і матеріалів, на які поширюється дозвільна система;

– дотримання правил вилучення, приймання, обліку і зберігання вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї, а також її передачу до чергових частин органів (підрозділів) поліції;

– наповнення функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ (далі – ЄРЗ), надання працівникам уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві (далі – УП ГУНП), уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї територіальних підрозділів поліції в районах, містах, районах у містах (далі – УП ТПП) погодження для отримання доступу до неї;

– дотримання працівниками УП ЦОУП, УП ГУНП, УП ТПП (далі – уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї) вимог внесення в ЄРЗ відомостей про особу, яка звернулася з питань дозвільної системи органів внутрішніх справ (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), дата, місце народження, задеклароване / зареєстроване місце проживання (перебування) (далі – місце проживання), серія та / або номер, ким, коли виданий паспорт громадянина України (паспорт громадянина України з безконтактним електронним носієм, паспорт громадянина України для виїзду за кордон) або посвідка на постійне проживання (далі – паспортні дані)); реєстраційний номер облікової картки платника податків, крім фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків відповідно до закону (далі – РНОКПП (за наявності)); вогнепальну зброю, основні частини зброї, які мають ідентифікаційні номери, охолощену, нейтралізовану, пневматичну зброю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду, холодну зброю, пристрої, газові пістолети (револьвери);

– здійснення уповноваженими підрозділами контролю за обігом зброї огляду технічного стану мисливської гладкоствольної зброї, її основних частин, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, газових пістолетів (револьверів);

– забезпечення систематичного професійного навчання працівників уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї;

– координацію діяльності УП ГУНП та УП ТПП у сфері дозвільної системи органів внутрішніх справ.

Крім того, слід зазначити, що у статті 7 Закону України «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення» від 23.12.2004 № 2288-IV визначено, що до **повноважень Національної поліції у сфері поводження з вибуховими матеріалами належить:**

- участь у розробленні державних цільових програм з підвищення рівня безпеки під час поводження з вибуховими матеріалами;
- погодження проєктів нормативно-правових актів з питань забезпечення безпеки під час поводження з вибуховими матеріалами;
- видача дозволів на придбання, зберігання та перевезення вибухових матеріалів;
- проведення реєстрації технічної документації, зразків ввезених на територію України та розроблених новітніх вибухових матеріалів;
- контроль за додержанням установленого законодавством порядку поводження з вибуховими матеріалами з метою запобігання їх незаконному обігу і використанню;
- виконання інших функцій, установлених законодавством, що регулює діяльність у сфері поводження з вибуховими матеріалами.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Назвіть якими правовими актами регулюється діяльність підрозділів із контролю за обігом зброї
2. Назвіть систему підрозділів з контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи
3. Назвіть структура підрозділів з контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи
4. Назвіть основні завдання підрозділів з контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи
5. Про що має бути обов'язкове інформування до Міністерства внутрішніх справ України
6. Які повноваження відносяться до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції
7. Назвіть основні повноваження підрозділів з контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи
8. Що відноситься до повноважень Національної поліції у сфері поводження з вибуховими матеріалами

РОЗДІЛ III. КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЮРИДИЧНИМИ ОСОБАМИ ПРАВИЛ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

3.1. Повноваження та права органів та підрозділів поліції у сфері контролю за дотриманням юридичними особами правил дозвільної системи.

Здійснюючи дозвільну систему, органи та підрозділи Національної поліції України відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» та в порядку, визначеному Міністерством внутрішніх справ України, може оглядати за участю адміністрації (керівництва) юридичних осіб, фізичних осіб (у тому числі фізичних осіб - підприємців) чи їх уповноважених представників (далі - об'єкти дозвільної системи); приміщення, де знаходяться зброя, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила або порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, а також безпосередньо оглядати місця їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поведження з ними та правил їх використання. Під час здійснення контролю з дотриманням юридичними особами правил та порядку дозвільної системи поліція може оглядати зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, що знаходяться у юридичних осіб, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання та використання на які поширюється дозвільна система, з метою перевірки дотримання правил поведження з ними та правил їх використання.

Відповідно до порядку, визначеного Міністерством внутрішніх справ України, органи та підрозділи Національної поліції України може вилучати зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система. Також уповноважений орган поліції опечатує і закриває об'єкти, де вони зберігаються чи використовуються (у тому числі стрілецькі тири, стрільбища невійськового призначення, мисливські стенди, підприємства і майстерні з виготовлення та ремонту зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, магазини, у яких здійснюється їх продаж, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поведження з ними та їх застосування) у випадку виявлення порушення правил поведження з ними, правил їх використання та порушень правил функціонування об'єктів дозвільної системи, що загрожують громадській безпеці, до усунення таких порушень.

Національна поліція України інформує відповідний орган Міністерства внутрішніх справ України в одноденний строк про кожен факт виявленого порушення правил зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, вибухових речовин та матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система.

До основних повноважень Національної поліції України у сфері контролю за дотриманням юридичними особами правил дозвільної системи належать:

1. Формування баз (банків) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України щодо зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, вибухових речовин та матеріалів, інших предметів,

матеріалів і речовин, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок, та на які поширюється дозвільна система, що перебувають у володінні та користуванні юридичних осіб, яким надано дозвіл на їх придбання, зберігання, носіння та перевезення.

2. Здійснення контролю за дотриманням спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, вибухових речовин та матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система, що перебувають у володінні та користуванні юридичних осіб, яким надано дозвіл на їх придбання, зберігання, носіння та перевезення.

3. Здійснення перевірок юридичних осіб (об'єктів дозвільної системи) з питань дотримання вимог дозвільної системи в порядку, визначеному Міністерством внутрішніх справ України, відповідно до якого працівники підрозділів контролю за обігом зброї та/або дільничні офіцери поліції і поліцейські офіцери громади, за участю адміністрації (керівництва) юридичних осіб чи їх уповноважених представників, мають право:

- оглядати приміщення, де зберігаються зброя, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила або порядок та на які поширюється дозвільна система;

- оглядати приміщення, де використовується зброя, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила або порядок та на які поширюється дозвільна система.

- вилучати зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила або порядок та на які поширюється дозвільна система;

- опечатувати і закривати об'єкти дозвільної системи, де зберігаються чи використовуються предмети дозвільної системи (у тому числі стрілецькі тири, стрільбища невійськового призначення, мисливські стенди, підприємства і майстерні з виготовлення та ремонту зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, магазини, в яких здійснюється їх продаж, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування) у випадку виявлення порушення правил поводження з такими предметами та правил їх використання, що загрожують громадській безпеці, до усунення таких порушень.

Контроль за дотриманням посадовими особами міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій правил дозвільної системи органи (підрозділи) поліції здійснюють шляхом обстеження таких об'єктів, погодження укладення трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням спеціально визначених предметів і матеріалів, проведення профілактичних заходів щодо попередження

та припинення порушень правил дозвільної системи, а також притягнення осіб, що вчинили правопорушення, до відповідальності в порядку, встановленому законом.

Обстеження об'єктів дозвільної системи проводиться працівниками уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї, дільничними офіцерами поліції та поліцейськими офіцерами громади шокквартилу, а об'єкти, де зберігається велика кількість зброї (20 чи більше одиниць), і базові склади вибухових матеріалів і речовин – щомісяця.

Слід зазначити, що обстеження складів з вибуховими матеріалами і речовинами проводиться за участю посадових осіб поліції охорони, вибухотехнічних підрозділів Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України та органів ДСНС (за згодою).

Керівники органів (підрозділів) поліції повинні не менше одного разу на рік особисто брати участь у перевірці об'єктів дозвільної системи.

На підприємствах, в установах і організаціях, де виготовляються, ремонтуються, зберігаються та використовуються предмети, матеріали і речовини, на які поширюється дозвільна система, перевіряється:

- наявність відповідних дозволів на виготовлення, ремонт, придбання, зберігання, охорону, перевезення та використання підконтрольних предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень та лабораторій (також відповідних паспортів на бази, сховища, склади вибухових матеріалів, піротехнічні майстерні тощо); строк дії цих документів; погодження укладання трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин; дотримання пропускового режиму;

- облік підконтрольних предметів, матеріалів і речовин, порядок видачі, приймання зброї, бойових припасів до неї, пристроїв, патронів до них, вибухових матеріалів і речовин; їх списання після використання, повернення в місця постійного зберігання; правильність ведення відповідної службової документації;

- придатність приміщень, в яких розміщені об'єкти дозвільної системи, до зберігання зброї, бойових припасів до неї, пристроїв, патронів до них, вибухових матеріалів і речовин, а саме: міцність дверей, стін, стелі, підлоги, металевих сейфів, шаф, надійність замків, справність охоронної протипожежної сигналізації;

- стан технічного устаткування (складів, баз, сховищ); наявність охорони, постових вишок, блок-постів, сторожових собак, засобів пожежогасіння, зв'язку з найближчими постами охорони і органами (підрозділами) поліції;

- стан охорони об'єктів, укомплектованість особовим складом, придатність його для охорони об'єктів та знання своїх посадових обов'язків, тривалість збору за сигналом «Тривога», порядок зміни і підміни, відповідність розміщення сил дислокації постів, а також планів оборони цих об'єктів в

органах (підрозділах) поліції та проведення навчання з відпрацюванням взаємодії всіх видів нарядів;

– обладнання та технічний стан транспорту, що здійснює перевезення предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система.

На всіх об'єктах дозвільної системи обов'язково перевіряється організація внутрішнього контролю за схоронністю предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система.

У разі виявлення під час обстеження об'єктів дозвільної системи порушень складаються відповідні акти, в яких описується суть виявлених порушень та зазначається строк, який залежно від часу, необхідного для їх усунення, може становити від 30 до 90 календарних днів. Один примірник акта залишається на об'єкті дозвільної системи, а другий після доповіді керівнику органу (підрозділу) поліції підшивається до облікової справи на цей об'єкт.

У разі виявлення під час перевірки порушень порядку виготовлення, ремонту, придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення і використання спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, особи, які допустили порушення, притягаються до відповідальності в порядку, встановленому законами України.

Якщо на об'єкті під час обстеження не виявлені порушення, складається рапорт на ім'я начальника органу (підрозділу) поліції, в якому вказуються дата перевірки, найменування об'єкта та результати перевірки.

Акти і рапорти про перевірки об'єктів дозвільної системи доповідаються керівнику органу (підрозділу) поліції, який приймає відповідні рішення щодо проведеної перевірки, після чого вони долучаються до облікових справ на ці об'єкти. Електронні документи, зокрема, електронні копії оригіналів паперових документів (фотокопії) (акти, рапорти, відомості про перевірки об'єктів дозвільної системи тощо) вносяться в ЄРЗ.

Згідно із законодавством України органам (підрозділам) поліції надано право:

1. Анулювати виданий підприємству, установі й організації дозвіл на придбання, зберігання і використання зброї, основних частин зброї, бойових припасів, пристроїв та патронів до них, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів і речовин при невиконанні

встановлених правил користування і поведження з ними або при недоцільності їх подальшого зберігання, вилучати при необхідності зазначені предмети, опечатувати склади, бази й сховища, закривати стрілецькі тири і стенди, зброєремонтні підприємства, магазини, що торгують зброєю, основними частинами зброї і боєприпасами, пристроями та патронами до них до усунення порушень відповідних правил.

2. Оглядати за участю адміністрації підприємств, установ, організацій приміщення, де знаходяться зброя, основні частини зброї, боєприпаси, вибухові матеріали з метою перевірки додержання правил поведження з ними.

3. Анулювати дозвіл, одержання (наявність) якого є умовою для здійснення певного виду діяльності в разі застосування до особи санкції, передбаченої пунктом 6 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції».

4. Давати керівникам підприємств, установ, організацій обов'язкові для них письмові приписи щодо усунення порушень правил виготовлення, придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення і використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система.

Відомості про проведення зазначених дій вносяться в ЄРЗ.

3.2. Погодження укладання трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, ремонтом, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система.

Надання керівникам підприємств, установ, організацій, суб'єктам господарювання згоди на укладення трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, ремонтом, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система, здійснюється після перевірки таких осіб працівниками органів поліції за територією обслуговування (місця проживання таких осіб) на підставі листів керівників цих підприємств, установ, організацій, суб'єктів господарювання.

Для надання згоди керівники підприємств, установ, організацій, суб'єкти господарювання подають до органів поліції такі дані:

1. список осіб із зазначенням їхніх прізвищ, імен та по батькові;
2. дати і місця народження і проживання;
3. відомостей щодо попередньої трудової діяльності;
4. медичні довідки;

5. довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування або відомості про це з Єдиного реєстру зброї.

Органи (підрозділи) поліції не мають права давати згоду керівникам підприємств, установ, організацій та суб'єктам господарювання на укладення трудових договорів на виконання таких робіт, а також надавати дозволи на придбання, зберігання та носіння вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, пневматичної чи холодної зброї, пристроїв та патронів до них громадянам, а також проводити їх перереєстрацію (продовження строку дії відповідних дозволів) у разі:

– наявності в особи медичних протипоказань до виконання вказаних функціональних обов'язків та володіння зброєю;

– наявності даних про систематичне (два чи більше разів) порушення такою особою громадського порядку (притягнення два чи більше разів протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173 КУпАП);

– систематичного порушення вимог щодо зберігання, перевезення, використання раніше придбаної зброї, пристроїв (притягнення два чи більше разів протягом року до адміністративної відповідальності за статтями 174, 190, 191, 193, 194, 195 КУпАП);

– керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за частинами другою, третьою статті 130 КУпАП);

– розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за частинами другою, третьою статті 178 КУпАП);

– незаконного виробництва, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності два чи більше разів за статтею 44 КУпАП);

– вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173-2 КУпАП);

– наявності вмотивованої постанови державного виконавця про встановлення тимчасового обмеження боржника в праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії;

– надходження від уповноваженого органу до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї інформації про повідомлення такій особі про підозру або інформації про складення щодо такої особи повідомлення про підозру, що не вручене через невстановлення її місцезнаходження;

– наявності в особи судимості за злочин, яка не погашена або не знята в установленому порядку;

– відсутності довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування;

– відсутності права, визначеного актами законодавства, на придбання, зберігання і носіння пристроїв;

– наявності рішення про застосування персональних обмежувальних заходів (санкцій), передбачених пунктами 1, 6 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», спрямованих на тимчасове позбавлення такої особи права користуватися та розпоряджатися зброєю, основними частинами зброї, пристроями;

– наявності рішення суду про конфіскацію чи оплатне вилучення зброї, основної частини зброї, пристрою (протягом року з дня набрання законної сили).

Для здійснення перевірок осіб працівникам уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї у випадках, передбачених законодавством, надається доступ до відповідних інформаційних ресурсів.

У разі наявності обставин, що перешкоджають одержанню згоди на укладення трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, ремонтом, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система, орган поліції у письмовій формі в місячний строк із дня надходження матеріалів повідомляє про це керівників цих підприємств, установ, організацій.

3.3. Облік предметів, матеріалів і речовин, підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система (об'єктів дозвільної системи)

Перелік об'єктів дозвільної системи, наведено в Положенні про дозвільну систему яке затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. №576. До предметів, матеріалів і речовин, підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, належать: вогнепальна зброя (нарізна воєнних зразків, несучасна стрілецька, спортивна, навчальна, охолощена, мисливська нарізна і гладкоствольна), бойові припаси до неї, холодна зброя, (арбалети, мисливські ножі тощо), пневматична зброя калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду, пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначені патрони, вибухові матеріали і речовини, сильнодіючі отруйні речовини I - II класу безпечності, збудники інфекційних захворювань I - II групи патогенності і токсини, сховища, склади і бази, де вони зберігаються, стрілецькі тири і стрільбища, мисливсько-спортивні стенди, а також підприємства і майстерні по виготовленню і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, магазини, в яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, організації, що займаються збутом сильнодіючих отруйних речовин, і лабораторії, що проводять аналізи цих засобів і речовин, працюють із збудниками інфекційних захворювань I - II групи патогенності і токсинами. (далі - об'єкти дозвільної системи).

Порядок придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, інших предметів і матеріалів, на які поширюється дозвільна система, у Збройних Силах, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, Національній поліції, Експертній службі МВС та вищих навчальних закладах із специфічними

умовами навчання, що належать до сфери управління МВС, Державному управлінні справами, Національному антикорупційному бюро, Державному бюро розслідувань, Держспецзв'язку, Службі судової охорони, Бюро економічної безпеки, а також у Державній кримінально-виконавчій службі, митній службі та органах рибоохорони визначається законами, актами Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами, у тому числі Міноборони, МВС, інших центральних органів виконавчої влади, які мають у своєму підпорядкуванні військові формування Адміністрації Держспецзв'язку, Національного антикорупційного бюро, ДСА, Державного бюро розслідувань, Мінагрополітики, Мін'юсту, Бюро економічної безпеки і Держмитслужби.

Облік предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система, їх власників, об'єктів, документів, пов'язаних з обігом таких предметів, матеріалів і речовин, а також фактів викрадень та втрат предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система, здійснюється у відповідних функціональних підсистемах єдиної інформаційної системи МВС

3.4. Придбання юридичними особами зброї, основних частин зброї і бойових припасів до неї

Умови та порядок видачі, продовження строку дії, анулювання дозволів на відкриття (функціонування) об'єктів дозвільної системи, придбання, перевезення, зберігання, носіння зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дія дозвільної системи (далі - предмети і матеріали), їх облік та використання, визначено у Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої Наказом МВС України від 21.08.1998 р. № 622.²¹ (далі - Інструкція).

Здійснюючи дозвільну систему, органи (підрозділи) поліції відповідно до законодавства України приймають рішення про надання дозволів на придбання, зберігання, перевезення (через митний кордон України, територією України, транзит через територію України) й використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї, охолощеної зброї, пневматичної зброї; пристроїв та патронів до них; вибухових матеріалів і

²¹ Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: затв. Наказом МВС України від 21.08.1998 р. № 622. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>].

речовин; на відкриття та функціонування сховищ, складів і баз, де вони зберігаються, стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічних майстерень, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них (далі - об'єкти дозвільної системи); громадянам - дозволів на придбання, зберігання та носіння вогнепальної мисливської зброї, холодної, охолощеної, пневматичної зброї, пристроїв.

Для прийняття Рішення про надання дозволу на придбання вогнепальної відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної зброї, пристроїв та патронів до них уповноваженою особою (представником) підприємства, установи, організації подаються такі документи:

- клопотання, у якому зазначаються мета звернення, вид та кількість відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них, що придбаваються, номер та строк дії дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, найменування постачальника;

- завірена керівником підприємства, установи, організації копія акта про придатність приміщення, де зберігатимуться зброя та бойові припаси, основні частини зброї, пристроїв та патрони до них, що складається комісією, до складу якої входять представники органу (підрозділу) поліції, органу державного нагляду (контроль) за додержанням і виконанням вимог законодавства у сферах пожежної і техногенної безпеки та підприємства, установи, організації;

- наказ керівника підприємства, установи, організації про призначення особи відповідальною за придбання зброї і бойових припасів;

- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на придбання відповідного виду та кількості зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них. Наявність дозволу на придбання такої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них підтверджується витягом з функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ про наявність дозволу на придбання предметів і матеріалів юридичними особами (далі - Витяг з ЄРЗ про наявність дозволу на придбання предметів і матеріалів юридичними особами), у якому зазначаються відомості про вид та кількість зброї, боєприпасів до зброї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них, дозволених для придбання.

Відомості ЄРЗ можуть бути перетворені електронними засобами ЄРЗ у візуальну форму. Візуальною формою відомостей є відображення даних, які містить ЄРЗ, електронними засобами або в паперовій формі відповідних витягів з ЄРЗ.

Строк дії дозволів:

на виготовлення, зберігання та використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, які видаються на ім'я керівників підприємств, установ і організацій, а також громадянам, - 3 роки;

на придбання та перевезення цих предметів, матеріалів і речовин - до 3 місяців;

на придбання вибухових матеріалів - до 6 місяців.

Протягом дії дозволу на придбання предметів і матеріалів особа може придбати необхідну їй кількість таких предметів і матеріалів.

3.5. Перевезення зброї і бойових припасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них юридичними особами

Уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції приймає рішення на:

- придбання, перевезення через митний кордон України, транзит через територію України вогнепальної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, бойових припасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів і речовин міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, суб'єктам господарювання, а також іноземним суб'єктам господарювання на підставі відповідних договорів;

- придбання в Україні та перевезення через митний кордон України (за 5 днів до перевезення) вогнепальної зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, бойових припасів до зброї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них іноземцями за погодженням з іноземними дипломатичними представництвами країн, громадянами яких вони є, перевезення ними через митний кордон України, транзит через територію України вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї для участі в змаганнях здійснюються за клопотанням міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України, а з метою полювання - на конкретно визначений уповноваженим на це органом строк.

Наказом Міністерства енергетики України 13 жовтня 2022 року за №355²², була затверджена Інструкція про порядок придбання, перевезення, зберігання, обліку та використання вогнепальної зброї і боєприпасів до неї та спеціальних засобів самооборони відомчою воєнізованою охороною Міністерства енергетики України, яка визначає порядок придбання, перевезення, зберігання, обліку та використання вогнепальної зброї і боєприпасів до неї та спеціальних засобів самооборони відомчою воєнізованою охороною Міністерства енергетики України.

²² Інструкція про порядок придбання, перевезення, зберігання, обліку та використання вогнепальної зброї і боєприпасів до неї та спеціальних засобів самооборони відомчою воєнізованою охороною Міністерства енергетики України: затв. Наказом М-ва енергетики України від 13 жовт. 2022р. №355. <https://ips.ligazakon.net/document/REG9359?an=3>.

В Інструкції зокрема зазначається, що дозволи на право придбання, перевезення, зберігання та носіння відомчої зброї видаються УП ЦОУП, УП ГУНП та територіальними підрозділами поліції за зверненням керівника підприємства відповідно до Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року N 622²³.

Підприємство здійснює придбання та зберігання зброї і боєприпасів до них тільки за дозволами УП ЦОУП, УП ГУНП та територіальних підрозділів поліції.

Для отримання дозволу на придбання та зберігання зброї та боєприпасів до них, основних частин зброї (далі - відомча зброя) керівник підприємства надсилає заяву до УП ЦОУП, УП ГУНП та територіальних підрозділів поліції, у якій зазначаються вид та кількість зброї, основних частин зброї, боєприпасів, що купуються, номер та строк дії дозволу на право відкриття й функціонування об'єкта, відомості про осіб, відповідальних за їх придбання (прізвища, імена, по батькові (за наявності), серія (за наявності) та номер паспорта), із наданням визначеного Інструкцією МВС переліку документів.

Керівник підприємства впродовж десяти днів з дня придбання відомчої зброї зобов'язаний одержати в органі поліції дозвіл на право її зберігання.

Дозвіл на перевезення територією України зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї видається УП ЦОУП, УП ГУНП та територіальними підрозділами поліції за заявою керівника підприємства, якому належить зброя, бойові припаси, основні частини зброї, у якій зазначаються найменування та кількість вантажу, що буде перевозитися, вид транспорту, маршрут із зазначенням початкового й кінцевого пунктів перевезення, підстава перевезення, строк, відомості про осіб, відповідальних за перевезення і охорону вантажу на шляху руху (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), серія (за наявності) та номер паспорта) із наданням визначеного Інструкцією МВС переліку документів.

Відомча зброя і бойові припаси, основні частини зброї перевозяться автомобільним і залізничним транспортом згідно з вимогами законодавства щодо безпеки перевезення небезпечних вантажів.

²³ Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: затв. Наказом МВС України від 21.08.1998р. №622. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

Перевезення відомчої зброї, основних частин зброї, бойових припасів автомобільним транспортом здійснюється згідно з вимогами законодавства щодо безпеки перевезення небезпечних вантажів цим транспортом. Керівник підприємства, для супроводження цього вантажу повинен призначити не менше двох осіб, які озброюються відомчою вогнепальною зброєю. У разі її відсутності охорона здійснюється працівниками поліції охорони або охороною іншого суб'єкта господарювання, що має ліцензію на надання послуг з охорони власності та громадян, з якою укладено відповідний договір. Під час перевезення гладкоствольної зброї, а також нарізної зброї (понад 15 одиниць), набоїв до нарізної зброї (10000 штук і більше), набоїв до гладкоствольної, основних частин відомчої зброї (100 штук і більше) охорона здійснюється виключно працівниками поліції охорони. Для перевезення мають бути виділені криті автомашини. Відомча зброя, основні частини зброї і бойові припаси мають бути упаковані в пристосовану тару, яка опечатується або опломбовується.

Перевезення зброї і боєприпасів без охорони категорично заборонене.

3.6. Зберігання, облік і використання зброї, основних частин зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них юридичними особами

Дозвіл на зберігання та використання зброї і бойових припасів, основних частин зброї видається УП ЦОУП, УП ГУНП та територіальними підрозділами поліції за заявою керівника підприємства для озброєння персоналу охорони для користування нею при виконанні службових обов'язків лише після вивчення ними матеріальної частини зброї, правил поводження з нею, її застосування та використання, що здійснюється у пунктах вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування після здачі заліку та отримання довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування.

Керівником підприємства надаються документи згідно визначеного Інструкцією МВС переліку до УП ЦОУП, УП ГУНП та територіальних підрозділів поліції для отримання дозволу на зберігання та носіння зброї і боєприпасів до них.

Підприємство у встановленому законодавством порядку укладає договори страхування цивільної відповідальності власників чи користувачів зброї за шкоду, яка може бути завдана третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї.

Укладання трудових договорів з персоналом охорони та допуск їх до роботи, що пов'язана зі зберіганням, носінням та використанням зброї і боєприпасів, здійснюється на підставі наказів за попереднім погодженням з органом поліції в порядку, визначеному Інструкцією МВС.

Керівник підприємства впродовж десяти днів з дня придбання зброї і боєприпасів зобов'язаний подати документи до органу поліції для реєстрації

зброї. До документів додається дозвіл на право відкриття та функціонування об'єкта дозвільної системи.

Підставою для видачі дозволу на право зберігання, використання відомчої зброї є заява керівника підприємства із наданням визначеного Інструкцією МВС переліку документів.

Обліку підлягають усі види зброї і боєприпасів незалежно від їх призначення та способів придбання. Облік зброї ведеться особою, призначеною наказом керівника підприємства.

Особа, відповідальна за облік зброї, зобов'язана:

- постійно вести номерний та серійний облік і фіксувати рух відомчої зброї;

- перевіряти не менше, як один раз на місяць, наявність, якісний стан та умови зберігання зброї і боєприпасів, про що доповідати керівнику підрозділу охорони;

- щодня перевіряти справність засобів охоронно-пожежної сигналізації, а у разі її несправності (пошкодження) невідкладно доповідати керівнику підрозділу охорони, вживати заходів щодо її усунення;

- оформляти документи на отримання дозволів УП ЦОУП, УП ГУНП та територіальних підрозділів поліції на придбання, перевезення, зберігання та носіння відомчої зброї;

- оформляти акти списання боєприпасів (додаток 12) та подавати їх на затвердження керівнику підприємства;

- брати участь у прийманні заліків у персоналу охорони, перевірці знання матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поведінки з ними та їх застосування;

- готувати й подавати керівнику підприємства відомості про наявність заявки на придбання відомчої зброї.

При зміні осіб, які відповідають за облік і зберігання відомчої зброї, приймання й передавання зброї, боєприпасів до неї проводяться комісією, призначеною наказом керівника підприємства. Акт приймання-передавання зброї затверджує керівник підприємства.

У разі тимчасової відсутності особи, яка відповідає за облік та зберігання відомчої зброї, його обов'язки виконує інший працівник, на підставі наказу керівника підприємства.

Відомчу зброю обліковують за такими документами:

- книга обліку вогнепальної зброї і бойових припасів;
- книга обліку видачі та приймання вогнепальної зброї і боєприпасів роздавальню-здавальню відомість боєприпасів у тирі;

- відомість закріплення відомчої зброї за персоналом охорони (додаток 8).

Книги обліку, зазначені в пункті 2 цього розділу, мають бути пронумеровані, прошнуровані, скріплені печаткою органу поліції.

Книги обліку, зазначені в пункті 2 цього розділу, ведуться до повного їх списання. Записи в них роблять чорнилом (пастою) розбірливо, без виправлень і підчищень. Виправлення помилок здійснюється закресленням неправильного

запису таким чином, щоб закреслене було чітко видно. Новий запис вносить і завіряє своїм підписом особа, яка веде облік, із зазначенням дати виправлення.

Для перевірки стану обліку, наявності й умов зберігання зброї і боєприпасів до неї комісіями, призначеними наказами керівника підприємства, проводяться щоквартальні перевірки та річна інвентаризація зброї і боєприпасів. Щоквартальні перевірки проводяться до 10 числа першого місяця, наступного за звітним періодом, річна інвентаризація - до 10 січня кожного року.

3.7. Придбання, зберігання, перевезення, облік і використання вибухових матеріалів юридичними особами.

Державне регулювання у сфері поводження з вибуховими матеріалами здійснюють Кабінет Міністрів України, Міністерство внутрішніх справ України, Національна поліція, центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сферах промислової безпеки, охорони праці, державного гірничого нагляду, державну промислову політику, інші центральні органи виконавчої влади в межах їх повноважень, визначених законом.

Розроблення, виробництво, випробування, придбання, перевезення, зберігання, облік, реалізація, знищення вибухових матеріалів (далі ВМ), розроблення і виготовлення обладнання, засобів механізації, пристроїв та апаратури для підривних робіт, ввезення, вивезення і транзит через територію України ВМ, обладнання і технологій для їх виготовлення, проведення підривних робіт здійснюються відповідно до вимог Закону України «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення» від 23 грудня 2004 року № 2288-IV, (далі Закон № 2288-IV)²⁴.

Відповідно до ст. 11 Закону № 2288-IV, придбання вибухових матеріалів здійснюється за дозволом відповідного територіального органу Національної поліції.

Порядок видачі дозволу на придбання вибухових матеріалів визначається Міністерством внутрішніх справ України.

Строк дії дозволу на придбання вибухових матеріалів становить шість місяців з дня його видачі.

Реалізація вибухових матеріалів суб'єктами господарювання, які їх виробляють, здійснюється за наявності у відповідного суб'єкта ліцензії на виробництво вибухових матеріалів.

Суб'єкти господарювання, які проводять вибухові роботи, можуть здійснювати реалізацію надлишку або таких вибухових матеріалів, потреба у використанні яких відпала, в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах промислової безпеки, охорони праці, державного гірничого нагляду.

²⁴ Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення: Закон України від 23 груд. 2004 р. №.2288-IV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2288-15#Text>.

Перевезення вибухових матеріалів у межах України здійснюється згідно з вимогами Закону України "Про перевезення небезпечних вантажів" та інших нормативно-правових актів, які регулюють питання перевезення вибухових матеріалів відповідними видами транспорту.

Порядок видачі дозволу на перевезення вибухових матеріалів установлюється Міністерством внутрішніх справ України(Ст.12 Закону № 2288-IV)²⁵.

Відповідно до Закону України "Про перевезення небезпечних вантажів", від 6 квітня 2000 року №1644-III (далі Закон №1644-III)²⁶, небезпечним вантажем визнаються речовини, матеріали, вироби, відходи виробничої та іншої діяльності, які внаслідок притаманних їм властивостей за наявності певних факторів можуть під час перевезення спричинити вибух, пожежу, пошкодження технічних засобів, пристроїв, споруд та інших об'єктів, заподіяти матеріальні збитки та шкоду довкіллю, а також призвести до загибелі, травмування, отруєння людей, тварин і які за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або за результатами випробувань в установленому порядку залежно від ступеня їх впливу на довкілля або людину віднесено до одного з класів небезпечних речовин.

Небезпечні речовини - речовини, віднесені до таких класів: клас 1 - вибухові речовини та вироби; клас 2 - гази; клас 3 - легкозаймисті рідини; клас 4.1 - легкозаймисті тверді речовини; клас 4.2 - речовини, схильні до самозаймання; клас 4.3 - речовини, що виділяють легкозаймисті гази при стиканні з водою; клас 5.1 - речовини, що окислюють; клас 5.2 - органічні пероксиди; клас 6.1 - токсичні речовини; клас 6.2 - інфекційні речовини; клас 7 - радіоактивні матеріали; клас 8 - корозійні речовини; клас 9 - інші небезпечні речовини та вироби (Ст. 1 Закону №1644-III).

Закон №1644-III визначає повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, і центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, у сфері перевезення небезпечних вантажів

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, у сфері перевезення небезпечних вантажів (компетентного органу України з перевезення небезпечних вантажів) належать:

- розроблення і затвердження нормативно-правових актів з питань перевезення небезпечних вантажів (крім нормативно-правових актів з питань дорожнього перевезення небезпечних вантажів, що розробляються та

²⁵ Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення: Закон України від 23 груд. 2004 р. № 2288. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2288-15#Text>].

²⁶ Про перевезення небезпечних вантажів: Закон України від 6 квіт.2000 р. №1644-III. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-14#Text>.

затверджуються Міністерством внутрішніх справ України), а також погодження нормативів і правил екологічної та радіаційної безпеки, захисту здоров'я людей та санітарно-епідемічного благополуччя населення під час перевезення небезпечних вантажів;

- контроль і нагляд за дотриманням вимог нормативно-правових актів щодо забезпечення безпеки на транспорті та правил перевезень небезпечних вантажів (крім дорожнього перевезення небезпечних вантажів, яке контролюється органами Національної поліції);

- прийняття в установленому порядку рішень про умови перевезення небезпечних вантажів відповідним видом транспорту (крім дорожнього перевезення небезпечних вантажів, за якого маршрут і режим перевезення погоджуються з органами Національної поліції), якщо такі умови не передбачені у відповідних нормативно-правових актах;

- інформування через Міністерство закордонних справ України Комітету експертів ООН з перевезення небезпечних вантажів про результати класифікації небезпечних вантажів в Україні, які раніше не були визнані такими, та про зміни у класифікації небезпечних вантажів;

- здійснення міжнародного співробітництва у сфері перевезення небезпечних вантажів.

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, і центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, у сфері перевезення небезпечних вантажів належить здійснення контролю і нагляду за організацією безпечного перевезення небезпечних вантажів (крім дорожнього перевезення небезпечних вантажів, яке контролюється Міністерством внутрішніх справ України).

Закон №1644-III визначає компетенцію Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції у сфері дорожнього перевезення небезпечних вантажів.

До компетенції Міністерства внутрішніх справ України у сфері дорожнього перевезення небезпечних вантажів належить:

- розроблення і затвердження за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері транспорту, нормативно-правових актів з питань дорожнього перевезення небезпечних вантажів;

- здійснення контролю за забезпеченням організації підготовки водіїв транспортних засобів та уповноважених з питань безпеки перевезення небезпечних вантажів;

- приймання іспитів та видача відповідних свідоцтв установленого зразка.

До компетенції Національної поліції у сфері дорожнього перевезення небезпечних вантажів належить:

- здійснення контролю за безпекою дорожнього руху під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів, додержанням законодавства у зазначеній сфері;

- розроблення і видача в установленому порядку погоджень маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів.

Усі види ВМ промислового призначення, обладнання для їхнього виготовлення, засоби механізації, пристрої та апаратура для підривних робіт підлягають обов'язковим випробуванням відповідно до вимог Порядку проведення випробувань розроблених, ввезених в Україну та конверсійних вибухових матеріалів, обладнання для їх виготовлення, засобів механізації, пристроїв та апаратури для вибухових робіт, затвердженого наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 15 вересня 2006 року № 619²⁷.

Вимоги безпечного поводження з вибуховими матеріалами на об'єктах, розташованих на земній поверхні, у підземних та підводних умовах, закріплені в «Правилах безпеки під час поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення», які затверджені Наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 12. 06. 2013 р. № 355²⁸. Вимоги цих Правил є обов'язковими для підприємств, установ і організацій, які організують і контролюють роботу з промислової безпеки та охорони праці під час поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення та/або:

розробленням, виробництвом, випробуванням, придбанням, перевезенням, зберіганням, обліком, реалізацією, знищенням вибухових матеріалів;

розробленням і виготовленням обладнання, засобів механізації, пристроїв та апаратури для підривних робіт;

транспортуванням, ввезенням, вивезенням і транзитним перевезенням через територію України вибухових матеріалів, обладнання і технологій для їх виготовлення;

проведенням підривних робіт.

Розроблення, виробництво, випробування, придбання, перевезення, зберігання, облік, реалізація, знищення ВМ, розроблення і виготовлення обладнання, засобів механізації, пристроїв та апаратури для підривних робіт, ввезення, вивезення і транзит через територію України ВМ, обладнання і технологій для їх виготовлення, проведення підривних робіт здійснюються

²⁷ Порядок проведення випробувань розроблених, ввезених в Україну та конверсійних вибухових матеріалів, обладнання для їх виготовлення, засобів механізації, пристроїв та апаратури для вибухових робіт: затв. Наказом М-ва України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 15 вересня 2006 року № 619. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1093-06#Text>.

²⁸ Правила безпеки під час поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення: затв. Наказом М-ва енергетики та вугільної промисловості України від 12. черв. 2013 р. № 355. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1127-13#Text>.

відповідно до вимог Закону України «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення».

Відповідно до зазначеного Порядку, для визначення відповідності вибухових матеріалів, обладнання для їх виготовлення, засобів механізації, пристроїв та апаратури для вибухових робіт установленим Законодавством України могам проводяться такі види обов'язкових випробувань:

контрольні випробування - випробування, які здійснюють організацій-експерти з питань вибухової справи на відповідність вибухових матеріалів, обладнання для їх виготовлення, засобів механізації, пристроїв та апаратури для вибухових робіт вимогам нормативної документації, у тому числі вимогам безпеки, а також виявлення можливості і доцільності проведення випробувань у виробничих умовах;

попередні випробування - випробування у виробничих умовах, які проводять з метою визначення умов безпечного використання, економічних і технологічних показників, уточнення рецептури вибухових речовин чи внесення змін до конструктивних рішень обладнання для їх виготовлення, засобів механізації, пристроїв та апаратури для вибухових робіт, а також можливості та необхідності проведення приймальних випробувань;

приймальні випробування - випробування у виробничих умовах, які проводять з метою визначення остаточної рецептури вибухових матеріалів, які включають у себе державну екологічну експертизу документації з упровадження і використання вибухових речовин, державну санітарно-епідемічну експертизу вибухових матеріалів, а також можливості допуску вибухових матеріалів, обладнання для їх виготовлення, засобів механізації, пристроїв та апаратури для вибухових робіт до постійного застосування.

Придбання ВМ для проведення підривних робіт і подальшої переробки здійснюється відповідно до вимог Інструкції за дозволом органів внутрішніх справ, що надається суб'єкту господарювання на підставі свідоцтва на придбання вибухових матеріалів, відповідного територіального органу Держпраці.

Придбання ВМ з метою подальшої реалізації без права безпосереднього поводження з ними здійснюється відповідно до Інструкції на підставі дозволу органів внутрішніх справ за умови надання даних про місця їх зберігання.

Вибухові матеріали мають зберігатися в призначених для цієї мети приміщеннях і місцях (далі - місця зберігання ВМ), які відповідають встановленим НПАОП 0.00-7.08-07 вимогам. При цьому дозволяється зберігання вибухових матеріалів на спеціально призначених для цього складах Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, складах, базах, сховищах міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій, на підставі укладених договорів за умови дотримання на цих об'єктах вимог Правил безпеки під час поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, та цієї Інструкції, а також забезпечення доступу і

контролю органів (підрозділів) поліції та Держпраці. Організація зберігання ВМ повинна виключати їх втрату, а умови зберігання - псування.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Назвіть права органів поліції у разі виявлення порушень правил дозвільної системи.
2. Ким здійснюється погодження укладання трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, ремонтом, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система
3. Як здійснюється облік предметів, матеріалів і речовин, підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система (об'єктів дозвільної системи)
4. Назвіть порядок придбання юридичними особами зброї, основних частин зброї і бойових припасів до неї
5. Назвіть хто не має права на придбання зброї, основних частин зброї і бойових припасів до неї
6. Назвіть порядок перевезення зброї і бойових припасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них юридичними особами
7. Як здійснюється зберігання, облік і використання зброї, основних частин зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них юридичними особами
8. Назвіть порядок придбання, зберігання, перевезення, облік і використання вибухових матеріалів юридичними особами
9. Чи може здійснюватися перевезення територією України вибухових матеріалів автомобільним транспортом без відповідного дозволу
10. Чи може здійснюватися перевезення зброї і бойових припасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів через митний кордон

РОЗДІЛ IV. КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ ПРАВИЛ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

4.1. Повноваження поліції у сфері контролю за дотриманням фізичними особами правил дозвільної системи

Відповідно до наказу МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боеприпасів до зброї та вибухових матеріалів» від 21 серпня 1998 року № 622 з метою забезпечення виконання

завдань, що покладаються на МВС щодо здійснення дозвільної системи, організації контролю за дотриманням її правил, ведеться облік усіх об'єктів, на які вона поширюється, а також власників окремих предметів.

Відповідно до Постанови Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» від 17 червня 1992 року № 2471-ХІІ не може перебувати у власності громадян зброя, боєприпаси (крім мисливської і пневматичної зброї, і боєприпасів до неї, а також спортивної зброї і боєприпасів до неї, що придбаваються громадськими об'єднаннями з дозволу органів поліції), бойова і спеціальна військова техніка, ракетно-космічні комплекси; вибухові речовини й засоби вибуху; всі види ракетного палива, а також спеціальні матеріали та обладнання для його виробництва; електрошокові пристрої та спеціальні засоби, що застосовуються правоохоронними органами, крім газових пістолетів і револьверів та патронів до них, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії²⁹.

На органи Національної поліції у сфері контролю за обігом зброї покладаються повноваження з видачі та анулювання дозволів на

- придбання, зберігання, носіння, перевезення і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, щодо зберігання і використання яких встановлено спеціальні правила, порядок та на які поширюється дія дозвільної системи органів внутрішніх справ,

- відкриття та функціонування об'єктів, де вони зберігаються чи використовуються,

- діяльність стрілецьких тирів, стрільбищ невійськового призначення та мисливських стендів,

- підприємств і майстерень з виготовлення та ремонту зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів,

- магазинів, у яких здійснюється їх продаж,

- піротехнічних майстерень,

- пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, правил поводження з ними та їх застосування.

Відповідно до частини першої статті 65 Конституції України, частини третьої статті 22 Закону України «Про основи національного спротиву», Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», Порядку застосування членами добровольчих формувань територіальних громад особистої мисливської зброї та набоїв до неї під час виконання завдань територіальної оборони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1448, Положення про дозвільну систему, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 року № 576, з метою врегулювання особливостей придбання, зберігання та носіння громадянами України мисливської зброї та набоїв до неї

²⁹ Про право власності на окремі види майна : Постанова Верховної Ради України від 17.06.1992 р. № 2471-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №35. Ст. 517.

під час дії воєнного стану наказом МВС України від 01.03.2022 № 170 встановлено, що тимчасово під час дії правового режиму воєнного стану:

1) *видача уповноваженими підрозділами Національної поліції України громадянам дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної зброї (далі - мисливська зброя) та набоїв до неї здійснюється за поданою на ім'я керівника органу поліції за місцем проживання (перебування) заявника письмовою заявою про видачу дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї (далі - заява) за наявності документу, що посвідчує особу.*

До заяви додаються:

- копії сторінок паспорта громадянина України (для осіб, яким видано паспорт громадянина України з безконтактним електронним носієм,- копію паспорта та витягу з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання);

- за наявності копія військового квитка осіб рядового, сержантського і старшинського складу, військового квитка офіцера запасу, копія посвідчення пенсіонера або ветерана військової служби, органів внутрішніх справ, Національної поліції України, Національного антикорупційного бюро України, Служби судової охорони, державної пожежної охорони, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, служби цивільного захисту, податкової міліції, Бюро економічної безпеки України чи Державної кримінально-виконавчої служби України, або копія посвідчення члена громадського формування з охорони громадського порядку, або копія дозволу на зброю;

2) *дозволи на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї оформляються, переоформляються після проведення за можливості органами поліції у встановленому порядку перевірок, тривалість яких не повинна перевищувати двох днів, **щодо відсутності таких обставин:***

- наявності даних про систематичне (два чи більше разів) порушення такою особою громадського порядку (притягнення два чи більше разів протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі - КУпАП);

- систематичне порушення вимог Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 07 жовтня 1998 року за № 637/3077 (далі - Інструкція), щодо зберігання, перевезення, використання раніше придбаної зброї, пристроїв (притягнення два чи більше разів протягом року до адміністративної відповідальності за статтями 174, 190, 191, 193, 194, 195 КУпАП);

- керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за частинами другою, третьою статті 130 КУпАП);

- незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності два чи більше разів за статтею 44 КУпАП);

- вчинення домашнього насильства (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173⁻² КУпАП);

- наявність інформації про повідомлення такої особи про підозру або інформації про складення щодо такої особи повідомлення про підозру, що не вручене через не встановлення її місцезнаходження;

- наявності в особи судимості за тяжкий злочин, особливо тяжкий злочин, яка не погашена або не знята в установленому порядку;

- протягом року з дня набрання законної сили рішенням суду, про конфіскацію чи оплатне вилучення зброї;

3) дозвіл на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї уповноваженими підрозділами Національної поліції України видається на строк дії правового режиму воєнного стану;

4) уповноваженими підрозділами Національної поліції України здійснюється анулювання дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї у разі встановлення обставин, зазначених в підпункті 2 пункту 1 цього наказу;

5) уповноваженими підрозділами Національної поліції України здійснюється прийняття та облік вогнепальної зброї, які громадяни зобов'язані здати до органів поліції не пізніше 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні.

Отримана у визначеному цим наказом порядку вогнепальна зброя не пізніше 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні може бути оформлена за наявності підстав та з дотриманням умов, визначених Інструкцією, або реалізована у встановленому порядку.

Рішення про застосування зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії проти України у період дії воєнного стану приймається цивільними особами з урахуванням обстановки у взаємодії з відповідним командиром з'єднання, військової частини і підрозділу Збройних Сил.

Здійснюючи дозвільну систему, органи поліції відповідно до законодавства України видають міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, суб'єктам господарювання, що здійснюють діяльність з виробництва, ремонту, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення, боєприпасами до неї, холодною та охолощеною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с; виробництва спеціальних засобів,

заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу (далі - суб'єкти господарювання), дозволи на придбання, зберігання, перевезення (через митний кордон України, територією України, транзит через територію України) й використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї, охолощеної зброї, пневматичної зброї; пристроїв та патронів до них; вибухових матеріалів і речовин; на відкриття та функціонування сховищ, складів і баз, де вони зберігаються, стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічних майстерень, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них (далі - об'єкти дозвільної системи); громадянам - дозволи на придбання, зберігання та носіння вогнепальної мисливської зброї, холодної, охолощеної, пневматичної зброї, пристроїв.

УП ЦОУП дозволи видаються на:

- право придбання, перевезення через митний кордон України, транзит через територію України вогнепальної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, бойових припасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів і речовин міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, суб'єктам господарювання, а також іноземним суб'єктам господарювання на підставі відповідних договорів;

- придбання в Україні та перевезення через митний кордон України (за 5 днів до перевезення) вогнепальної зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, бойових припасів до зброї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них іноземцями за погодженням з іноземними дипломатичними представництвами країн, громадянами яких вони є, перевезення ними через митний кордон України, транзит через територію України вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї для участі в змаганнях здійснюються за клопотанням міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України, а з метою полювання - на конкретно визначений уповноваженим на це органом строк;

- функціонування стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування;

- право перевезення через митний кордон України нагородної зброї та патронів до неї;

- зберігання, носіння нагородної зброї;

- придбання патронів до нагородної зброї.

УП ГУНП на:

- відкриття та функціонування об'єктів дозвільної системи: сховищ, складів, де зберігаються вибухові матеріали і речовини, відкриття стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і

майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, холодної та охолощеної зброї, спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них;

- право перевезення через митний кордон України мисливської вогнепальної зброї, основних частин зброї, бойових припасів до неї, пневматичної, холодної та охолощеної зброї громадянами України;

- придбання, зберігання та носіння мисливської нарізної, гладкоствольної зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв громадянами України;

- придбання та зберігання відомчої вогнепальної, мисливської зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них підприємствами, установами, організаціями, суб'єктами господарювання.

УП ГУНП також можуть видаватися дозволи, які видаються територіальними підрозділами поліції.

Територіальні підрозділи поліції на:

- придбання і перевезення територією України вибухових матеріалів і речовин;

- носіння і перевезення територією України відомчої вогнепальної, пневматичної, холодної зброї та бойових припасів до неї;

- придбання, зберігання і носіння громадянами України мисливської гладкоствольної зброї, основних частин зброї, бойових припасів до неї, пневматичної, холодної та охолощеної зброї.

Залежно від виду дозволів, що видаються, вони підписуються відповідно Головою Національної поліції України та його заступниками, начальником Департаменту, до складу якого входить УП ЦОУП, та його заступниками, начальником УП ЦОУП, начальником ГУНП та його заступниками (крім нагородної зброї та боєприпасів до неї), керівником управління, до складу якого входить УП ГУНП, та начальником УП ГУНП; у територіальних підрозділах поліції - начальниками або їх заступниками особисто і скріплюються гербовою печаткою органів Національної поліції або печаткою територіальних підрозділів поліції.

Оформлений відповідний дозвіл видається керівникам підприємств, установ, організацій, громадянам та їх представникам після пред'явлення документа, що посвідчує особу.

Видача дозволів громадянам на придбання, зберігання та носіння зброї здійснюється після проведеного з ними вивчення матеріальної частини зброї, правил поводження з нею, її застосування та використання, що здійснюється у пунктах вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування після здачі заліку та отримання довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування.

До складу комісій з приймання заліків обов'язково входять працівники дозвільної системи.

Справи про видачу, продовження, припинення дії та анулювання дозволів на право відкриття та функціонування пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поведження з ними та їх застосування ведуть УП ЦОУП України, ГУНП.

Підставою для видачі дозволу на право відкриття та функціонування пункту вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поведження з ними та їх застосування є заява суб'єкта господарської діяльності, що подається за територіальною належністю до ГУНП, у якій зазначаються: найменування суб'єкта господарської діяльності, код за ЄДРПОУ або реєстраційний номер облікової картки платника податків та інших обов'язкових платежів, місце і дата реєстрації, місцезнаходження, прізвище, ініціали керівника, службовий телефон, а також мета звернення.

4.2. Облік власників зброї, пристроїв

Відповідно до наказу МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боеприпасів до зброї та вибухових матеріалів» від 21 серпня 1998 року № 622, ведення облікових справ визначено у розділу 7 цієї Інструкції.

Облік власників мисливської нарізної, мисливської гладкоствольної, нагородної, пневматичної, охолощеної, а також холодної зброї, пристроїв (далі – власник) здійснюється в електронній формі засобами ЄРЗ.

На кожного власника (крім власника відомчої зброї) заводиться **особова справа**. Особові справи ведуться в електронній формі засобами ЄРЗ або паперовій формі.

Особові справи в паперовій формі на власників мисливської нарізної, нагородної зброї та пристроїв ведуться в УП ГУНП, на власників мисливської гладкоствольної, пневматичної, охолощеної та холодної зброї – у територіальних підрозділах поліції.

Облік власників холодної зброї – мисливських ножів, придбаних на підставі дозволу на зберігання та носіння мисливської вогнепальної зброї, в органах (підрозділах) поліції окремо не ведеться, при цьому відомості щодо придбаних мисливських ножів долучаються до особової справи власника, на підставі дозволу на зберігання та носіння якого було придбано мисливський ніж.

У разі якщо у фізичної особи залишається лише холодна зброя – мисливський ніж, який було придбано на підставі дозволу на зберігання та носіння мисливської вогнепальної зброї, отримання дозволу на нього

здійснюється в порядку, визначеному пунктом 12.5 глави 12 розділу II Інструкції наказу № 622.

Особова справа в паперовій формі має містити всі документи, подані для отримання відповідного дозволу, матеріали перевірок (у тому числі рапорти перевірок за місцем проживання), документи, які є підставою для анулювання дозволу чи відмови в наданні дозволу, згідно із Інструкцією наказу № 622.

Ведення особових справ в електронній формі здійснюється шляхом наповнення ЄРЗ відповідними електронними документами.

Особові справи в паперовій формі зберігаються в уповноваженому підрозділі контролю за обігом зброї.

Магазини з торгівлі зброєю за місцем провадження господарської діяльності зберігають оригінали заяв (клопотань), поданих заявниками для отримання передбачених Інструкцією наказу № 622 дозволів, **протягом п'яти років з дня їх отримання. Інші документи, після внесення їх сканованих копій у ЄРЗ та прийняття органом (підрозділом) поліції відповідного рішення, повертаються заявнику.**

Подача документів через ЄРЗ фіксується в книзі обліку заяв (клопотань) з питань дозвільної системи, поданих через магазин з торгівлі зброєю, яка має бути пронумерована, прошнурована та скріплена печаткою органу (підрозділу) поліції за місцем діяльності такого магазину.

У разі припинення діяльності магазину з торгівлі зброєю, книги обліку заяв (клопотань) з питань дозвільної системи, поданих через магазин з торгівлі зброєю, та оригінали заяв передаються для подальшого зберігання до органу (підрозділу) поліції за місцем діяльності такого магазину. Така передача здійснюється **за актом прийому-передачі протягом 30 календарних днів з дня припинення діяльності такого магазину.**

У разі зміни місця проживання власник **протягом 30 календарних днів** подає до органу (підрозділу) поліції за новим місцем проживання заяву та витяг із реєстру територіальних громад про нове задеклароване/zareєстроване місце проживання (перебування).

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає рішення про зміну (відмову у зміні) місця зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв. Зміна місця зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв підтверджується витягом з Єдиного реєстру зброї про наявність дозволу на зберігання, носіння зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них, у якому зазначається нове місце проживання власника зброї, основної частини зброї, пристрою.

Особова справа власника, яка ведеться в паперовій формі, надсилається до органу (підрозділу) поліції за новим місцем проживання, а в ЄРЗ вноситься інформація про нове місце зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв. У разі вилучення зброї у випадках, передбачених законодавством, добровільної її здачі до органу (підрозділу) поліції, її продажу, смерті власника, припинення обліку предметів і матеріалів з підстав, передбачених Інструкцією наказу № 622, особова справа здається в архів, про що в ЄРЗ робиться відповідний запис.

У разі залишення власником свого місця проживання разом із зброєю, основними частинами зброї, пристроями на строк від одного до шести місяців такий власник повинен подати заяву, із зазначенням строку та адреси тимчасового перебування. У такому випадку особова справа, яка ведеться в паперовій формі, до іншого органу (підрозділу) поліції не надсилається, в ЄРЗ вноситься інформація про строк та адресу тимчасового перебування власника і засобами ЄРЗ повідомляється відповідний орган (підрозділ) поліції. Про закінчення строку тимчасового перебування власник відповідно до порядку, визначеного цим абзацом, повідомляє орган (підрозділ) поліції, в якому він перебуває на обліку.

Особові справи власників, книги обліку заяв (клопотань) з питань дозвільної системи, поданих до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї, обліковуються і зберігаються в умовах, що унеможливають доступ до них сторонніх осіб.

4.3. Придбання, зберігання та носіння, перевезення мисливської вогнепальної нарізної і гладкоствольної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, охолощеної та холодної зброї, пристроїв та патронів до них громадянами

Наказом МВС України № 622 від 21.08.1998 затверджено Інструкцію про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, де вказано, що *мисливську гладкоствольну зброю, її основні частини та пристрої мають право придбавати громадяни України або особи, які мають посвідку на постійне проживання, які досягли 21-річного віку; мисливську нарізну зброю, її основні частини - громадяни України або особи, які мають посвідку на постійне проживання і досягли 25-річного віку; холодну, охолощену, пневматичну зброю - громадяни України або особи, які мають посвідку на постійне проживання і досягли 18-річного віку*³⁰.

Громадяни України або особи, які мають посвідку на постійне проживання, можуть мати необмежену кількість мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної зброї, її основних частин, пневматичної зброї, холодної та охолощеної зброї, пристроїв за умови забезпечення їх належного зберігання.

³⁰ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0637-98>

Для прийняття Рішення про надання дозволу на придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної та охолощеної зброї, подаються такі документи:

- заява;
- одна фотокартка розміром 3,5 × 4,5 см в електронній або паперовій формі;
- медична довідка;
- довідка про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування;
- документи, визначені пунктом 3 Тимчасової інструкції про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ від 13 червня 2000 року № 379 дск, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 11 жовтня 2000 року за № 696/4917 (далі - Тимчасова інструкція про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв), або пунктом 2 розділу II Інструкції про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів поліцейськими, особами, звільненими зі служби в поліції, а також колишніми працівниками міліції, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23 березня 2016 року № 223, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 25 квітня 2016 року за № 622/28752 (далі - Інструкція про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв) (для пристроїв);
- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

Рішення про надання дозволу на придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної та охолощеної зброї, пристрою приймаються органами (підрозділами) поліції у строк, що *не перевищує 30 календарних днів*.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на придбання відповідного виду зброї, пристрою. Наявність дозволу на придбання такої зброї, пристрою підтверджується витягом з функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ про наявність дозволу на придбання зброї, основних частин зброї, пристроїв фізичними особами (далі - Витяг з ЄРЗ про наявність дозволу на придбання предметів і

матеріалів фізичними особами), у якому зазначається вид зброї, пристрою, дозволених для придбання.

Особа, яка звертається для отримання дозволу на придбання зброї і має дійсний дозвіл на зберігання та носіння такого ж виду зброї, інформація про який міститься в ЄРЗ, подає лише заяву та копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги. Рішення про надання дозволу на придбання такого ж виду зброї приймається протягом п'ятнадцяти робочих днів від дня подачі документів.

Особа, яка звертається за дозволом на придбання пристрою і має дійсний дозвіл на зберігання та носіння пристрою, інформація про який міститься в ЄРЗ, подає заяву, копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги та документи, визначені пунктом 3 Тимчасової інструкції про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв або пунктом 2 розділу II Інструкції про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв. У такому випадку Рішення про надання дозволу на придбання пристрою приймається протягом п'ятнадцяти робочих днів від дня подачі документів.

Для прийняття Рішення про надання дозволу на придбання основної частини до наявної у власника (сумісної моделі) мисливської зброї в порядку, визначеном пунктом 1.5 глави 1 розділу I Інструкції, подаються такі документи:

- заява, у якій зазначаються вид, модель зброї та інформація про наявність дозволу на зберігання та носіння зброї, до якої придбавається основна частина зброї;

- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

Якщо відомості про зброю, до якої придбавається основна частина зброї, не внесено в ЄРЗ, власником додатково подається копія дозволу на зберігання та носіння зброї, до якої придбавається основна частина зброї.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на придбання основної частини мисливської зброї. Наявність дозволу на придбання основної частини мисливської зброї підтверджується витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на придбання предметів і матеріалів фізичними особами, у якому зазначається вид та модель мисливської зброї, до якої дозволено придбання основної частини мисливської зброї.

Заміна основних частин зброї (у разі гарантійних випадків) на заводі-виготовлювачі або в майстерні з ремонту зброї здійснюється без отримання власником додаткового дозволу на їх придбання.

Заміна основної частини зброї, яка має ідентифікаційний номер, та існувала під час первинного внесення такої одиниці зброї в ЄРЗ (у разі виведення основної частини зброї із складових частин одиниці зброї) проводиться заводом-виготовлювачем або майстернею з ремонту зброї за наявності у власника сумісної моделі зброї, у якій проводиться заміна.

Для внесення відповідних змін у ЄРЗ власник повинен протягом п'яти днів з дня проведення такої заміни звернутися до установи Експертної служби МВС для проведення відстрілу та/або огляду технічного стану такої зброї.

У разі заміни в одиниці зброї основної частини зброї, яка має ідентифікаційний номер, така зброя вважається модифікованою. Після заміни у модифікованій зброї останньої основної частини зброї, яка має ідентифікаційний номер та існувала під час первинного внесення цієї зброї в ЄРЗ, облік такої одиниці зброї в ЄРЗ припиняється.

За результатами проведення відстрілу та/або огляду технічного стану установа Експертної служби МВС вносить у ЄРЗ інформацію про модифікацію цієї зброї та засобами ЄРЗ здійснює переведення заміненої основної частини зброї в категорію основних частин зброї.

Після проведення такого відстрілу та/або огляду технічного стану власник повинен протягом п'яти днів звернутися до відповідного органу (підрозділу) поліції в порядку, визначеному пунктом 1.5 глави 1 розділу I Інструкції, та подати такі документи:

- заяву, у якій зазначаються відомості про основну частину зброї та зброю, у якій проведено заміну;
- копію документа про проведення заміни основної частини зброї, виданого заводом-виготовлювачем або майстернею з ремонту зброї.

*За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції вносить у ЄРЗ інформацію про модифікацію зброї в такого власника. Унесення таких змін у ЄРЗ органом (підрозділом) поліції здійснюється протягом **десяти робочих днів**.*

Результат заміни основної частини зброї підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на зберігання, носіння зброї, у якому зазначаються відомості про модифікацію зброї, у якій проведено заміну основної частини зброї.

Власник для особистого використання може з'єднувати (роз'єднувати) з належною йому одиницею мисливської зброї складові частини зброї, перелік яких визначено пунктом 8.13 глави 8 розділу (без права продажу чи переоформлення на іншу особу зброї у такому вигляді) шляхом, що не потребує використання виробничих потужностей або спеціалізованого обладнання за умови сумісності таких частин зброї та відповідності мисливської зброї вимогам підпункту 8.8.2 пункту 8.8 глави 8 розділу. *Складання основних частин зброї між собою в окрему додаткову одиницю зброї забороняється.*

Для прийняття Рішення про надання дозволу на придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, основної частини зброї поліцейськими, військовослужбовцями

Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, крім військовослужбовців, які проходять строкову військову службу, особовим складом (персоналом) інших державних правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, за яким закріплено вогнепальну зброю; пристроїв військовослужбовцями Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, крім військовослужбовців, які проходять строкову військову службу, особовим складом (персоналом) інших державних правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, за яким закріплено вогнепальну зброю, у порядку, визначеному пунктом 1.5 глави 1 розділу I Інструкції, подаються такі документи:

- заява;

- довідка про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (крім охолощеної зброї) або копії відповідного документа про закріплення вогнепальної зброї;

- одна фотокартка розміром 3,5 × 4,5 см в електронній або паперовій формі;

- довідка з місця служби;

- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на придбання відповідного виду зброї, основної частини зброї, пристрою. Наявність дозволу на придбання такої зброї, основної частини зброї, пристрою підтверджується витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на придбання предметів і матеріалів фізичними особами, у якому зазначається вид зброї, пристрою дозволених для придбання або вид та модель зброї, до якої дозволено придбання основної частини мисливської зброї.

Умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв поліцейськими, особами, звільненими зі служби в поліції, а також колишніми працівниками міліції визначаються *Інструкцією про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв*.

Для продажу зброї, основних частин зброї, пристроїв через магазин з торгівлі зброєю їх власник отримує направлення на комісійний продаж в органі (підрозділі) поліції за місцем реєстрації зброї, основних частин зброї, пристроїв.

Для прийняття Рішення про надання направлення на комісійний продаж у порядку, визначеному пунктом 1.5 глави 1 розділу I Інструкції, подається заява про його надання.

Рішення про надання направлення на комісійний продаж приймається органами (підрозділами) поліції у строк, що не перевищує п'яти робочих днів від дня подачі документів.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) направлення на комісійний продаж відповідної зброї, основної частини зброї, пристрою. Наявність направлення на комісійний продаж такої зброї, основної частини зброї, пристрою підтверджується шляхом формування з ЄРЗ направлення на комісійний продаж, у якому зазначаються відомості про зброю, основні частини зброї, пристрої, які підлягають передачі на комісійний продаж.

Після надання органом (підрозділом) поліції направлення на комісійний продаж магазину з торгівлі зброєю, до якого здано зброю, основні частини зброї, пристрої, *протягом доби* змінює інформацію в ЄРЗ про місце зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв, залишаючи при цьому незмінною інформацію про власника. Придбання зброї, основних частин зброї, пристроїв, зданих на комісійний продаж, здійснюється в загальному порядку, визначеному цією главою.

Повернення власнику зброї, основних частин зброї, пристроїв, які було здано ним на комісійний продаж, здійснюється магазином з торгівлі зброєю за наявності у власника чинних дозволу на їх зберігання, носіння або направлення на комісійний продаж.

Для прийняття Рішення про переоформлення зброї, основних частин зброї, пристроїв із власника на іншу особу в порядку, визначеному пунктом 1.5 глави 1 розділу I Інструкції, до органу (підрозділу) поліції подаються такі документи:

- заява;

- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

Перед продажем (переоформленням) зброї, основних частин зброї, пристроїв магазин з торгівлі зброєю (орган (підрозділ) поліції) ідентифікує особу, яка бажає придбати зброю, основні частини зброї, пристрої, на підставі документів, що посвідчують її особу, та перевіряє в ЄРЗ інформацію про наявність у такої особи діючого дозволу на придбання відповідної зброї, основних частин зброї, пристроїв.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про переоформлення (відмову в переоформленні) відповідної зброї, основної частини зброї, пристрою. Орган (підрозділ) поліції, яким здійснено переоформлення, видає (за необхідності) Витяг з ЄРЗ про придбання зброї, предметів та засобами ЄРЗ повідомляє про це відповідний орган (підрозділ) поліції, яким надано (оформлено) дозвіл на придбання зброї основної частини зброї, пристрою, що переоформлено.

Витяг з ЄРЗ про придбання зброї, предметів є підставою для перевезення власником до місця зберігання придбаної зброї, основних частин зброї, пристроїв.

Після придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної зброї, основних частин зброї, охолощеної, пневматичної, холодної зброї (крім

холодної зброї - мисливських ножів, які придбані власниками мисливської вогнепальної зброї), пристроїв власник для отримання дозволу на їх зберігання та носіння повинен протягом десяти днів з дня придбання звернутися до відповідного органу (підрозділу) поліції в порядку, визначеному пунктом 12.5 глави.

Для прийняття Рішення про надання дозволу на зберігання та носіння мисливської нарізної, гладкоствольної зброї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв у порядку, визначеному пунктом 1.5 глави 1 розділу I Інструкції, подаються такі документи:

- заява;
- копія договору страхування (крім пристроїв);
- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

У разі якщо місце проживання власника відрізняється від зазначеного під час надання документів для отримання дозволу на придбання мисливської нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв, додатково надається витяг із реєстру територіальних громад про нове задеклароване/зареєстроване місце проживання (перебування).

Рішення про надання дозволу на зберігання та носіння мисливської нарізної, гладкоствольної зброї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв приймаються органами (підрозділами) поліції у строк, що не перевищує п'ятнадцяти календарних днів від дня отримання документів.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на зберігання, носіння відповідної одиниці зброї, основної частини зброї, пристрою. Наявність дозволу на зберігання, носіння такої зброї, основної частини зброї, пристрою підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на зберігання, носіння зброї, у якому зазначаються відомості про зброю, основну частину зброї, пристрій, дозволених для зберігання.

Придбана основна частина зброї підлягає обов'язковому огляду технічного стану і відстрілу у складі конкретної одиниці зброї, до якої її було придбано.

Для прийняття Рішення про надання дозволу на зберігання холодної зброї з метою колекціонування в порядку, визначеному пунктом 1.5 глави 1 розділу I Інструкції, подаються такі документи:

- заява;
- по дві фотокартки розміром 15 × 10 см кожної одиниці зброї з обох боків у паперовій формі;
- висновки експертних досліджень щодо віднесення предметів колекції до певного типу та виду холодної зброї, у яких також зазначені класифікаційні та ідентифікаційні ознаки цих предметів;

- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

У ЄРЗ робиться запис про те, що така зброя є колекційною, про що зазначається у відповідному витязі з ЄРЗ.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на зберігання холодної зброї, яка зберігається з метою колекціонування. Наявність дозволу на зберігання такої зброї підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на зберігання, носіння зброї, у якому зазначаються відомості про холодну зброю, яка зберігається з метою колекціонування, та дозволена для зберігання.

Для перевезення холодної зброї, яка зберігається з метою колекціонування, їх власник отримує дозвіл на її перевезення в органі (підрозділі) поліції за місцем її реєстрації.

Для прийняття Рішення про надання дозволу на перевезення холодної зброї, яка зберігається з метою колекціонування в порядку, визначеному пунктом 1.5 глави 1 розділу I Інструкції, подаються такі документи:

- заява, у якій зазначаються мета звернення, перелік зброї (модель, серійний номер (за наявності)), що буде перевозитися, вид транспорту, маршрут із зазначенням початкового й кінцевого пунктів перевезення, строк та підстава перевезення;

- копія договору із суб'єктом охоронної діяльності або поліцією охорони (у разі його укладання);

- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на перевезення холодної зброї, яка зберігається з метою колекціонування. Наявність дозволу на перевезення такої зброї підтверджуються Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на перевезення предметів і матеріалів територією України, у якому зазначаються відомості про холодну зброю, яка зберігається з метою колекціонування та дозволена для перевезення територією України.

Холодна зброя - мисливські ножі придбаваються громадянами за наявності дозволу органу (підрозділу) поліції на зберігання та носіння мисливської вогнепальної зброї. При цьому магазин з торгівлі зброєю робить відмітку в книзі обліку холодної зброї - мисливських ножів та видає Витяг з ЄРЗ про придбання зброї, предметів.

За відсутності у громадянина дозволу органу (підрозділу) поліції на зберігання та носіння мисливської вогнепальної зброї холодна зброя - мисливські ножі придбаваються за дозволом на придбання холодної зброї в порядку, визначеному пунктом 12.2 глави. У такому випадку Експертною службою МВС вносяться в ЄРЗ відомості про таку холодну зброю - мисливський ніж.

Витяг з ЄРЗ про придбання зброї, предметів на придбану холодну зброю - мисливський ніж разом з дозволом на зберігання та носіння мисливської вогнепальної зброї підтверджує право особи на зберігання та носіння холодної зброї - мисливського ножа виключно разом з мисливською вогнепальною зброєю під час полювання та прямування до/з місця проведення полювання без отримання додаткового дозволу органу (підрозділу) поліції.

Для прийняття Рішення про продовження строку дії дозволу на зберігання та носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв у порядку, визначеному пунктом 1.5 глави 1 розділу I цієї Інструкції, подаються такі документи:

- заява;
- медична довідка;
- копія договору страхування;

- документи, визначені пунктом 3 Тимчасової інструкції про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв або пунктом 6 розділу II Інструкції про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв (для пристроїв);

- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

Для прийняття Рішення про продовження строку дії дозволу на зберігання та носіння зброї, основних частин зброї поліцейськими, військовослужбовцями Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, крім військовослужбовців, які проходять строкову військову службу, особовим складом (персоналом) інших державних правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, за яким закріплено вогнепальну зброю; пристроїв військовослужбовцями Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, крім військовослужбовців, які проходять строкову військову службу, особовим складом (персоналом) інших державних правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, за яким закріплено вогнепальну зброю, у порядку, визначеному пунктом 1.5 глави 1 розділу I Інструкції, подаються такі документи:

- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про продовження (відмову в продовженні) строку дії дозволу на зберігання, носіння відповідної одиниці зброї, основної частини зброї, пристрою. Продовження строку дії дозволу на зберігання, носіння такої зброї, основної частини зброї, пристрою підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на зберігання, носіння зброї, у якому зазначаються відомості

про зброю, основну частину зброї, пристрій, строк дії дозволу на які продовжено.

Продовження строку дії дозволу на зберігання та носіння охолощеної зброї, зберігання холодної зброї з метою колекціонування, не потребується.

Продовження строку дії дозволу на перевезення холодної зброї, яка зберігається з метою колекціонування, здійснюється в порядку, визначеному для його надання. При цьому документи, які були подані під час отримання дозволу і є дійсними, повторно не подаються.

Особам, які мають нагородну вогнепальну зброю, органами (підрозділами) поліції надаються дозволи на її зберігання, носіння без зазначення строку їх дії з позначкою "Нагородна". Нагородною вважається зброя, одержана в порядку, встановленому законодавством України.

Для прийняття Рішення про надання дозволу на зберігання та носіння нагородної вогнепальної зброї власником подаються до УП ЦОУП такі документи:

- заява;
- відомості про нагородження (оригінал або засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа про нагородження зброєю тощо);
- одна фотокартка розміром 3,5×4,5 см в електронній або паперовій формі;
- копія договору страхування;
- довідка про огляд технічного стану і відстріл та нагородної вогнепальної зброї, видана установою Експертної служби МВС на ім'я особи, яку нагороджено;
- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

Особи, нагороджені зброєю уповноваженими посадовими особами іноземних держав, подають оригінали документів про нагородження зброєю. Якщо документ складений іноземною мовою, додається його офіційний переклад, засвідчений у встановленому законодавством порядку.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на зберігання, носіння нагородної вогнепальної зброї. Наявність дозволу на зберігання, носіння такої зброї підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на зберігання, носіння зброї, у якому зазначаються відомості про нагородну вогнепальну зброю.

Особи, які мають нагородну вогнепальну зброю, зобов'язані в місячний строк зареєструвати таку зброю в УП ЦОУП і одержати дозвіл на її зберігання, носіння.

Подарована мисливська вогнепальна нарізна, гладкоствольна, пневматична, холодна, охолощена зброя, пристрої реєструються в ЄРЗ за обдарованим, який має дозвіл на її придбання. Реєстрація такої зброї відбувається відповідно до вимог, визначених пунктом 12.5 глави.

Спортсмени користуються закріпленою за ними спортивною нарізною, гладкоствольною та холодною зброєю тільки в межах стрілецьких тирів і

стрілбищ без права зберігання її за місцем проживання. Зазначена зброя зберігається цими особами відповідно до вимог, викладених у пункті 12.12 глави.

Фізичні особи з метою навчання та вдосконалення навичок поводження зі зброєю, пристроями незалежно від наявності в них дозволів на зберігання і носіння зброї, пристроїв можуть виконувати вправи зі стрільби у стрілецьких тирах і стрілбищах, мисливсько-спортивних стендах, яким надано дозвіл на відкриття (функціонування). Такі вправи виконуються з використанням власної зброї, пристроїв або зброї, пристроїв, що належать таким стрілецьким тирам, стрілбищам, мисливсько-спортивним стендам чи особам, які проводять навчання зі стрільби (інструктор, тренер). Стрільби проводяться у присутності особи, яка проводить навчання зі стрільби (інструктор, тренер).

Фізичні особи, які мають нагородну зброю, зареєстровану в установленому законодавством порядку в органах (підрозділах) поліції, для підтримання навичок користування нею можуть придбавати боеприпаси до нагородної зброї без отримання дозволу на їх придбання.

Продаж боеприпасів до нагородної зброї здійснюється магазином з торгівлі зброєю на підставі дозволу на зберігання, носіння нагородної зброї певної моделі.

Перевезення боеприпасів до нагородної зброї здійснюється на підставі дозволу на зберігання та носіння нагородної зброї, наданого УП ЦОУП.

Зброя, бойові припаси до неї, основні частини зброї, пристрої та патрони до них, що належать громадянам, мають зберігатися в металевих ящиках, сейфах, спеціально виготовлених для зберігання зброї, за місцем їх постійного проживання або в місцях тимчасового перебування власників (дачних будинках тощо) та які виключають вільний доступ до них сторонніх осіб.

Про зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв у місцях тимчасового перебування власника власник повідомляє органи (підрозділи) поліції в порядку, визначеному пунктом 7.6. глави 7 розділу I Інструкції. При цьому зброя, пристрої мають бути в розрядженому стані.

Дозволяється за погодженням з органами (підрозділами) поліції, де зареєстрована зброя, основні частини зброї та пристрої, тимчасове їх зберігання без права використання в іншого члена сім'ї або найближчої близької особи, а в разі їх відсутності - в органах (підрозділах) поліції або в інших громадян, які мають відповідні дозволи на зберігання особистої зброї на час тривалого (понад три місяці) відрадження, перебування на військових зборах або проходження власником строкової служби у Збройних Силах України при дотриманні встановлених правил її зберігання. В ЄРЗ та особових справах у паперовій формі власників робиться запис про передачу зброї, основних частин зброї на тимчасове зберігання.

Забороняється використання власником вогнепальної мисливської, пневматичної та охолощеної зброї, пристроїв за наявності вмотивованої постанови державного виконавця про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та

охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії.

Протягом строку дії дозволу на зберігання, носіння зброї власник повинен мати чинний договір страхування.

Під час перенесення або перевезення вогнепальна, пневматична зброя має бути у розрядженому стані та знаходитися у спеціальному чохлі, кейсі, футлярі тощо. Під час перенесення або перевезення зброї та боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них власник зобов'язаний мати при собі дозвіл органу (підрозділу) поліції на зберігання та носіння такої зброї, основних частин зброї та пристроїв або Витяг з ЄРЗ про наявність дозволу на зберігання, носіння зброї чи його відображення в електронній формі через мобільний додаток Порталу Дія (Дія) (за технічної можливості).

Вогнепальна мисливська зброя, боєприпаси до неї, основні частини зброї, пневматична, холодна, охолощена зброя, пристрої та патрони до них перевозяться її власниками через митний кордон України на підставі дозволу, який надається УП ГУНП, УП ЦОУП.

Для прийняття Рішення про надання дозволу на перевезення вогнепальної мисливської зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них через митний кордон України в порядку, визначеному пунктом 1.5 глави 1 розділу I Інструкції, подаються такі документи:

- заява, у якій зазначаються відомості про зброю, боєприпаси до неї, основні частини зброї, пристрої та патронів до них, запланованих до перевезення через митний кордон, строк та мета вивезення зброї;

- копія запрошення, виданого власнику відповідним суб'єктом іноземної держави, та його переклад, засвідчений у встановленому порядку;

- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на перевезення відповідної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них через митний кордон України. Наявність дозволу на перевезення такої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них через митний кордон України підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на перевезення через митний кордон України, у якому зазначаються відомості про зброю, боєприпаси до неї, основні частини зброї, пристрої та патрони до них, дозволених для перевезення через митний кордон України.

Для прийняття Рішення про надання дозволу на перевезення через митний кордон України зброї, якою нагороджено, та боєприпасів до неї до УП ЦОУП подаються такі документи:

- заява, у якій зазначаються відомості про зброю, якою нагороджено, та кількість боєприпасів до неї, запланованих до перевезення через митний кордон;

- лист (клопотання) органу державної влади, який здійснював нагородження;

- засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа про нагородження зброєю;

- копії першої та другої сторінок паспорта особи або посвідки на постійне проживання особи, якій вручено нагородну зброю;

- копія документа (платіжна інструкція, квитанція, фіскальний касовий чек) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання заявнику відповідної платної послуги.

У разі подання документів, зазначених у цьому пункті, складених іноземною мовою, додається їх переклад, засвідчений у встановленому законодавством порядку.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на перевезення через митний кордон України нагородної зброї, боєприпасів до неї. Наявність дозволу на перевезення такої зброї, боєприпасів до неї через митний кордон України підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на перевезення через митний кордон України, у якому зазначаються відомості про зброю, боєприпаси до неї, дозволених для перевезення через митний кордон України.

Продовження строку дії дозволу на перевезення через митний кордон України вогнепальної мисливської зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них, нагородної зброї та боєприпасів до неї здійснюється в порядку, визначеному для його надання. При цьому документи, які були подані під час отримання дозволу через митний кордон України і є дійсними, повторно не подаються.

Дозволено оформлення документів в органах (підрозділах) поліції про передачу мисливської вогнепальної (за наявності основних частин зброї), пневматичної, холодної (у тому числі поміщеної в колекцію) і охолощеної зброї, пристроїв від одного власника іншому, а також переоформлення мисливської вогнепальної (за наявності основних частин зброї), пневматичної, холодної (у тому числі поміщеної в колекцію) і охолощеної зброї та пристроїв від особи, яка їх успадкувала після смерті власника, особі, що має дозвіл органів (підрозділів) поліції на їх придбання, яке здійснюється в порядку, визначеному пунктами 12.2-12.5 Інструкції.

*У разі смерті власника або визнання його безвісно відсутнім нагородна, нарізна вогнепальна та інша зброя військових зразків, мисливська нарізна або гладкоствольна вогнепальна зброя, основні частини зброї та бойові припаси до неї, пневматична, холодна та охолощена зброя, пристрої та патрони до них у **п'ятиденний строк** здаються близькими особами до органів (підрозділів) поліції на тимчасове зберігання до вирішення питання щодо спадкування майна (але на строк не більше шести місяців).*

Якщо хтось із спадкоємців бажає таку зброю (крім нагородної) залишити у власності та користуватися нею, вона може бути зареєстрована на його ім'я в установленому законодавством порядку відповідно до вимог пункту 12.2 Інструкції.

Якщо серед спадкоємців немає осіб, які мають право на зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв, то зброя, основні частини зброї і пристрій у місячний строк після строку, указанного в абзаці першому цього пункту, повинні бути реалізовані в установленому законодавством України порядку особі, що має дозвіл органів (підрозділів) поліції на придбання зброї, основних частин зброї, пристрою, або здані на реалізацію в магазин, у якому здійснюється продаж зброї та боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них. Для реалізації успадкованої зброї, основних частин зброї, пристроїв спадкоємець (без отримання дозволу на їх зберігання та носіння) отримує направлення на комісійний продаж відповідно до вимог пункту 12.9. Інструкції.

Відстріл та/або огляд технічного стану зброї, основної частини зброї, пристрою, які залишилися після смерті власника або визнання його безвісно відсутнім, здійснюється в порядку, упродовж десяти днів з дня надання направлення на їх комісійний продаж або переоформлення.

Нагородна вогнепальна зброя за погодженням з Національною поліцією України також може бути передана спадкоємцями до музею або залишена у власності спадкоємців після приведення її заводом-виготовлювачем або майстернею з ремонту зброї у стан ММГ або УЧР. Завод-виготовлювач або майстерня з ремонту зброї видає акт виконаних робіт з такої переробки, копія якого подається до органу (підрозділу) поліції, де знаходиться особова справа померлого власника, а оригінал залишається у спадкоємця або разом з експонатом передається до музею, про що органами (підрозділами) поліції вноситься відповідна інформація в ЄРЗ.

У разі позбавлення нагородженого відзнаки на підставі рішення суду, наказу органу, що вручив відзнаку, та в випадках, передбачених відповідними актами законодавства України, зброя підлягає здачі до органу (підрозділу) поліції, дозвіл на нагородну зброю анулюється та вносяться відповідні зміни в ЄРЗ.

Дія дозволу на зберігання, носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв, у яких за результатом огляду технічного стану виявлено дефекти, наведені в не продовжується, їх переоформлення або направлення на комісійний продаж не здійснюється. Протягом 30 календарних днів від дати виявлення дефектів зброя, основна частина зброї, пристрій, які не підлягають ремонту, здаються власником до органів (підрозділів) поліції для знищення або передаються до заводів-виготовлювачів або майстерень з ремонту зброї для приведення у стан ММГ або УЧР, після чого їх облік у ЄРЗ припиняється.

У разі втрати зброї, основної частини зброї, пристрою власник зобов'язаний негайно повідомити про це органи (підрозділи) поліції за місцем встановлення факту втрати зброї, основної частини зброї, пристрою та за

місцем перебування їх на обліку. Підставою для внесення відомостей в ЄРЗ про втрату зброї, основної частини зброї, пристрою є відомості про реєстрацію в органі (підрозділі) поліції заяви (повідомлення) про їх втрату.

У разі анулювання дозволу на зберігання, носіння зброї (разом із основними частинами зброї - за наявності), пристрою уповноваженим підрозділом контролю за обігом зброї ці відомості вносяться в ЄРЗ, у результаті чого засобами ЄРЗ формується висновок про анулювання дозволу на зберігання, носіння зброї (разом із основними частинами зброї - за наявності), пристрою.

Висновок затверджується керівником уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї або керівником органу (підрозділу) поліції. У висновку викладаються підстави прийняття такого рішення. Після прийняття такого рішення особа втрачає право на зберігання та носіння зброї, основної частини зброї, пристрою.

У разі відсутності відомостей у ЄРЗ про такого власника або його зброю (разом із основними частинами зброї - за наявності), пристрій висновок про анулювання дозволу на їх зберігання, носіння виноситься в паперовій формі та долучається до особової справи власника зброї, яка ведеться в паперовій формі.

Після анулювання дозволу на зберігання, носіння зброї (разом із основними частинами зброї - за наявності), пристрою, протягом п'яти робочих днів з дня затвердження такого висновку, власнику надсилається лист, у якому зазначаються підстави такого анулювання.

При проведенні кримінального провадження тимчасове вилучення чи накладення арешту на вогнепальну зброю (на основні частини зброї - за наявності), бойові припаси до неї, пневматичну, холодну і охолощену зброю, пристрої та патрони до них, а також нагородну зброю, що належать особам, здійснюється в порядку, установленому Кримінальним процесуальним кодексом України, про що в ЄРЗ вноситься відповідна інформація (у разі перебування зброї, основних частини зброї, пристроїв на обліку в ЄРЗ).

Відстріл та / або огляд технічного стану зброї, основної частини зброї, пристрою здійснюється в порядку, визначеному пунктом 1.7 глави 1 розділу I Інструкції. Зброя, основні частини зброї, пристрої, які перебувають на реалізації в магазинах з торгівлі зброєю, повторному відстрілу та / або огляду технічного стану не підлягають.

У разі відсутності в ЄРЗ відомостей про проведення відстрілу та / або огляду технічного стану зброї, основної частини зброї, пристрою приймається Рішення про відмову в наданні (продовженні строку дії) дозволу на зберігання такої зброї, основної частини зброї, пристрою, їх переоформлення або направлення на комісійний продаж.

Під час здачі до органів (підрозділів) поліції мисливської вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, основних частин зброї, пристроїв, які не були зареєстровані в органах (підрозділах) поліції, але можуть перебувати у власності громадян України, для подальшої реєстрації в особисте користування оформлення документів здійснюється в порядку, визначеному пунктами 12.2-12.5, 12.15 глави. Органами (підрозділами) поліції здійснюється

перевірка кожної одиниці зброї, основної частини зброї, пристрою за реєстрами та базами (банками) даних стосовно викраденої, втраченої, вилученої, знайденої зброї та добровільно зданої зброї із числа тієї, що незаконно зберігалася, а також за криміналістичним обліком Експертної служби МВС.

Особам, які мають у власності мисливську зброю, дозволяється придбання комплектуючих до мисливських набоїв (гільзи, мисливський порох, капсулі, дріб, кулі тощо) без отримання дозволу уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї на їх придбання (за наявності дозволу на зберігання, носіння мисливської зброї відповідної моделі та калібру), а також спорядження патронів до такої зброї для особистого використання (без права продажу чи передачі іншій особі).

Придбання, зберігання і перевезення боєприпасів до зброї, патронів до пристроїв дозволяється без отримання додаткового дозволу органів (підрозділів) поліції за умови наявності у власника чинного дозволу на зберігання, носіння мисливської вогнепальної зброї, пристрою, до яких придбаваються боєприпаси чи патрони.

Дозволяється придбання, зберігання і перевезення затворів до мисливської гладкоствольної зброї відповідної моделі (за наявності дозволу на зберігання, носіння такої зброї), без отримання дозволу органів (підрозділів) поліції на їх придбання, зберігання чи перевезення.

Оцифрування документів, що стали підставою для видачі (продовження строку дії) дозволів на зберігання, носіння зброї, основної частини зброї, пристрою, газового пістолета (револьвера) в паперовій формі, строк дії яких не закінчився, здійснюється уповноваженим підрозділом контролю за обігом зброї, у якому зберігаються такі документи, шляхом внесення їх сканованих копій у ЄРЗ.

За результатом оцифрування формується протокол про оцифрування у формі електронного документа з накладанням кваліфікованого електронного підпису.

Уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї здійснює унесення в ЄРЗ на підставі відомостей у класифікаторі про:

- нарізну (комбіновану) зброю, її основні частини, пристрої на підставі довідки про проведення їх відстрілу та / або огляду технічного стану;
- гладкоствольну зброю, її основні частини, пневматичну, холодну, охолощену зброю, газові пістолети (револьвери) на підставі інформації, зазначеної в дозволах на придбання, зберігання, носіння, які видано в паперовій формі.

У разі відсутності в класифікаторі марки, моделі зброї, основної частини зброї, пристрою, газового пістолета (револьвера), які підлягають внесенню до ЄРЗ, уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї надсилає до ДНДЕКЦ МВС лист, у якому зазначає відомості, вказані в дозволах на придбання, зберігання, носіння, які видано в паперовій формі.

ДНДЕКЦ МВС забезпечує внесення до класифікатора відомостей про марки, моделі зброї, основних частин зброї, пристроїв, газових пістолетів

(револьверів), необхідних для проведення оцифрування документів уповноваженим підрозділом контролю за обігом зброї.

На підставі протоколу про оцифрування в ЄРЗ формується запис про наявність в особи дозволу на зберігання, носіння зброї, основної частини зброї, пристрою, газового пістолета (револьвера), який видано в паперовій формі.

Запис у ЄРЗ про наявність в особи дозволу на зберігання, носіння зброї, основної частини зброї, пристрою, газового пістолета (револьвера), який видано в паперовій формі, підтверджується шляхом формування Витягу з ЄРЗ про наявність дозволу на зберігання, носіння зброї із зазначенням відомостей про відповідну одиницю зброї, основної частини зброї, пристрою та відомостей, що цей запис у ЄРЗ сформовано на підставі протоколу про оцифрування.

4.4. Умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів окремими категоріями громадян

Наказом МВС України № 379 від 13.06.2000 року затверджено Тимчасову інструкцію про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народними депутатами України, членами громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцями, крім тих, які проходять строкову військову службу, державними службовцями та журналістами³¹.

Визначення **пристроїв** викладено в пункті 8.12 Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом МВС України від 21 серпня 1998 р. № 622 і зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 7 жовтня 1998 р. за № 637/3077, із змінами (далі - Інструкція наказу № 622).

Пристрої - пістолети і револьвери вітчизняного виробництва, що відповідають вимогам, установленим до них технічним регламентом, а за його

³¹ Про затвердження Тимчасової інструкції про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народними депутатами України, членами громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцями, крім тих, які проходять строкову військову службу, державними службовцями та журналістами: Наказ МВС № 379 від 13.06.2000. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0696-00#Text>.

відсутності - національним (галузевим) стандартом, які конструктивно призначені тільки для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і технічно непридатні для стрільби патронами промислового виробництва, спорядженими снарядами летальної дії (кулями, шротом або картечню). Пристрої є спеціальними засобами активної оборони.

Конструкція пристроїв повинна забезпечувати неможливість:

- взаємозаміни основних частин пристроїв та бойової чи спортивної вогнепальної зброї, а саме ствола, рамки, затвора, барабана;
- здійснення пострілів в автоматичному режимі чергами.

При цьому допускається використання пристроїв для здійснення пострілів холостими патронами або патронами, спорядженими речовинами дратівної або сльозоточивої дії.

Патрони до пристроїв - патрони вітчизняного виробництва, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, призначені для відстрілу їх тільки пристроями вітчизняного виробництва. Ці патрони повинні відповідати вимогам, установленим до них технічним регламентом, а за його відсутності - національним (галузевим) стандартом.

Патрони вітчизняного виробництва до пристроїв є патронами до спеціальних засобів активної оборони та не відносяться до боєприпасів до зброї.

Положеннями чинних нормативно-правових актів у сфері дозвільної системи визначено низку **категорій громадян, для яких передбачено особливий порядок придбання, зберігання та носіння, перевезення зброї, серед яких:**

- військовослужбовці Збройних Сил України, інших військових формувань;
- особи молодшого, середнього і вищого складу поліції України;
- особи, звільнені зі служби в поліції, а також колишні працівники міліції;
- посадові особи апарату Верховної Ради України;
- працівники судів;
- працівники правоохоронних органів;
- особи, які беруть участь у кримінальному судочинстві;
- народні депутати України;
- члени громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону;
- близькі родичі працівників суду, правоохоронних органів;
- державні службовці;
- журналісти.

Розглянемо окремі особливості, встановлені для таких категорій громадян.

Для прийняття рішення про надання дозволу на придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної,

холодної, охолощеної зброї, основної частини зброї поліцейськими, військовослужбовцями Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України, крім військовослужбовців, які проходять строкову військову службу, особовим складом (персоналом) інших державних правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, за яким закріплено вогнепальну зброю, пристроїв військовослужбовцями Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України, крім військовослужбовців, які проходять строкову військову службу, особовим складом (персоналом) інших державних правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, за яким закріплено вогнепальну зброю, подаються такі документи:

- заява;

- довідка про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (крім охолощеної зброї) або копії відповідного документа про закріплення вогнепальної зброї;

- одна фотокартка розміром 3,5 × 4,5 см в електронній або паперовій формі;

довідка з місця служби;

- платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Поліцейські, а також особи, звільнені зі служби в поліції відповідно до пунктів 1-4, 7, 8 частини першої статті 77 Закону України «Про Національну поліцію», або колишні працівники міліції, звільнені зі служби в органах внутрішніх справ через хворобу, обмежений стан здоров'я, за віком, у зв'язку із скороченням штатів, за власним бажанням, у зв'язку з переходом у встановленому порядку на роботу (службу) в інші міністерства, центральні органи виконавчої влади, установи, організації, мають право на отримання дозволів на придбання, зберігання та носіння пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії (далі – пристрої).

Умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів для зазначеної категорії осіб регламентовано *Інструкцією про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів поліцейськими, особами, звільненими зі служби в поліції, а також колишніми працівниками міліції, затвердженою наказом МВС України від 29 березня 2016 року №223.*

Такі дозволи видаються уповноваженими підрозділами контролю за обігом зброї головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях і м. Києві.

Для прийняття органом (підрозділом) поліції рішення про надання дозволу на придбання пристрою, крім документів, визначених у п. 12.12 глави 12 розділу II Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом МВС України від 21 серпня 1998 року № 622 (далі – Інструкція наказу № 622) додатково необхідно подати:

1) поліцейському:

довідку з місця служби;

копію документа про закріплення за поліцейським вогнепальної зброї (у разі відсутності довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, форму якої наведено в додатку 9 до Інструкції наказу № 622);

2) особі, звільненій зі служби:

довідку або інший документ, передбачений законодавством, який підтверджує, що особа була звільнена зі служби в поліції відповідно до пунктів 1-4, 7, 8 частини першої статті 77 Закону або звільнена зі служби в органах внутрішніх справ через хворобу, обмежений стан здоров'я, за віком, у зв'язку із скороченням штатів, за власним бажанням, у зв'язку з переходом у встановленому порядку на роботу (службу) в інші міністерства, центральні органи виконавчої влади, установи, організації³².

Під час подання документів для надання дозволу на придбання пристрою поліцейським медична довідка для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи або витяг з Реєстру медичних висновків (далі – медична довідка) не подається.

Поліцейські, а також особи, звільнені зі служби, повинні **протягом десяти днів** з дня придбання пристрою звернутися до органу (підрозділу) поліції для отримання дозволу на зберігання, носіння пристрою в порядку, визначеному пунктом 12.5 глави 12 розділу II Інструкції наказу № 622.

Дозволи на придбання, зберігання, носіння пристроїв не надаються, їх перереєстрація (продовження строку дії відповідних дозволів) не проводиться, а надані дозволи анулюються у випадках, визначених пунктом 5.1 глави 5 розділу I Інструкції наказу № 622.

Строк дії дозволу на зберігання, носіння пристрою – 3 роки.

³² Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

Для прийняття органом (підрозділом) поліції рішення про продовження строку дії дозволу на зберігання, носіння пристрою, крім документів, визначених пунктом 12.5 глави 12 розділу II Інструкції наказу № 622, додатково подаються такі документи:

поліцейськими – довідка з місця служби; копія документа про закріплення за поліцейським вогнепальної зброї (у разі відсутності довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, форму якої наведено в додатку 9 до Інструкції наказу № 622);

особами, звільненими зі служби, – довідка або інший документ, передбачений законодавством, який підтверджує, що особа була звільнена зі служби в поліції відповідно до пунктів 1-4, 7, 8 частини першої статті 77 Закону або звільнена зі служби в органах внутрішніх справ через хворобу, обмежений стан здоров'я, за віком, у зв'язку із скороченням штатів, за власним бажанням, у зв'язку з переходом у встановленому порядку на роботу до інших міністерств, відомств, організацій (у разі їх відсутності в документах, що стали підставою для прийняття органом (підрозділом) поліції рішення про надання дозволу на придбання пристрою).

Під час подання документів для продовження строку дії дозволу на зберігання, носіння пристрою поліцейським медична довідка не подається.

Поліцейські та особи, звільнені зі служби, зобов'язані забезпечити зберігання пристрою відповідно до вимог, визначених пунктом 12.12 глави 12 розділу II Інструкції наказу № 622.

Положенням про порядок видачі народним депутатам України та окремим посадовим особам апарату Верховної Ради України у тимчасове користування вогнепальної зброї, її обліку і зберігання, затвердженим наказом МВС України від 24 липня 1996 року №524, передбачено тимчасове користування, обліку, зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів до неї народними депутатами та окремими посадовими особами, яким, відповідно до законодавства, дозволено тимчасове користування вогнепальною зброєю.

Видача вогнепальної зброї народним депутатам здійснюється за їх особистою заявою, а окремим посадовим особам за поданням Голови Верховної Ради України або його Першого заступника, працівниками служб озброєння управлінь матеріально-технічного і тилового забезпечення, господарчих управлінь, відділів ГУНП за місцем проживання таких осіб.

Умовами видачі народним депутатам та окремим посадовим особам вогнепальної зброї у тимчасове користування є:

– проведення з ними спеціальних занять з вивчення вимог відповідних законодавчих та нормативних актів щодо застосування зброї, її матеріальної частини, заходів безпеки у поводженні з нею, прийомів володіння і правил стрільби та виконання практичних стрільб і прийняття від них заліків згідно з навчальним та тематичним планами;

– наявність умов за місцем проживання таких осіб для зберігання вогнепальної зброї, за результатами обстеження яких складається акт.

У тимчасове користування народному депутату чи окремій посадовій особі може видаватися **один пістолет**, боєкомплект патронів до нього та кобура для їх носіння. Для проведення практичних стрільб та складання заліків з них передбачається 120 патронів на один пістолет на рік.

Така зброя повинна зберігатися в металевих сейфах або ящиках, прикріплених до стіни чи підлоги, за місцем постійного проживання таких осіб з унеможливленням доступу до неї сторонніх осіб. Якщо такі умови відсутні, то зброя підлягає здачі на зберігання до чергової частини територіального органу поліції, що видав зброю.

У всіх випадках перевезення чи носіння зброї народні депутати та окремі посадові особи, яким вона видана в тимчасове користування, повинні мати посвідчення органу поліції на право її зберігання та носіння.

У випадку втрати чи псування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї та пристосувань для їх носіння народні депутати та окремі посадові особи відшкодовують їх вартість у десятикратному розмірі³³.

Положенням про порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, спеціальних засобів індивідуального захисту працівниками судів і правоохоронних органів, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, затвердженим наказом МВС від 24 липня 1996 року №523, передбачено порядок видачі дозволів працівникам суду чи правоохоронних органів та їх близьким родичам, згідно із Законом України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів».

У тимчасове користування працівникам суду чи правоохоронних органів та їх близьким родичам може видаватися:

- один пістолет, боєкомплект патронів до нього та кобура для їх носіння;
- або один газовий пістолет (револьвер) та комплект патронів до нього, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії;
- у необхідних випадках можуть видаватись бронежилети.

Зброя видається на підставі:

- заяви особи, яка потребує захисту;
- проведення відповідної перевірки такої заяви компетентним органом;
- винесення за результатами перевірки мотивованої постанови із зазначенням конкретних заходів щодо забезпечення безпеки таких осіб та строків їх здійснення.

Видача зброї, боєприпасів до неї, а також засобів індивідуального захисту працівникам судів і правоохоронних органів, а також особам, які беруть участь у кримінальному судочинстві, здійснюється працівниками служб озброєння управлінь матеріально-технічного і тилового забезпечення, господарчих управлінь, відділів ГУНП.

³³ Діяльність Національної поліції у сфері дозвільної системи : навчальний посібник / Д. В. Кіблик, Ю. М. Ковальчук, О. М. Мердова та ін. Кропивницький; Харків : ДонДУВС; Факт, 2024. 221 с.

Умовами видачі працівникам судів і правоохоронних органів, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, зброї та спецзасобів є:

- наявність мотивованої постанови компетентного органу про здійснення заходів безпеки відносно осіб, які потребують відповідного захисту;
- наявність медичної довідки про стан їх здоров'я;
- проведення з такими особами спеціальних занять згідно з навчальним та тематичним планами з вивчення вимог відповідних законодавчих і нормативних актів;
- наявності умов для зберігання зброї за місцем проживання таких осіб, за результатами обстеження яких складається акт.

Така зброя повинна зберігатися в металевих сейфах або ящиках, прикріплених до стіни чи підлоги, за місцем постійного проживання таких осіб. *До зброї не повинні мати доступ сторонні особи.*

Передача іншим особам вказаної зброї, боєприпасів та спеціальних засобів забороняється. За відсутності потреби в зберіганні вогнепальної зброї вона підлягає здачі до чергової частини органу внутрішніх справ, що видав зброю. У разі відсутності умов для надійного зберігання такої зброї та боєприпасів до неї за місцем тимчасового перебування працівника суду і правоохоронних органів, а також особи, яка бере участь у кримінальному судочинстві, зброя підлягає здачі до чергової частини органу внутрішніх справ за місцем проживання або тимчасового перебування таких осіб, про що робиться відповідний запис у книзі видачі озброєння та спеціальних засобів органу внутрішніх справ, до якого здано зброю, боєприпаси та спеціальні засоби на тимчасове зберігання.

Зберігання вказаної вогнепальної зброї в територіальних органах поліції здійснюється в порядку, передбаченому для зберігання табельної зброї органів і підрозділів МВС України.

У всіх випадках перевезення чи носіння вказаних предметів, їх користувачі повинні мати дозволи на право їх зберігання і носіння.

Про втрату чи крадіжку вогнепальної зброї та спеціальних засобів індивідуального захисту особа, якій вони були видані, негайно письмово повідомляє керівництво територіального органу поліції за місцем скоєння події та орган, що видав зброю і спеціальні засоби. Порушення кримінальних справ та проведення службових розслідувань у таких випадках здійснюється відповідно до чинного законодавства України.

У випадку втрати чи псування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, спеціальних засобів індивідуального захисту, кобур для їх носіння працівники судів і правоохоронних органів, а також особи, які беруть участь у кримінальному судочинстві, відшкодовують їх вартість у десятикратному розмірі. Продаж, застава чи передача іншим особам вогнепальної зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту, виданих в особисте користування особі, стосовно якої здійснюються заходи безпеки, забороняється і тягне за собою відповідальність, передбачену чинним законодавством України.

ГУНП узагальнені відомості про видачу, а також випадки втрати чи крадіжки виданих у тимчасове користування працівникам судів і правоохоронних органів, а також особам, які беруть участь у кримінальному судочинстві, вогнепальної зброї або спеціальних засобів індивідуального захисту, непридатність їх до подальшого користування доповідають до ГУВ і МТЗ МВС України щоквартально до 5 числа, наступного за звітним періодом місяця.

У разі прийняття органом, що виніс мотивовану постанову про застосування заходів безпеки, рішення про їх скасування, вогнепальна зброя та спеціальні засоби індивідуального захисту в десятиденний термін повертаються особами, яким вони були видані, до органу внутрішніх справ, що їх видав.

Тимчасовою Інструкцією про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народними депутатами України, членами громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцями, крім тих, які проходять строкову військову службу, державними службовцями та журналістами, затвердженою наказом МВС України від 13 червня 2000 року № 379, визначено порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії (далі – пристрої).

Видача дозволів на придбання, зберігання та носіння пристроїв здійснюється підрозділами контролю за обігом зброї, що функціонують у ГУНП в областях.

Для прийняття органом (підрозділом) поліції рішення про надання дозволу на придбання пристрою, крім документів, визначених пунктом 12.2 глави 12 розділу II Інструкції наказу № 622, додатково подаються такі документи:

народними депутатами, державними службовцями, працівниками суду – довідка з місця роботи (служби);

близькими родичами працівників суду, правоохоронних органів – довідка з місця роботи (служби) близького родича - працівника суду чи правоохоронного органу та документи, що підтверджують ступінь споріднення з ним;

особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, – копія рішення про застосування заходів безпеки, засвідчена в установленому законодавством порядку;

членами громадських формувань – засвідчена в установленому законодавством порядку копія посвідчення члена громадського формування;

журналістами – довідка з місця роботи та засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа, що засвідчує його професійну належність.

Для прийняття органом (підрозділом) поліції рішення про продовження строку дії дозволу на зберігання, носіння пристроїв, крім документів, визначених пунктом 12.5 глави 12 розділу II Інструкції наказу № 622, додатково подаються такі документи:

народними депутатами, державними службовцями, працівниками суду, військовослужбовцями Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України, крім військовослужбовців, які проходять строкову військову службу, особовим складом (персоналом) інших державних правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, за яким закріплено вогнепальну зброю, – довідка з місця роботи (служби);

близькими родичами працівників суду, правоохоронних органів – довідка з місця роботи (служби) близького родича - працівника суду чи правоохоронного органу та документи, що підтверджують ступінь споріднення з ним;

особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, – копія рішення про застосування заходів безпеки, засвідчена в установленому законодавством порядку;

членами громадських формувань – засвідчена в установленому законодавством порядку копія посвідчення члена громадського формування;

журналістами – довідка з місця роботи та засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа, що засвідчує його професійну належність.

Під час подання документів для продовження строку дії дозволу на зберігання, носіння пристроїв військовослужбовцями Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України, особовим складом (персоналом) інших державних правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, за яким закріплено вогнепальну зброю, медична довідка для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи за формою, наведеною в додатку 1 до Порядку видачі медичної довідки для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20 жовтня 1999 року № 252, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 листопада 1999 року за № 768/4061, або витяг із Реєстру медичних висновків не подається.

Особи, на яких поширюється ця Інструкція, повинні *протягом десяти днів* із дня придбання пристрою звернутися до органу (підрозділу) поліції для отримання дозволу на зберігання, носіння пристрою в порядку, визначеному пунктом 12.5 глави 12 розділу II Інструкції наказу № 622.

Строк дії дозволу на зберігання, носіння пристрою – *3 роки*.

Дозволи на придбання, зберігання, носіння пристроїв не надаються, їх перереєстрація (продовження строку дії відповідних дозволів) не проводиться, а надані дозволи анулюються у випадках, визначених пунктом 5.1 глави 5 розділу I Інструкції наказу № 622.

Облік пристроїв здійснюється в електронній формі засобами функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ.

Працівники, їх близькі родичі та особи, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народні депутати України, члени громадських формувань, військовослужбовці, державні службовці, а також журналісти, зобов'язані забезпечити належне зберігання пристрою.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Назвіть повноваження поліції у сфері контролю за дотриманням фізичними особами правил дозвільної системи.

2. Які документи потрібні для видача уповноваженими підрозділами Національної поліції України громадянам дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної зброї?

3. Які дозволи видають територіальні підрозділи поліції дозвільної системи?

4. Які документи знаходяться в особова справі власника?

5. Які документи подаються для прийняття Рішення про надання дозволу на придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної та охолощеної зброї?

6. Які документи потрібні для прийняття Рішення про переоформлення нарізної зброї?

7. У разі якщо місце проживання власника відрізняється від зазначеного під час надання документів для отримання дозволу на придбання мисливської нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв, додатково надається?

8. Ким видається дозволів на придбання, зберігання та носіння пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії?

9. Назвіть категорію осіб, яким видається дозволів на придбання, зберігання та носіння пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії?

10. Якій строк дії дозволу на зберігання, носіння пристрою вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії?

РОЗДІЛ V. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОВНОВАЖЕНЬ ПІДРОЗДІЛІВ З КОНТРОЛЮ ЗА ЗБРОЇ, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З РЕАЛІЗАЦІЄЮ КОНТРОЛЬНИХ ФУНКЦІЙ У СФЕРІ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

5.1. Реалізація повноважень підрозділів з контролю за обігом зброї із приймання, зберігання, обліку, використання зброї, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї

У пункті 22 статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що поліція відповідно до покладених на неї завдань здійснює у визначеному законодавством порядку приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набоїв, вибухових речовин та пристроїв, наркотичних засобів або психотропних речовин³⁴.

Згідно пункту 17 частини 1 статті 26 Закону поліція засобами інформаційно-комунікаційної системи наповнює та підтримує в актуальному стані реєстри та бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України, стосовно викраденої, втраченої, вилученої, знайденої зброї, а також добровільно зданої зброї із числа тієї, що незаконно зберігалася.

Наказом МВС України від 31.05.1993 № 314 «Про затвердження Інструкції про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї» визначається порядок роботи органів внутрішніх справ щодо приймання, обліку, зберігання, передачі в інші організації чи знищення вилученої, добровільно зданої і знайденої нарізної вогнепальної зброї (револьверів, пістолетів автоматів, кулеметів, карабінів, гвинтівок, дрібнокаліберних гвинтівок і пістолетів, обрізів бойових гвинтівок, карабінів, мисливських рушниць, саморобної нарізної зброї тощо), комбінованої вогнепальної зброї, гладкоствольної мисливської зброї, боєприпасів до вказаних видів зброї, мисливського пороху, холодної зброї (мисливських ножів, кинжалів, фінських ножів, кортиків, стилетів, палашів, шабель, шпаг, кастетів та інших предметів, призначених чи пристосованих для ураження живої цілі)³⁵.

Відповідно до абзацу третього пункту 2.1. наказу МВС України від 21.08.1998 № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї центрального

³⁴ Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

³⁵ Про затвердження Інструкції про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї: наказом МВС України від 31.05.1993 № 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0106-93#Text>

органу управління поліції (далі - УП ЦОУП) відповідає за дотримання правил вилучення, приймання, обліку і зберігання вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї, а також її передачу до чергових частин органів (підрозділів) поліції³⁶.

За ведення криміналістичного обліку куль і гільз зі слідами зброї, які отримані під час контрольного відстрілу вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї, пристроїв, відомчої зброї, що зберігаються та використовуються на об'єктах дозвільної системи, а також нарізної зброї, пристроїв, газових пістолетів (револьверів), що перебувають у власності громадян відповідно до пункту 2.4. Інструкції відповідає експертна служба Міністерства внутрішніх справ України: Крім того, відповідає за: формування і ведення електронного класифікатора зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї та вибухових матеріалів (далі - класифікатор) для цілей ведення ЄРЗ; внесення до ЄРЗ відомостей про вогнепальну зброю, основні частини зброї, які мають ідентифікаційні номери, охолощену, нейтралізовану, пневматичну зброю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду, холодну зброю, пристрої, газові пістолети (револьвери); відстріл зброї, пристроїв та / або огляд технічного стану зброї, основних частин зброї, пристроїв, газових пістолетів (револьверів).

За виконання роботи щодо обліку, зберігання, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї; проведення інвентаризації такої зброї на складах управлінь логістики та матеріально-технічного забезпечення головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та м. Києві та у відділі спецміліції відповідає Департамент управління майном Національної поліції України.

Забезпечення приймання, зберігання та охорону черговими службами органу Національної поліції України вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї покладається на Департамент організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції України.

У разі вилучення зброї у випадках, передбачених законодавством, добровільної її здачі до органу (підрозділу) поліції, її продажу, смерті власника, припинення обліку предметів і матеріалів з підстав, передбачених цією Інструкцією, особова справа власника, яка ведеться в паперовій формі, здається в архів, про що в ЄРЗ робиться відповідний запис. Ведення особових справ в електронній формі здійснюється шляхом наповнення ЄРЗ відповідними електронними документами.

³⁶ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ МВС України від 21.08.1998 № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>

5.2. Реалізація повноважень підрозділів з контролю за обігом зброї щодо впливу на боржників зі сплати аліментів

Відповідно до п. 3 ч. 9 ст. 71 Закону України «Про виконавче провадження» за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за чотири місяці, державний виконавець виносить вмотивовану постанову про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, - до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі³⁷.

Якщо аліменти сплачуються на утримання дитини з інвалідністю, дитини, яка хворіє на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, або на утримання дитини, яка отримала тяжкі травми, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, постанови про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, виносяться державним виконавцем за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за три місяці.

Постанова готується державним виконавцем на бланку відповідного органу Державної виконавчої служби та має містити відповідні реквізити, встановлені п. 7 Розділу I Інструкції з організації примусового виконання рішень, а саме:

- 1) номер виконавчого провадження;
- 2) вступну частину із зазначенням:

назви постанови, дати видачі постанови та місця її винесення;

найменування органу державної виконавчої служби, прізвища, імені та по батькові державного виконавця, який виніс постанову або прізвища, імені та по батькові приватного виконавця, який виніс постанову, найменування виконавчого округу, в якому він здійснює діяльність;

назви виконавчого документа, коли та ким виданий, резолютивної частини документа (далі – реквізити виконавчого документа);

за зведеним виконавчим провадженням – прізвища, імені та по батькові боржника - фізичної особи, повного найменування боржника - юридичної особи та дати об'єднання виконавчих проваджень у зведене;

³⁷ Про виконавче провадження: Закону України від 02.06.2016 № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>

мотивувальну частину із зазначенням мотивів, з яких виконавець прийняв відповідне рішення (дійшов певних висновків), і посилання на норму закону, на підставі якого винесено постанову;

3) резолютивну частину із зазначенням:
прийнятого виконавцем рішення;
строку і порядку оскарження постанови.

Постанова підписується виконавцем та скріплюється печаткою. Постанова складається у необхідній кількості примірників, один з яких залишається у виконавчому провадженні, а інші надсилаються за належністю.

Якщо постанова надсилається у формі електронного документа, на таку постанову накладається кваліфікований електронний підпис із застосуванням засобів кваліфікованого електронного підпису, які мають вбудовані апаратно-програмні засоби, що забезпечують захист записаних на них даних від несанкціонованого доступу, від безпосереднього ознайомлення із значенням параметрів особистих ключів та їх копіювання.

При надходженні постанови про тимчасове обмеження боржника у праві користування зброєю працівники підрозділів контролю за обігом зброї діють згідно з наказом МВС України від 21 серпня 1998 року № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів».

Відповідно до розділу 4 Інструкції органам поліції надано право: на підставі вмотивованої постанови державного виконавця про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користуватися зброєю, основними частинами зброї, пристроями тимчасово обмежувати у праві користуватися зброєю, основними частинами зброї, пристроями (тимчасово вилучати на відповідальне зберігання дозволи на зберігання, носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв, видані в паперовій формі) із відповідним врученням боржнику зобов'язання, яке надає право виключно на зберігання такої зброї, основних частин зброї, пристроїв. Зняття тимчасового обмеження в праві користуватися зброєю, основними частинами зброї, пристроями (повернення власнику дозволів на зберігання, носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв, виданих у паперовій формі) здійснюється на підставі відповідної постанови державного виконавця, судового рішення.

Відомості про проведення зазначеної дії вносяться в ЄРЗ.

Крім того, при наявності відповідної вмотивованої постанови заборонена видача дозволів на придбання зброї, а також на її перереєстрацію.

Забороняється використання власником вогнепальної мисливської, пневматичної та охолощеної зброї, пристроїв за наявності вмотивованої постанови державного виконавця про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та

охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії.

Після вилучення у власника зброї дозволу на право її зберігання, зброя та боєприпаси до неї повинні зберігатись тільки у спеціально відведеному для цього місці, тобто в металевому ящику або сейфі, спеціально виготовленому для зберігання зброї, за місцем постійного проживання боржника.

Звернемо увагу, що у випадку застосування до власника зброї тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями матеріальними снарядами не смертельної дії, він попереджається про можливе настання адміністративної відповідальності за ст. 190, 191 КУпАП у випадку невиконання зазначеного обмеження.

У випадку виконання боржником своїх зобов'язань щодо погашення заборгованості зі сплати аліментів, що підтверджується відповідними документами у повному обсязі, не пізніше наступного робочого дня державним виконавцем виноситься постанова про скасування обмеження у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями матеріальними снарядами не смертельної дії, яка направляється до відповідного органу поліції.

Слід звернути увагу, що відповідно до Закону України «Про виконавче провадження» 27 липня 2022 року було внесено зміни у Розділі XIII «Прикінцеві та перехідні положення» в частині зупинення дії постанов державних виконавців про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, спорядженими гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії. Таким чином, у період дії воєнного стану такий примусовий захід працівниками Національної поліції не застосовується.

5.3. Реалізація повноважень підрозділів з контролю за обігом зброї щодо впливу на осіб, які вчинили домашнє насильство

Згідно пункту 7 частини 1 статті 10 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» до повноважень уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству належать анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством³⁸.

³⁸ Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

Відповідно до абзацу 7 розділу 4 Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом МВС України від 21 серпня 1998 року № 622, органам поліції надано право анулювати дозволи на придбання, зберігання, носіння зброї, основних частин зброї та пристроїв, надані громадянам, у випадках, передбачених пунктом 5.1 глави 5 розділу 1 зазначеної інструкції, серед яких вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173-2 КУпАП).

Працівник підрозділів контролю за обігом зброї після отримання інформації про вчинення домашнього насильства громадянином, що має дозвіл на придбання, зберігання та носіння, перевезення мисливської вогнепальної нарізної і гладкоствольної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, охолощеної та холодної зброї, пристроїв та патронів до них, зобов'язаний внести відомості про його анулювання в ЄРЗ, у результаті чого засобами ЄРЗ формується висновок про анулювання дозволу на зберігання, носіння зброї (разом із основними частинами зброї - за наявності), пристрою. Висновок затверджується керівником уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї або керівником органу (підрозділу) поліції. У висновку викладаються підстави прийняття такого рішення. Після прийняття такого рішення особа втрачає право на зберігання та носіння зброї, основної частини зброї, пристрою.

У разі відсутності відомостей у ЄРЗ про такого власника або його зброю (разом із основними частинами зброї - за наявності), пристрій висновок про анулювання дозволу на їх зберігання, носіння виноситься в паперовій формі та долучається до особової справи власника зброї, яка ведеться в паперовій формі.

Після анулювання дозволу на зберігання, носіння зброї (разом із основними частинами зброї - за наявності), пристрою, протягом п'яти робочих днів з дня затвердження такого висновку, власнику надсилається лист, у якому зазначаються підстави такого анулювання.

5.4. Реалізація повноважень підрозділів з контролю за обігом зброї щодо декларування вогнепальної зброї та бойових припасів до неї

Відповідно пункту 2 наказу МВС України від 18.11.2024 № 768 «Про затвердження Порядку декларування вогнепальної зброї і боєприпасів до неї» цивільна особа, яка знайшла вогнепальну зброю і боєприпаси, зобов'язана негайно повідомити про такий факт за телефонним номером екстреної служби 102 або єдиним телефонним номером 112 та впродовж 24 годин передати їх до

органів (підрозділів) поліції в будь-який зручний спосіб для подальшої здачі чи декларування або вказати на їх місцезнаходження для подальшого вилучення³⁹.

Вогнепальна зброя в незарядженому стані і боєприпаси перевозяться для здачі або декларування приховано від інших осіб. Розбирання вогнепальної зброї і боєприпасів та/або демонстрування її іншим особам, крім посадової особи органу (підрозділу) поліції, забороняється.

Декларування вогнепальної зброї і боєприпасів здійснюється на підставі письмової заяви цивільної особи за формою, наведеною в додатку 1 до цього Порядку (далі - заява), особисто поданої до органу (підрозділу) поліції за місцем її задекларованого / зареєстрованого місця проживання (перебування), з одночасним пред'явленням документа, що посвідчує особу, визначеного частиною першою статті 13 Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус», або паспортного документа іноземця (далі - документ, що посвідчує особу) та наявних у неї вогнепальної зброї і боєприпасів.

Цивільна особа під час подання заяви передає посадовій особі органу (підрозділу) поліції отримані, знайдені вогнепальну зброю і боєприпаси для проведення їх ідентифікації, фіксації за допомогою засобів, що мають функції фото- або відеозапису.

Відомості, що містяться в заяві, реєструються в інформаційно-комунікаційній системі «Інформаційний портал Національної поліції України» (далі - система «ІПП») відповідно до Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 року № 100, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 березня 2019 року за № 223/33194, як подія про добровільну здачу вогнепальної зброї і боєприпасів з метою декларування. Заява розглядається впродовж доби з дня її подачі до органу (підрозділу) поліції.

Орган (підрозділ) поліції перевіряє цивільну особу за інформаційними ресурсами системи «ІПП» з метою встановлення наявності/відсутності обставин, що перешкоджають декларуванню вогнепальної зброї і боєприпасів, зокрема даних про:

1) систематичне (два рази чи більше) порушення цивільною особою громадського (публічного) порядку (притягнення два рази чи більше протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі - КУпАП);

2) систематичне (два рази чи більше) порушення цивільною особою вимог Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими

³⁹ Про затвердження Порядку декларування вогнепальної зброї і боєприпасів до неї: наказ МВС України від 18.11.2024 № 768. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1739-24#Text>

снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 07 жовтня 1998 року за № 637/3077 (далі - Інструкція), щодо зберігання, перевезення, використання раніше придбаної зброї, пристроїв (притягнення два рази чи більше протягом року до адміністративної відповідальності за статтями 174, 190, 191, 193, 194, 195 КУпАП);

3) учинення цивільною особою домашнього насильства (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173-2 КУпАП), винесення термінового заборонного припису стосовно кривдника або отримання інформації про видачу судом обмежувального припису кривднику;

4) повідомлення цивільній особі про підозру в учиненні кримінальних правопорушень, передбачених розділами I-IV, VI (лише щодо тих, які належать до особливо тяжких злочинів), IX, XII, XV, XVIII-XX Особливої частини Кримінального кодексу України (далі - КК України), або інформації про складення щодо цивільної особи повідомлення про підозру в учиненні цих злочинів, що не вручене через невстановлення її місцезнаходження;

5) інформацію про розшук цивільної особи в базі даних «Розшук» системи «ІППП» проводиться негайно після прийняття заяви від цієї особи.

У разі виявлення однієї з обставин, зазначених у пункті 7 цього Порядку, декларування вогнепальної зброї і боеприпасів не проводиться, а вогнепальна зброя і боеприпаси вилучаються органом (підрозділом) поліції у визначеному законодавством порядку.

У разі звернення із заявою цивільної особи, яка не досягла 21 річного віку, вогнепальна зброя і боеприпаси в цієї особи вилучаються, крім осіб, які є на день звернення військовослужбовцями або працюють (проходять службу) у складі сил безпеки та сил оборони.

Вогнепальна зброя, що надана цивільною особою для декларування, підлягає перевірці за інформаційними ресурсами системи «ІППП» щодо її перебування в розшуку як викраденої, утраченої або зареєстрованої.

За наявності в системі «ІППП» відомостей про втрату, викрадення або реєстрацію вогнепальної зброї за іншим власником її декларування не проводиться, а вогнепальна зброя і боеприпаси вилучаються органами (підрозділами) поліції.

У разі якщо стосовно вогнепальної зброї в системі «ІППП» наявні відомості про те, що вона є засобом або знаряддям учиненого кримінального правопорушення або вогнепальною зброєю із видаленим чи незаконно зміненим маркуванням, вогнепальна зброя і боеприпаси вилучаються у встановленому законодавством порядку.

Не підлягає декларуванню та вилучається органами (підрозділами) поліції в установленому порядку нарізна вогнепальна зброя калібру від 12,7 мм та більше і боеприпаси до неї; гладкоствольна вогнепальна зброя калібру більше 23 мм і боеприпаси до неї; кулемети, гранатомети, міномети, вогнемети,

переносні зенітно-ракетні комплекси, ствольні артилерійські системи і боєприпаси до них та інша зброя і боєприпаси, що не можуть перебувати у власності цивільних осіб; вогнепальна зброя і боєприпаси до неї, що є засобом або знаряддям учиненого кримінального правопорушення; вогнепальна зброя із видаленим чи незаконно зміненим маркуванням; вогнепальна зброя і боєприпаси до неї, закріплені за військовослужбовцями Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Управління державної охорони України, особами начальницького складу Національного антикорупційного бюро України, Бюро економічної безпеки України, особами рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України, Державного бюро розслідувань, поліцейськими, співробітниками Служби судової охорони, працівниками інших правоохоронних органів та відомчої воєнізованої охорони; боєприпаси окремо від вогнепальної зброї.

За результатами розгляду заяви, у разі відсутності підстав для відмови в декларуванні вогнепальної зброї і боєприпасів, цивільній особі видається талон-повідомлення, що є частиною книги талонів-повідомлень про декларування вогнепальної зброї і боєприпасів на кожну одиницю окремо за формою, наведеною в додатку 2 до цього Порядку (далі - талон-повідомлення).

Талон-повідомлення підписується особою, яка прийняла вогнепальну зброя і боєприпаси.

Примірник талона-повідомлення про декларування вогнепальної зброї і боєприпасів зберігається разом із заявою про декларування вогнепальної зброї і боєприпасів.

Книга талонів-повідомлень про декларування вогнепальної зброї і боєприпасів з відривними бланками талонів-повідомлень зберігається в органі (підрозділі) поліції відповідно до вимог законодавства з питань документування управлінської діяльності. Корінець талона-повідомлення залишається у книзі та є невід'ємною її частиною.

Цивільній особі, яка задекларувала вогнепальну зброя і боєприпаси, підпис у зобов'язанні, форма якого наведена в додатку 3 до цього Порядку (далі - зобов'язання), роз'яснюються вимоги щодо дотримання правил носіння, зберігання, перевезення вогнепальної зброї і боєприпасів, порядку застосування вогнепальної зброї, що визначені:

Правилами носіння, зберігання та перевезення вогнепальної зброї і боєприпасів до неї цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації або інших держав, затвердженими наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18 листопада 2024 року № 770;

Порядком застосування цивільними особами вогнепальної зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або

інших держав проти України у період дії воєнного стану, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2022 року № 448.

Цивільній особі роз'яснюється зміст статей 263, 263-1, 264 КК України, які передбачають кримінальну відповідальність за незаконне поводження із зброєю та боєприпасами, видалення чи зміну їх маркування або незаконне виготовлення бойових припасів, а також недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів, якщо це спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки, про що зазначається в зобов'язанні.

Вогнепальна зброя і боєприпаси вважаються задекларованими з дня видачі талона-повідомлення.

Заяви разом з документами, складеними за результатами ідентифікації, фіксації вогнепальної зброї і боєприпасів за допомогою засобів, що мають функції фото- або відеозапису, упродовж десяти днів з дня реєстрації заяви передаються для подальшого їх зберігання до органу (підрозділу) поліції за місцем задекларованого зберігання вогнепальної зброї і боєприпасів, а копії матеріалів про декларування вогнепальної зброї та боєприпасів залишаються в органі (підрозділі) поліції, що здійснив декларування.

Відомості про дату і місце декларування вогнепальної зброї та боєприпасів, дані про цивільну особу, вогнепальну зброю (найменування зброї, її серійний номер, серійні номери основних частин, калібр, марка, модель, за наявності - інші комплектуючі елементи, установлені на зброї) і боєприпаси (кількість, калібр, марка за наявності) орган (підрозділ) поліції, що здійснив декларування, вносить до системи «ІПП».

У разі встановлення в заяві або матеріалах, зібраних щодо декларування вогнепальної зброї і боєприпасів, відомостей, що свідчать про наявність ознак кримінального правопорушення, керівник відповідного органу (підрозділу) поліції доручає їх розгляд керівнику органу досудового розслідування для прийняття рішення про внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі - ЄРДР).

Інформація про кримінальне правопорушення, внесена до ЄРДР, передається до чергової частини органу (підрозділу) поліції для внесення з використанням системи «ІПП» змін до єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події.

Відомості про декларування цивільною особою вогнепальної зброї і боєприпасів органом (підрозділом) поліції надсилаються до відповідних підрозділів кримінальної поліції, кримінального аналізу, стратегічних розслідувань поліції для забезпечення проведення інформаційно-аналітичної роботи та передаються шляхом електронної інформаційної взаємодії із системи «ІПП» до відповідних функціональних підсистем єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ.

Орган (підрозділ) поліції, якому надіслано на зберігання документи, зазначені в пунктах 3-5 цього Порядку, упродовж десяти днів з дня їх надходження до органу (підрозділу) поліції надсилає в установленому законодавством порядку до Міністерства внутрішніх справ України лист про

перевірку задекларованої вогнепальної зброї за даними єдиного державного номерного обліку вогнепальної зброї. При виявленні вогнепальної зброї, яка обліковується за іншими міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, органами державної влади, установами, орган (підрозділ) поліції долучає цю інформацію до документів з питань її декларування.

Національна поліція України в межах повноважень, визначених пунктом 21 частини першої статті 23 Закону України «Про Національну поліцію», перевіряє дотримання цивільною особою вимог цього Порядку, а також спеціальних правил та порядку зберігання і використання вогнепальної зброї і боєприпасів.

Задекларована вогнепальна зброя і боєприпаси підлягають вилученню органами (підрозділами) поліції у встановленому законодавством порядку в разі надходження інформації про:

1) недієздатність цивільної особи або дієздатність якої обмежена за рішенням суду, що набрало законної сили;

2) систематичне (два рази чи більше) порушення цивільною особою громадського (публічного) порядку (притягнення два рази чи більше протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173 КУпАП);

3) систематичне порушення цивільною особою вимог щодо зберігання, перевезення, використання раніше придбаної зброї, пристроїв, визначених Інструкцією (притягнення два рази чи більше протягом року до адміністративної відповідальності за статтями 174, 190, 191, 193, 194, 195 КУпАП);

4) учинення цивільною особою домашнього насильства (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173-2 КУпАП), винесення термінового заборонного припису стосовно кривдника або отримання інформації про видачу судом обмежувального припису кривднику;

5) наявність інформації щодо повідомлення цивільній особі про підозру в учиненні кримінальних правопорушень, передбачених розділами I-IV, VI (лише щодо тих, які належать до особливо тяжких злочинів), IX, XII, XV, XVIII-XX Особливої частини КК України, чи інформації про складення стосовно такої цивільної особи повідомлення про підозру, що не вручене через невстановлення її місцезнаходження за аналогічними злочинами або кримінальними правопорушеннями;

6) наявність у цивільної особи судимості за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого розділами I-IV, VI (лише щодо тих, які належать до особливо тяжких злочинів), IX, XII, XV, XVIII-XX Особливої частини КК України, яка не погашена або не знята в установленому порядку;

7) учинення цивільною особою кримінальних правопорушень із застосуванням вогнепальної зброї і боєприпасів;

8) установлення фактів застосування цивільною особою задекларованої вогнепальної зброї і боєприпасів при вчиненні кримінальних правопорушень;

9) установлення фізичної або юридичної особи, яка є власником (балансоутримувачем) знайденої та задекларованої вогнепальної зброї;

10) порушення цивільною особою Правил носіння, зберігання та перевезення вогнепальної зброї і боєприпасів до неї цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації або інших держав, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18 листопада 2024 року № 770.

Для вилучення задекларованої вогнепальної зброї і боєприпасів орган (підрозділ) поліції складає вмотивований висновок, що затверджується керівником органу (підрозділу) поліції. З дати затвердження цього висновку знайдені вогнепальна зброя і боєприпаси втрачають статус задекларованих цивільною особою.

У разі втрати задекларованих вогнепальної зброї і боєприпасів цивільна особа негайно повідомляє про такий факт за телефонним номером екстреної служби 102 або єдиним телефонним номером 112 та подає заяву до органу (підрозділу) поліції, який вносить інформацію про втрату вогнепальної зброї і боєприпасів до системи «ІПП».

Задекларовані відповідно до цього Порядку вогнепальна зброя і боєприпаси здаються цивільною особою до органу (підрозділу) поліції для проведення перевірки протягом 90 днів з дня припинення чи скасування дії воєнного стану, про що їй видається квитанція про прийняті вогнепальну зброю і боєприпаси, яка є невід'ємною частиною книги квитанцій, на прийняті вогнепальну зброю і боєприпаси за формою, наведеною в додатку 4 до цього Порядку (далі - квитанція). Квитанція підписується особою, що прийняла вогнепальну зброю і боєприпаси.

Знайдені цивільною особою вогнепальна зброя і боєприпаси до неї за заявою, наведеною в додатку 1 до цього Порядку, може бути добровільно здана нею до органу (підрозділу) поліції без проведення її декларування відповідно до цього Порядку. Після приймання в цивільної особи вогнепальної зброї і боєприпасів їй видається квитанція. Книга з квитанціями зберігається відповідно до вимог законодавства з питань документування управлінської діяльності в органі (підрозділі) поліції.

Зберігання та облік добровільно зданої вогнепальної зброї і боєприпасів здійснюються у встановленому законодавством порядку.

Відомості про здачу цивільною особою вогнепальної зброї і боєприпасів або їх вилучення підлягають унесенню впродовж трьох днів органом (підрозділом) поліції до системи «ІПП» з дня такої здачі або вилучення вогнепальної зброї і боєприпасів.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Повноваження підрозділів з контролю за обігом зброї щодо впливу на боржників зі сплати аліментів.
2. Повноваження підрозділів з контролю за обігом зброї щодо впливу на осіб, які вчинили домашнє насильство.

3. Повноваження підрозділів з контролю за обігом зброї із приймання, зберігання, обліку, використання зброї, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї.

4. Порядок декларування вогнепальної зброї і боєприпасів до неї.

5. Яка зброя не підлягає декларуванню?

РОЗДІЛ VI. АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ З КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ЗБРОЇ

Важливою складовою роботи підрозділів контролю за обігом зброї є адміністративно-юридична діяльність, яка спрямована на:

- забезпечення дотримання законодавства України у сфері обігу зброї;
- запобігання незаконному виготовленню, придбанню, зберіганню, перевезенню та використанню зброї;
- виявлення та вилучення з незаконного обігу зброї та боєприпасів;
- застосування заходів адміністративного впливу до осіб, які порушують правила обігу зброї.

Поняття дозвільної системи, предметів, речовин, матеріалів та об'єктів дозвільної системи є чітко визначеними в законодавстві України. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1994 № 576 «Про затвердження Положення про дозвільну систему» *дозвільна система – це особливий порядок виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, обліку і використання спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також відкриття та функціонування окремих підприємств, майстерень і лабораторій з метою охорони інтересів держави та безпеки громадян*⁴⁰.

Закон України «Про Національну поліцію»⁴¹ визначає одним з основних завдань поліції надання поліцейських послуг у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку. Змістом категорії «публічна безпека» є стан захищеності інтересів людини, суспільства й держави від суспільно небезпечних діянь і негативного впливу надзвичайних обставин, викликаних криміногенною ситуацією, стихійним лихом, катастрофами, аваріями, пожежами, епідеміями та іншими надзвичайними подіями.

Отже, *публічну безпеку у сфері дозвільної системи* слід розуміти, як стан захищеності інтересів людини, суспільства й держави від суспільно небезпечних наслідків, спричинених порушенням нормативно визначеного порядку виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, обліку і використання спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також

⁴⁰ Про затвердження Положення про дозвільну систему: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 р. №576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>

⁴¹ Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

відкриття та функціонування окремих підприємств, майстерень і лабораторій з метою охорони інтересів держави та безпеки громадян⁴².

Призначення дозвільної системи:

- попередження порушень правил придбання, зберігання, обліку, перевезення, використання та знищення предметів і речовин, на які встановлений особливий режим користування;
- попередження використання підконтрольних об'єктів і предметів не за призначенням і в злочинних цілях;
- перешкоджання викрадення, втрат і загублення предметів і речовин, на які поширюється дозвільна система;
- застосування до порушників порядку і правил дозвільної системи передбачених законом заходів адміністративно-правового впливу;
- здійснення взаємодії з іншими відомствами у сфері наведення належного порядку на об'єктах дозвільної системи.

Базовими нормативно-правовими актами у сфері дозвільної системи вважаються:

1. Положення про дозвільну систему, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 № 576, в якому визначено:

- загальні положення;
- положення щодо порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення, використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система;
- положення щодо контролю за дотриманням порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення і відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система;
- положення щодо відповідальності за порушення порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення і використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття і функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система.

2. Постанова Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» від 17 червня 1992 року № 2471-ХІІ, в якій визначено види майна, що не можуть перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав, а також спеціальний порядок набуття права власності громадянами на окремі види майна (зокрема, вогнепальну та газову зброю).

3. Наказ МВС України від 21.08.1998 №622 в якому визначено:

- порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами

⁴² Діяльність Національної поліції у сфері дозвільної системи : навчальний посібник / Д. В. Кіблик, Ю. М. Ковальчук, О. М. Мердова та ін. Кропивницький; Харків : ДонДУВС; Факт, 2024. 221 с.

несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів⁴³.

Види адміністративних правопорушень у сфері дозвільної системи

1) стрільба з вогнепальної, холодної металевий чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням установленого порядку (стаття 174 КУпАП);

2) порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї (стаття 190 КУпАП);

3) порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів (стаття 191 КУпАП);

4) порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік (стаття 192 КУпАП);

5) ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів (стаття 193 КУпАП);

6) порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів (стаття 194 КУпАП);

7) порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів (стаття 195 КУпАП);

8) порушення порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони (стаття 195-1 КУпАП);

9) порушення порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них (стаття 195-2 КУпАП);

10) порушення правил застосування спеціальних засобів самооборони (стаття 195-3 КУпАП);

11) порушення порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами (стаття 195-4 КУпАП);

12) порушення порядку виробництва, зберігання, перевезення, торгівлі та використання піротехнічних засобів (стаття 195-6 КУпАП).

Стаття 174 КУпАП. Стрільба з вогнепальної, холодної металевий чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими

⁴³ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0637-98>

снарядами не смертельної дії в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку.

Стрільба з вогнепальної чи холодної металеві зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії або пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду в населених пунктах і в не відведених для цього місцях, а також у відведених місцях з порушенням встановленого порядку -

тягне за собою накладення штрафу від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і бойових припасів.

Об'єктом цього правопорушення є суспільні відносини у сфері громадського порядку та громадської безпеки. Це правопорушення характеризується високим рівнем суспільної небезпеки, оскільки може призвести до заподіяння більш тяжких наслідків (убивство, тілесні ушкодження різного ступеня важкості тощо).

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ст. 174 КУпАП, може виражатись у кількох альтернативних діях. Зокрема, це стрільба з вогнепальної чи холодної металеві зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії або пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду: по-перше, в населених пунктах і в не відведених для цього місцях; по-друге, у відведених для цього місцях, однак з порушенням встановленого порядку.

Визначення перерахованих вище видів зброї закріплено в Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом МВС України від 21.08.1998 р. № 622⁴⁴, а також у Методиці криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів, затвердженій Рішенням розширеного засідання секції НКМР Міністерства юстиції України з проблем трасології та судової балістики із залученням членів Координаційної ради з питань судової експертизи, Протокол від 15.01.1999 р.⁴⁵

⁴⁴ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0637-98>

⁴⁵ Методика криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів: методика МВС України та Мін'юст України від 15.01.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/n0002320-99>

Зокрема, **вогнепальною** визнається зброя, яка призначена для ураження цілей снарядами, що одержують спрямований рух у стволі (за допомогою сили тиску газів, які утворюються в результаті згоряння метального заряду) та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі, що знаходиться на визначеній відстані. До пневматичної зброї належать пістолети, револьвери, гвинтівки калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду, в яких снаряд (куля) приводиться в рух за рахунок стиснених газів.

До **пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії** належать такі пістолети і револьвери вітчизняного виробництва, які конструктивно призначені тільки для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і технічно не придатні для стрільби бойовими патронами. При цьому їхня конструкція має забезпечувати неможливість взаємозаміни основних частин бойової і спортивної вогнепальної зброї, унеможливорює здійснення пострілів в автоматичному режимі чергами. Холодною зброєю є предмети та пристрої, конструктивно призначені та за своїми властивостями придатні для неодноразового заподіяння шляхом безпосередньої дії тяжких (небезпечних для життя в момент спричинення) і смертельних тілесних ушкоджень, дія яких ґрунтується на використанні м'язової сили людини.

Метальною холодною зброєю є предмети та пристрої, які призначені для ураження цілі на відстані. Така зброя розподіляється на: 1) просту металеву холодну зброю (ураження цілі обумовлено її контактом з предметом, який отримав направлений рух унаслідок безпосереднього прикладання до нього м'язового зусилля людини – металеві ножі, сюрікени та ін.); 2) механічну холодну зброю (ураження цілі обумовлено її контактом із снарядом, який отримав направлений рух унаслідок прикладання м'язового зусилля людини до механічного пристрою – луки, арбалети, пращі тощо).

Об'єктивною стороною аналізованого правопорушення є протиправне діяння у вигляді стрільби, під якою необхідно розуміти провадження пострілів, ведення вогню. При цьому достатнім є здійснення хоча б одного пострілу із зазначених у статті 174 КУпАП видів зброї.

Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони цього правопорушення є місце його вчинення. Зокрема, це можуть бути: населені пункти, не відведені для стрільби місця, а також спеціально відведені для стрільби місця – тири, стрільбища тощо.

Суб'єкт адміністративного правопорушення за ст. 174 КУпАП – загальний. Ним може бути особа, яка досягла на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку. Особи віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, які вели стрільбу із визначених видів зброї в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням установленого порядку, підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах (ч. 2 ст. 13 КУпАП). З урахуванням характеру вчиненого

правопорушення та особи правопорушника до зазначених осіб можуть бути застосовані заходи впливу, передбачені ст. 24-1 КУпАП.

З суб'єктивної сторони стрільба із визначених видів зброї в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням установленого порядку завжди вчиняється умисно, оскільки власник зброї завжди усвідомлює або повинен усвідомлювати, що своїми неправомірними діями посягає на громадський порядок і безпеку.

Стаття 190 КУпАП. Порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї.

Об'єктом цього правопорушення є суспільні відносини у сфері державного контролю за придбанням, зберіганням, передачею іншим особам або продажем вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду без відповідного документа дозвільного характеру, виданого уповноваженим державним органом.

Об'єктивна сторона правопорушення полягає у придбанні, зберіганні, передачі іншим особам або продажу громадянами зброї, що становить об'єкт цього правопорушення. Здійснюючи дозвільну систему, органи Національної поліції відповідно до законодавства України видають міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, господарським об'єднанням дозволи на придбання, зберігання, перевезення й використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї; на відкриття та функціонування складів вибухових матеріалів, сховищ і баз, де вони зберігаються піротехнічних майстерень, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, правил поводження з нею та її застосування; громадянам – дозволи на придбання, зберігання й носіння вогнепальної мисливської, холодної зброї, пневматичної зброї.

Суб'єкт правопорушення – фізична осудна особа, яка досягла на момент вчинення адміністративного правопорушення 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Вина – це основна і обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Вина може мати дві форми – умисну або необережну.

Адміністративне правопорушення визнається вчиненим умисно, коли особа, яка його вчинила, усвідомлювала протиправний характер своєї дії чи бездіяльності, передбачала її шкідливі наслідки і бажала їх або свідомо допускала настання цих наслідків.

Адміністративне правопорушення визнається вчиненим з необережності, коли особа, яка його вчинила, передбачала можливість настання шкідливих наслідків своєї дії чи бездіяльності, але легковажно розраховувала на їх відвернення або не передбачала можливості настання таких наслідків, хоч повинна була і могла їх передбачити.

Стаття 191 КУпАП. Порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів

Порушення правил зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів громадянами, які мають відповідний документ дозвільного характеру, виданий уповноваженим державним органом на зберігання зазначеної зброї, -

тягне за собою накладення штрафу від семи до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з оплатним вилученням зброї і бойових припасів або без такого.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією зброї і бойових припасів.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу і використання зброї.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого коментованою статтею, полягає у порушенні правил зберігання, носіння або перевезення вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів.

Об'єктивна сторона може знаходити свій прояв у таких діях:

- зберігання зброї в домашніх умовах без чохла в зібраному вигляді і зарядженому стані (аналогічно перевезення зброї в такому стані в транспорті);
- зберігання зброї в незачинених або зі слабкими запорами шафах і ящиках, що не виключають доступ до зброї сторонніх осіб;
- спільне зберігання зброї і бойових припасів;
- розвішування зброї і патронташів з бойовими припасами на стінах у житлових кімнатах і інших приміщеннях;
- зберігання зброї на дачах, у гаражах, сараях, у багажниках автомобілів та ін.;
- зберігання зброї в гуртожитках (крім сімейного), у вахтових, тимчасових приміщеннях та ін.;
- передача на зберігання зброї родичам, знайомим та іншим особам (крім випадків, передбачених законом);
- носіння або перевезення зброї громадянами без наявного дозволу на це органів Національної поліції.

Суб'єктами даних правопорушень є власники вогнепальної, холодної і пневматичної зброї і бойових припасів; особи, які мають нагородну вогнепальну зброю, а також спортсмени стрілецьких видів спорту, яким

дозволене зберігання мисливських спортивних стендових рушниць за місцем проживання без права полювання (тобто громадяни, які мають дозвіл на зберігання зброї).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Стаття 192 КУпАП. Порухення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік.

Порухення громадянами встановлених строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду або правил взяття їх на облік в уповноваженому органі Міністерства внутрішніх справ України у разі зміни місця проживання -

тягне за собою попередження або накладення штрафу від п'яти до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єктом даного проступку є суспільні відносини у сфері обігу і використання зброї.

Об'єктивна сторона виражається в порушенні громадянами встановлених строків реєстрації (перереєстрації) вогнепальної гладкоствольної мисливської або холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду або правил взяття їх на облік в органах Національної поліції у випадку зміни місця проживання (формальний склад).

Відповідно до встановленого порядку зброя обов'язково підлягає реєстрації в органах Національної поліції **не пізніше десяти днів після її придбання**, а перереєстрація зброї здійснюється в органах Національної поліції **один раз на три роки**. Органи Національної поліції здійснюють контроль за реєстрацією (перереєстрацією) зброї, дотриманням правил постановки її на облік при зміні місця проживання власника зброї.

У разі **зміни місця проживання** власник зброї, пристрою у **десятиденний строк** повинен звернутися із заявою в довільній формі про постановку на облік в органі поліції за новим місцем проживання.

Суб'єктами даних проступків є громадяни, в яких на законних підставах є в особистому володінні і користуванні вогнепальна, холодна або пневматична зброя, фізичні осудні особи, які досягли на момент вчинення правопорушення 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона проступку визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Стаття 193 КУпАП. Ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

Ухилення від реалізації вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі

понад 100 метрів за секунду і бойових припасів громадянами, в яких уповноваженим державним органом анульовано документ дозвільного характеру на їх зберігання і носіння, -

тягне за собою накладення штрафу від п'яти до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з оплатним вилученням зброї і бойових припасів.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона даного виду правопорушення виражається в бездіяльності, тобто у невиконанні, ухиленні власника вогнепальної зброї від її реалізації згідно з розпорядженням працівників органів Національної поліції про її реалізацію у встановлений термін.

Ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів до неї характеризується обов'язковою кваліфікуючою ознакою – анулюванням органами Національної поліції дозволів на право зберігання і носіння даних видів зброї.

Згідно із законодавством України органам поліції надано право анулювати дозволи на придбання, зберігання і носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв та боєприпасів, видані громадянам, які зловживають спиртними напоями, вживають наркотичні засоби без призначення лікаря, інші одурманюючі засоби, хворіють на психічні захворювання, та в інших випадках, передбачених законодавством.

У разі анулювання органом поліції дозволу на зберігання та носіння вогнепальної зброї (разом з основними частинами зброї – за наявності), пневматичної та холодної, охолощеної зброї, пристроїв вони в 15-денний строк передаються власниками на комісійний продаж або можуть бути переоформлені на особу, що має дозвіл на їх придбання.

Після анулювання дозволу на зберігання і носіння зброї та пристрою власник зобов'язаний здати зброю (за наявності основні частини зброї) чи пристрій, патрони і бойові припаси до них до органу поліції та прийняти рішення щодо подальшого її переоформлення чи реалізації.

У разі незгоди власника з рішенням органу поліції про анулювання зазначеного дозволу матеріали передаються до суду для вирішення питання щодо примусового вилучення зброї, основних частин зброї, пристроїв, патронів і бойових припасів до них.

Суб'єктами правопорушення є особи, в яких до видання акта анулювання дозволу зброя перебувала на законних підставах. Крім того, до цієї категорії осіб можна віднести власників зброї, що стали ними за правом успадкування, але при цьому не є членами мисливських колективів і не мають дозволу на право її зберігання з відміткою «без права полювання».

Суб'єктивна сторона характеризується наявністю вини у формі умислу, зокрема, коли особа, яка його вчинила, усвідомлювала протиправний характер своєї дії чи бездіяльності, передбачала її шкідливі наслідки і бажала їх або свідомо допускала настання цих наслідків.

Стаття 194 КУпАП. Порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

Продаж працівниками торговельних підприємств (організацій) вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів підприємствам, установам, організаціям та громадянам, що не мають на це відповідного документа дозвільного характеру, виданого уповноваженим державним органом, -

тягне за собою накладення штрафу від п'ятнадцяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від двадцяти до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у продажі вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів підприємствам, установам, організаціям та громадянам, що не мають на це відповідного дозволу органів внутрішніх справ (формальний склад).

Суб'єкт адміністративного проступку – спеціальний (фізичні особи - працівники торговельних підприємств (організацій)); особливий (особи, яких уже було піддано адміністративному стягненню за аналогічне правопорушення).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Стаття 195 КУпАП. Порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

Порушення правил зберігання або перевезення вогнепальної чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів працівниками підприємств, установ, організацій, відповідальними за їх охорону, а так само використання ними зазначеної зброї і бойових припасів не за призначенням -

тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від п'ятнадцяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єктом проступку є суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона згаданих видів правопорушень включає як дію (наприклад, використання зброї не за призначенням), так і бездіяльність (невиконання правил зберігання і перевезення зброї).

До порушень правил зберігання, перевезення зброї і боєприпасів належать також такі правопорушення щодо відомчої зброї.

Суб'єктами цих правопорушень є тільки особи, на яких в офіційному порядку керівництвом організацій, установ, підприємств покладено функції щодо зберігання, перевезення і використання вогнепальної, холодної або пневматичної зброї і бойових припасів (спеціальний суб'єкт) та особи, яких уже було піддано адміністративному стягненню за аналогічне правопорушення (особливий суб'єкт).

Суб'єктивна сторона виражається як у формі прямого умислу, так і у формі необережності.

Стаття 195-1. Порушення порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони.

Порушення порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони -

тягне за собою накладення штрафу від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних засобів самооборони або без такої.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних засобів самооборони.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у порушенні порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони (формальний склад).

Суб'єкт адміністративного проступку – спеціальний (фізичні особи - відповідальні працівники підприємств, установ, організацій); особливий (особи, яких уже було піддано адміністративному стягненню за аналогічне правопорушення).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Стаття 195-2 КУпАП. Порушення порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них.

Порушення порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них -

тягне за собою накладення штрафу на громадян від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них або без такої, а на посадових осіб - від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них або без такої.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них, а на посадових осіб - від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них.

Об'єктом проступку є суспільні відносини у сфері обігу газових пістолетів і револьверів та патронів до них.

Об'єктивна сторона зазначеного правопорушення охоплює порушення встановленого порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них.

Відповідне Положення про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування, спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 07 вересня 1993 № 706⁴⁶.

До спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, дозволених до виготовлення, реалізації (продажу), придбання, реєстрації, обліку, зберігання (носіння) і застосування, належать:

- упаковки з аерозолями сльозоточивої та дратівної дії (газові балончики);
- газові пістолети і револьвери та патрони до них калібру 6, 8 і 9 міліметрів, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії.

Для зарядження вказаних спеціальних засобів самооборони допускаються рецептури на основі речовин сльозоточивої та дратівної дії, які пройшли токсично-гігієнічні випробування і допущені до використання Кабінетом Міністрів України.

Упаковки з аерозолями сльозоточивої та дратівної дії (газові балончики) реалізуються (продаються) громадянам, які досягли 18-річного віку, суб'єктам підприємницької діяльності, установам і організаціям без дозволу органів внутрішніх справ у спеціалізованих магазинах, окремих секціях магазинів.

⁴⁶ Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.09.1993 р. Постанови Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» від 17.06.1992 № 2471. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/706-93-%D0%BF>

Відповідно до положень Спеціального порядку набуття права власності громадянами на окремі види майна (Додаток 2 до Постанови Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» від 17.06.1992 № 2471)⁴⁷ громадяни можуть набувають права власності на газові пістолети, револьвери і патрони до них, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії, за дозволами виданими органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, після досягнення ними 18-річного віку. При цьому кількість газових пістолетів (револьверів), які можуть бути у власності громадян, не обмежується.

Придбані газові пістолети (револьвери) протягом десяти днів з дня придбання подаються до органу внутрішніх справ для реєстрації та оформлення дозволу на їх зберігання (носіння):

- громадянами – за місцем проживання;
- суб'єктами підприємницької діяльності, установами і організаціями – за місцем їх реєстрації (юридичною адресою).

Дозвіл на зберігання і носіння газових пістолетів (револьверів) видається органом внутрішніх справ терміном на три роки. При цьому дозвіл на зберігання (носіння) газових пістолетів (револьверів) може бути виданий кожному членові сім'ї власника газового пістолета (револьвера), який має на це право. У свою чергу дозвіл на зберігання (носіння) газового пістолета (револьвера) може бути виданий не більш як трьом працівникам суб'єкта підприємницької діяльності, установи і організації на кожний газовий пістолет (револьвер). Дозвіл на зберігання і носіння безномерних або саморобних газових пістолетів (револьверів) органами внутрішніх справ не видається.

Патрони до газових пістолетів (револьверів), заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії, продаються громадянам (користувачам) у спеціалізованих магазинах і окремих секціях у разі пред'явлення дозволу органу внутрішніх справ на зберігання (носіння) відповідного газового пістолету (револьверу).

Громадяни зобов'язані забезпечити умови зберігання, що виключають втрату та можливість крадіжки спеціальних засобів самооборони. Ці засоби повинні зберігатися у дерев'яних або металевих ящиках за місцем роботи або проживання власника (користувача), до них не повинні мати доступ сторонні особи.

У всіх випадках носіння газових пістолетів (револьверів) власник (користувач) зобов'язаний мати при собі дозвіл органу внутрішніх справ на право їх зберігання (носіння). У разі відсутності у особи такого дозволу пістолет (револьвер) до розгляду справи вилучається працівниками органів внутрішніх справ у встановленому порядку.

Забороняється передавати газові пістолети (револьвери) та патрони до них іншим особам без дозволу органу внутрішніх справ.

У разі зміни місця проживання власник газового пістолета (револьвера) зобов'язаний звернутися до органу внутрішніх справ з проханням про зняття

⁴⁷ Про право власності на окремі види майна : Постанова Верховної Ради України від 17.06.1992 р. № 2471-ХІІ.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2471-12>

його з обліку і вказати нове місце проживання. Після прибуття до нового місця проживання власник такого засобу зобов'язаний у 10-денний термін подати документи до органу внутрішніх справ для взяття його на облік.

Суб'єкти зазначеного правопорушення загальні та спеціальні. Ними можуть виступати як фізичні осудні особи, які досягли 16-ти років на момент вчинення правопорушення, так і посадові особи (спеціальні суб'єкти).

Суб'єктивна сторона виражається як у формі прямого умислу, так і у формі необережності.

Стаття 195-3. Порухення правил застосування спеціальних засобів самооборони.

Застосування спеціальних засобів самооборони з порушенням установлених правил -

тягне за собою накладення штрафу від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних засобів самооборони.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних засобів самооборони.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у застосуванні спеціальних засобів самооборони з порушенням установлених правил (формальний склад).

Суб'єкт адміністративного проступку – фізичні осудні особи, які на момент вчинення правопорушення досягли 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається психічним ставленням суб'єкта до вчиненого правопорушення і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Стаття 195-4. Порухення порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами.

Порушення порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами, -

тягне за собою накладення штрафу від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією електрошокових пристроїв і спеціальних засобів.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією електрошокових пристроїв і спеціальних засобів.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу і використання зброї.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у порушенні порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами (формальний склад).

Суб'єкти зазначеного правопорушення загальні та спеціальні. Ними можуть виступати як фізичні осудні особи, які досягли 16-річного віку на момент вчинення правопорушення, так і посадові особи (спеціальні суб'єкти).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Стаття 195-6. Порушення порядку виробництва, зберігання, перевезення, торгівлі та використання піротехнічних засобів.

Порушення порядку виробництва, зберігання, перевезення, торгівлі та використання піротехнічних засобів -

тягне за собою накладення штрафу від тридцяти п'яти до шістдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією піротехнічних засобів.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від шістдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією піротехнічних засобів.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у порушенні порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами (формальний склад).

Суб'єкти зазначеного правопорушення загальні та спеціальні. Ними можуть виступати як фізичні осудні особи, які досягли 16-ти років на момент вчинення правопорушення, так і посадові особи (спеціальні суб'єкти).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

10.2. Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері дозвільної системи

Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення, підвідомчі посадовим особам уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї, регламентований:

1. Кодексом України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № 8073-Х⁴⁸.

2. Інструкцією з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженою наказом МВС України від 06 листопада 2015 року № 1376⁴⁹.

Можна виділити основні три види компетенції посадових осіб підрозділів контролю за обігом зброї щодо адміністративних правопорушень:

1. *Компетенція щодо складення протоколів про адміністративні правопорушення (ст. 255 КУпАП);*

2. *Компетенція щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення та винесення постанов (ст. 222 КУпАП).*

3. *Компетенція щодо забезпечення виконання постанов про накладення адміністративних стягнень (Розділ V КУпАП).*

Іноді у працівників підрозділів контролю за обігом зброї може бути лише одна з них, наприклад, виключно на складання протоколу, коли розгляд справи підвідомчий суду.

У загальному вигляді у провадженнях у справах про адміністративні правопорушення посадові особи підрозділів контролю за обігом зброї можуть реалізовувати такі юридично значущі дії:

– порушувати провадження у справі про адміністративне правопорушення і складати протоколи за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених у п. 1 ч. 1 ст. 255 КУпАП;

– застосовувати заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст.ст. 259-265, ч. 2 ст. 268 КУпАП;

– розглядати справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 222 КУпАП і виносити рішення за ними;

– забезпечувати виконання рішень у справах про адміністративні правопорушення.

Аналіз норм адміністративного законодавства України дає змогу виділити два види провадження у справах про адміністративні проступки:

– **звичайне;**

– **спрощене**, коли протокол не складається у разі вчинення адміністративних правопорушень, розгляд яких віднесено до компетенції Національної поліції (ч. 2 ст. 258 КУпАП), а уповноваженими органами (посадовими особами) на місці вчинення правопорушення виноситься

⁴⁸ Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>

⁴⁹ Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції : наказ МВС України від 06.11.2015 р. № 1376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1496-15>

постанова у справі про адміністративне правопорушення відповідно до вимог статті 283 КУпАП (ч. 4 ст. 258 КУпАП).

З огляду на це можливі три варіанти алгоритму дій посадових осіб підрозділів контролю за обігом зброї у провадженнях у справах про адміністративні правопорушення.

Відповідно до статті 221 КУпАП судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів розглядають справи про адміністративні правопорушення у сфері дозвільної системи, передбачені статтями КУпАП:

– 174 (стрільба з вогнепальної, холодної металевий чи пневматичної зброї в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку);

– 190 (порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї);

– 191 (порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів);

– 193 (ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів);

– 195-1 (порушення порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони);

– 195-2 (порушення порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них);

– 195-3 (порушення правил застосування спеціальних засобів самооборони);

– 195-4 (порушення порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами);

– 195-6 (порушення порядку виробництва, зберігання, перевезення, торгівлі та використання піротехнічних засобів).

Органи Національної поліції відповідно до статті 222 КУпАП мають право розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення за адміністративні правопорушення у сфері контролю за обігом зброї та боєприпасів, передбачені статтями КУпАП:

– 192 (порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік);

– 194 (порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів);

– 195 (порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів).

Алгоритм дій посадових осіб підрозділів контролю за обігом зброї у випадку здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, підвідомчих суду.

1. Отримання інформації про вчинене адміністративне правопорушення, або безпосереднє виявлення ознак правопорушення посадовою особою підрозділу контролю за обігом зброї.

2. Перевірка інформації, а також з'ясування обставин справи.

3. Складання протоколу про адміністративне правопорушення з дотриманням вимог ст. 256 КУпАП та розділу II Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06.11.2015 №1376.

4. У разі необхідності за наявності підстав застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення (ст. 259-265 КУпАП).

5. Долучення процесуально оформлених доказів: заяви, пояснення, протоколи, інші матеріали, що мають значення для подальшого розгляду справи.

6. Направлення матеріалів за підвідомчістю до суду.

7. Надання відповіді заявнику, якщо такий є.

Алгоритм дій посадових осіб підрозділів контролю за обігом зброї у випадку здійснення спрощеного провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Відповідно до ч. 2 ст. 258 КУпАП у разі вчинення адміністративного правопорушення, яке відповідно до ст. 222 КУпАП підвідомче органам Національної поліції, посадовою особою підрозділів контролю за обігом зброї протокол про адміністративне правопорушення не складається, а згідно з ч. 4 ст. 258 КУпАП на місці вчинення правопорушення виноситься постанова у справі про адміністративне правопорушення відповідно до вимог ст. 283 КУпАП.

До етапів здійснення посадовими особами підрозділів контролю за обігом зброї спрощеного провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері дозвільної системи належить:

1. Отримання інформації про вчинене адміністративне правопорушення, або безпосереднє виявлення ознак правопорушення посадовою особою підрозділу контролю за обігом зброї.

2. Перевірка інформації, а також з'ясування обставин справи.

3. Після встановлення особи правопорушника посадовою особою підрозділу контролю за обігом зброї при підготовці до розгляду справи про адміністративне правопорушення відповідно до статті 278 КУпАП вирішуються такі питання:

– чи належить до їх компетенції розгляд даної справи;

– чи правильно складено протокол та інші матеріали справи про адміністративне правопорушення;

– чи сповіщено осіб, які беруть участь у розгляді справи, про час і місце її розгляду;

– чи витребувано необхідні додаткові матеріали;

– чи підлягають задоволенню клопотання особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілого, їх законних представників і адвокатів.

4. Після з'ясування названих вище питань поліцейський, що розглядає справу, оголошує час, місце розгляду, хто розглядає справу, яка справа підлягає розгляду, хто притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснює особам, які беруть участь у розгляді справи, їх права та обов'язки згідно зі ст. 268 КУпАП:

– особа має право знайомитись з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання;

– при розгляді справи користуватись юридичною допомогою адвоката, іншого спеціаліста в галузі права, який має право на надання правової допомоги особисто чи по дорученню юридичної особи;

– виступати рідною мовою і користуватись послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження;

– оскаржити постанову по справі,

а також положення статей 55, 56, 59 63 Конституції України.

5. Під час розгляду відповідно до ст. 279 КУпАП потрібно:

– вирішити клопотання, якщо вони надходили;

– заслухати осіб, які беруть участь у розгляді справи. Зокрема, правопорушника;

– дослідити докази.

6. У ході розгляду, відповідно до ст. 280 КУпАП, посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї визначає:

– чи було вчинено адміністративне правопорушення;

– чи винна дана особа;

– чи підлягає особа адміністративній відповідальності;

– чи є обтяжуючі/пом'якшуючі обставини;

– чи заподіяно матеріальну шкоду;

– чи є підстави передачі матеріалів на розгляд громадської організації, трудового колективу.

7. Згідно зі ст. 251 КУпАП посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї ознайомлює особу з доказами (допустимість доказової бази оцінює *посадова особа*, а не правопорушник/свідок/перехожий).

8. Після ознайомлення з доказами, згідно зі ст. 252 КУпАП посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї оцінює їх, ґрунтуючись на всебічному, повному, і об'єктивному дослідженні всіх обставин справи, керуючись законом та правосвідомістю.

9. Після закінчення дослідження всіх обставин справи посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї *обов'язково озвучує*, що розгляд справи завершено, складає постанову та оголошує прийняте рішення.

10. Після винесення постанови роз'яснюємо особі її права та обов'язки згідно зі ст. 287, 288, 289, 307, 308 КУпАП:

– постанову може оскаржити прокурор, особа стосовно якої її винесли, потерпілий (ст. 287 КУпАП);

– постанову можна оскаржити у вищестоящий орган або до суду (ст. 288 КУпАП);

– скаргу на постанову можна подати впродовж 10 днів з моменту винесення постанови (ст. 289 КУпАП);

– штраф повинен бути сплачений не пізніше як через 15 днів з дня вручення постанови (ст. 307 КУпАП);

– у разі несплати штрафу в строк, постанова направляється до виконавчої служби для примусового стягнення (ст. 308 КУпАП).

Якщо під час винесення постанови у справі про адміністративне правопорушення особа оспорить допущене порушення й адміністративне стягнення, що на неї накладається, то посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї зобов'язана скласти протокол про адміністративне правопорушення відповідно до вимог ст. 256 КУпАП і далі діяти за алгоритмом звичайного провадження.

Існують особливості застосування адміністративних стягнень за правопорушення, пов'язані з порушеннями правил дозвільної системи.

Так, КУпАП передбачені за ці правопорушення особливі стягнення:

– оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення;

– конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення;

– озбавлення спеціального права, наданого даному громадянинуві (права керування транспортними засобами, права полювання).

Оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, полягає в його примусовому вилученні за рішенням суду і наступній реалізації з передачею вирученої суми колишньому власникові з відрахуванням витрат з реалізації вилученого предмета. Оплатне вилучення зброї і бойових припасів передбачено в санкціях частини 1 статті 191 та в статті 193 КУпАП.

Конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, полягає в примусовій безоплатній передачі цього предмета у власність держави за рішенням суду. Конфісковано може бути лише предмет, який є у приватній власності порушника, якщо інше не передбачено законами України. Такими предметами у справах про адміністративні правопорушення, які пов'язані з порушеннями правил дозвільної системи, можуть виступати зброя та бойові припаси до неї. Конфіскація зброї і бойових припасів передбачено в санкціях статті 174, статті 190, частині 2 статті 191, статті 194, статтях 195-1, 195-2, 195-3, 195-4, 195-6 КУпАП.

Про вилучення речей і документів складається протокол або робиться

запис у протоколі про адміністративне правопорушення, адміністративне затримання чи про огляд речей. У разі відмови добровільно пред'явити зброю та бойові припаси працівник поліції має право провести особистий огляд та огляд речей порушника. Вилучена зброя, бойові припаси та документи здаються на зберігання до чергової частини ОНП, де вони зберігаються до розгляду справи по суті. Після розгляду справи, залежно від результатів її розгляду, їх у встановленому порядку конфіскують, або повертають володільцеві, або знищують, а при оплатному вилученні речей – реалізують.

Позбавлення наданого громадянину права полювання застосовується на строк до трьох років за грубе або систематичне порушення порядку користування цим правом. Позбавлення права полювання не може застосовуватись до осіб, для яких полювання є основним джерелом існування. Позбавлення права полювання передбачено в санкції частини 2 статті 85 (порушення правил використання об'єктів тваринного світу) КУпАП.

Постанова про позбавлення права полювання виконується зазначеними у частині 2 статті 242 КУпАП посадовими особами органів мисливського господарства.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Визначити нормативну базу, яка регламентує діяльність Національної поліції України, фізичних та юридичних осіб в сфері дозвільної системи.

2. Загальна роль підрозділів превентивної діяльності у сфері здійснення дозвільної системи.

3. Загальна характеристика адміністративної відповідальності за порушення правил дозвільної системи.

4. Стрільба з вогнепальної, холодної металеві чи пневматичної зброї в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням установленого порядку (ст.174 КУпАП).

5. Порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї (ст.190 КУпАП).

6. Порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів (ст. 191 КУпАП).

7. Порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік (ст. 192 КУпАП).

8. Порушення порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони (ст.195-1 КУпАП).

9. Порушення порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них (ст.195-2 КУпАП).

10. Порушення правил застосування спеціальних засобів самооборони (ст.195-3 КУпАП).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Рекомендована література:

Базова:

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
2. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон Української РСР від 07.12.1984 р. № 8073-X URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
4. Постанова Верховної Ради України від 17 червня 1992 року № 2471-12 «Про право власності на окремі види майна».
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 року № 576 «Про затвердження Положення про дозвільну систему». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 року № 402 «Про затвердження порядку і правил проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власному чи іншому законному володінні зброю за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі, її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї».
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1993 року № 706 «Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/706-93-%D0%BF>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2015 р. № 1000 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1000-2015-%D0%BF#Text>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1207 «Про затвердження Порядку придбання, зберігання, перевезення і використання спортивної зброї, боєприпасів до неї, утримання стрілецьких тирів, стрільбищ та стендів». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-2018-%D0%BF#Text>

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2022 р. № 448 «Про затвердження Порядку застосування цивільними особами вогнепальної зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України у період дії воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448-2022-%D0%BF#Text>

11. Наказ МВС України від 21 серпня 1998 року №622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» зареєстровано в Міністерстві юстиції України 7 жовтня 1998 року за № 637/3077. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

12. Наказ МВС України від 10 вересня 2009 року № 390 «Про затвердження Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09#Text>

13. Наказ МВС від 31 травня 1993 року № 314 «Про затвердження Інструкції про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0106-93#Text>.

14. Наказ МВС України від 24 липня 1996 року № 523 «Про затвердження Положення про порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боєприпасів до них, спеціальних засобів індивідуального захисту працівниками судів і правоохоронних органів, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві».

15. Наказ МВС України від 29.03.2016 № 223 «Про затвердження Інструкції про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів поліцейськими, особами, звільненими зі служби в поліції, а також колишніми працівниками міліції».

16. Наказ МВС України від 04.02.2019 № 82 «Про затвердження уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) Міністерством внутрішніх справ України».

17. Наказ МВС України від 01.03.2022 № 170 «Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0273-22#Text>

18. Наказ МВС України від 18.11.2024 № 768 «Про затвердження Порядку декларування вогнепальної зброї і боєприпасів до неї». URL: <https://mvs.gov.ua/normativno-pravovi-akti/nakaz-mvs-vid-18112024-768-pro-zatverdzenia-poriadku-deklaruvannia-aognepalnoyi-zbroyi-i-bojepripasiv-do-neyi>

19. Наказ МВС України від 18.11.2024 № 769 «Про затвердження Порядку проведення перевірки зданої вогнепальної зброї і боєприпасів до неї, з числа отриманої, знайденої та задекларованої, їх зберігання, обліку та утилізації, приведення у відповідність(перероблення) знайденої та задекларованої вогнепальної зброї». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1738-24#Text>

20. Наказ МВС від 18.11.2024 № 770 «Про затвердження Правил носіння, зберігання та перевезення вогнепальної зброї і боєприпасів до неї цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації або інших держав». URL: <https://mvs.gov.ua/normativno-pravovi-akti/nakaz-mvs-vid-18112024-770-pro-zatverdzenia-pravil-nosinnia-zberigannia-ta-perevezennia-vognepalnoyi-zbroyi-i-bojepripasiv-do-neyi-civilnimi-osobami-iaki-berut-ucast-u-vidsici-ta-strimuvanni-zbroin>

21. Наказ МВС України від 10.01.2022 № 2 Про затвердження Положення про функціональну підсистему «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0090-22#Text>

22. Про затвердження Тимчасової Інструкції про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів працівникам суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народними депутатами України, членами громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцями, крім тих, які проходять строкову військову службу, державними службовцями та журналістами (зі змінами): Наказ МВС від 13 червня 2000 року № 379дск URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0696-00#Text>

Допоміжна:

1. Адміністративна діяльність Національної поліції: Навч. посібник / Кол. авт. ; кер. авт. кол. к.ю.н., засл. юрист України В.А. Глуховеря. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 248 с.

2. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навчальний посібник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; [О. І. Безпалова, О.В. Джафарова, С.М. Князев та ін.; передм. О. М. Бандурки] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. — Харків: ХНУВС, 2017. — 242 с.

3. Шелехов А.О., Корнієнко М.В., Плужнік О.І. Злочини проти громадського порядку та громадської безпеки: Хрестоматія. – Одеса, ОДУВС, 2017. – 350 с.

4. Лабунь А.В., Ковальова О.В., Корнієнко М.В. Практикум складання адміністративних матеріалів: Методичний посібник. - ОДУВС, 2017. – 171 с.

5. Шелехов А.О., Ковальова О.В., Кубаєнко А.В., Томіна В.Ю. Програма ситуативного комплексного заняття «Реагування поліції на факт вчинення домашнього насильства». - Програма. – Одеса: ОДУВС, 2018 – 38с.
6. О.О. Маркова. Дозвільна процедура в Україні. Прикарпатський юридичний вісник. № 6(35) (2020).
7. Хатнюк Ю.А., Кіцул Ю.С. Поняття та особливості дозвільного провадження. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. 2018. Випуск 48. Том 2. С.20-23.
8. Діденко С.В. Адміністративно-правове забезпечення обігу та застосування зброї в Україні: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07. К., 2016. 443 с.
9. Стасюк Л. Правове регулювання дозвільної системи у сфері господарської діяльності. https://minjust.gov.ua/m/str_15673
10. Жванко Ю. П. Адміністративно-правові засади діяльності Національної поліції України у сфері дозвільної системи в умовах особливих правових режимів. дис. канд. юрид. наук: 12.00.07. Державний науково-дослідний інститут Міністерства внутрішніх справ України, Київ, 2019.
11. Парханов Г.Р. Превентивна робота підрозділів національної поліції у сфері дозвільної системи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія ПРАВО. Випуск 43. Том 4. 2017. С.253-258.
12. Андрєєв Д. В. Поняття та види незаконного обігу зброї. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. Северодонецьк. 2017. № 2 (78). С. 62-69.
13. Катеринчук І.П., Меркулова В.О. Незаконний обіг зброї, бойових припасів або вибухових речовин: напрями реформування кримінального законодавства. *Південноукраїнський правничий часопис*. № 3. 2017. С.29-35.
14. Поліцейська діяльність: навчальний посібник / Мукоїда Р.В., Любчик В.Б., Пишна А.Г., Берендєєва А.І., Афонін Д.С. / за ред. Корнієнка М.В. Одеса: ОДУВС, 2021. 349 с. URL: http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/1350/1/%D0%9D%D0%90%D0%92%D0%A7.%20%D0%9F%D0%9E%D0%A1.%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB_%D0%B4i%D1%8F%D0%BB_%D0%B4%D0%BB%D1%8F_%D0%A2%D0%B8%D0%BF%D0%BE%D0%B3_%D0%B2_doc-2_%D0%A0%D0%95%D0%94%D0%90%D0%9A%D0%A6%D0%98%D0%AF_04.08.2021_%281%29.pdf
15. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції: навчально-методичний посібник. Одеса, Одеський державний університет внутрішніх справ, 2021. – 236 с.
16. Діяльність Національної поліції у сфері дозвільної системи : навчальний посібник / Д. В. Кіблик, Ю. М. Ковальчук, О. М. Мердова та ін. Кропивницький; Харків : ДонДУВС; Факт, 2024. 221 с.

Авторський колектив:

Є.Ф.Бахчеван
А.В. Бойко
С.Г. Братель
В.М. Галуцько
О.В. Крижановська
В.Б. Любчик
А. Г. Пишна
О.І.Ульянов
М.М.Чернов

**ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ДОЗВІЛЬНОЇ
СИСТЕМИ**

Навчальний посібник

Підписано до друку 23.12.2024. Формат 60x84/16.
Папір офсетний.
Гарнітура «TimesNewRoman». Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 7.7.
Надруковано з готового оригінал-макета
Наклад 10 прим.
Видавництво ОДУВС
м. Одеса, вул. Успенська, 1
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3507 від
25.06.2009 р.